Lana Jaber Al-Zaoki

Syriske kvinners stemmer

En kvalitativ studie av syriske kvinners erfaringer i det norske samfunnet.

Masteroppgave i Likestilling og Mangfold
Veileder: Turid Fånes Sætermo og Guro Korsnes Kristensen
Mai 2024

Læringsmål

Likestilling og mangfold

Læringsutbytte

En student som har fullført programmet, forventes å ha oppnådd følgende læringsutbytte, definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap Kandidaten har:

- avansert kunnskap om det tverrfaglige kjønnsforskningsfeltets sentrale teorier, debatter og kontroverser
- spesialisert innsikt i så vel historiske som samtidige endringsprosesser knyttet til likestilling og mangfold i det norske samfunnet, i lys av internasjonale og globale kontekster
- kunnskap på høyt nivå om hvordan kjønn som sosial og symbolsk kategori kan virke sammen med andre sosiale og symbolske kategorier og fenomener.

Generell kompetanse Kandidaten kan:

- gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- og utredningsarbeid i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder i tverrfaglig dialog og samarbeid med andre eksperter
- formidle resultater av eget faglig arbeid muntlig og skriftlig på en selvstendig måte både til eksperter og allmennhet

Ferdigheter Kandidaten kan:

- identifisere og arbeide selvstendig med praktiske og teoretiske problemer knyttet til likestilling og mangfold i konkrete samfunnsmessige sammenhenger
- vurdere og benytte relevante metoder og teorier for undersøkelse og analyse av kjønn og eventuelt andre sosiale kategorier i spesifikke empiriske problemstillinger på en selvstendig måte
- analysere og forholde seg kritisk til problemstillinger knyttet til forståelser av kjønn, likestilling og mangfold på ulike samfunnsarenaer og derigjennom se og anvende flere tilnærmingsmåter

Sammendrag

Formålet med denne masteroppgaven er å studere syriske kvinners opplevelser og erfaringer med integrering i Norge. Prosjektet søker å undersøke hvilke utfordringer de syriske kvinnene forteller om, hvilke tilpasningsstrategier de bruker, og hvilken støtte de erfarer å motta fra det norske samfunnet. Videre søker prosjektet å belyse hvilke stereotypier syriske kvinner opplever å bli møtt med i det norske samfunnet. For å undersøke tematikken har jeg formulert følgende problemstilling: *Hvordan opplever syriske kvinner møtet med det norske samfunnet?*

Ettersom prosjektet studerer personlige erfaringer og meningsproduksjon, har jeg benyttet meg av et kvalitativt forskningsdesign, med dypintervju som metode. Intervjuene ble gjennomført med sju syriske kvinner, og analysen er basert på en tematisk analyse med inspirasjon fra narrativ analyse.

Funnene er flere og sammensatte. For det første finner jeg at det eksisterer strukturelle hindringer som dreier seg om språk, manglende godkjenning av utdanning, diskriminering og støtte til integrering.

For det andre finner jeg at deres identiteter og erfaringer fra oppvekst og et liv i Syria utfordrer identiteten som flyktning, og at disse andre identitetene og erfaringene blir en viktig faktor for deres tilpasning. Samtidig finner jeg at de benytter ulike tilpasningsstrategier basert på deres ønsker, prioriteringer og muligheter for å nå målene sine.

Oppgavens tredje funn er at ulike aktører og offentlige ordninger av kvinnene oppleves som effektive for inkluderingen. Dette inkluderer arbeidsgiveres rolle, NAVs tiltak, støtte fra lånekasse og utdanningssystem.

Nøkkelord: syriske innvandrerkvinner, integrering. hindringer, tilpasningsstrategier, identitet, støtte og stereotypier.

Abstract

The purpose of this master's thesis is to study the integration experiences of Syrian women in Norway. The project aims to investigate the challenges they face, the strategies they employ to handle these challenges, and the support they receive from Norwegian society. Furthermore, the project seeks to shed light on the stereotypes encountered by Syrian women in Norwegian society. To investigate this topic, I have formulated the following research question: How do Syrian women experience interaction with Norwegian society?

As the project explores personal experiences and meaning making, I have employed a qualitative research design using in-depth interviews as the method. The interviews were performed with seven Syrian women, and the analysis relies on thematic analysis inspired by narrative analysis.

The findings from the research are numerous and complex. To begin with, I identify structural barriers related to challenges such as language, lack of recognition of education, discrimination, and limited support for integration.

Further, I find that their identities and experiences from upbringing and life in Syria challenge their refugee identity, and these other identities and experiences become significant factors in their adaptation. At the same time, my investigation suggests that they employ various adaptation strategies based on their desires, priorities, and opportunities to achieve their goals.

The last finding of the thesis indicates that women perceive actors and public initiatives as impactful in promoting inclusion. That includes the role of employers, measures by the (NAV), support from the (Lånekasse), and the education system.

Keywords: Syrian immigrant women, integration, barriers, adaptation strategies, identity, support, and stereotypes.

Forord

Studie innen likestilling og mangfold har vært en interessant og viktig reise for meg. Denne studien har utvidet min horisont og beriket min forståelse av verden og dens kompleksitet. Å skrive ferdig på masteroppgave, har vært spennende, men ikke lett, og nå er det tid til å takke alle som har bidratt til at denne oppgaven har blitt ferdig.

Først og fremst vil jeg takke mine informanter for deres tid, innsats og tillit de har vist gjennom hele prosessen. Deres åpenhet og vilje til å dele deres erfaringer og perspektiver, har beriket og bidratt til studien. Uten deres deltakelse, ville det ikke vært mulig å gjennomføre oppgaven på denne måten.

Min neste takk går til mine veiledere Guro Korsnes Kristensen og Turid Fånes Sætermo for deres uvurderlige råd, støtte, tid, diskusjoner, vennlighet og inspirerende tilbakemeldinger gjennom hele prosjektet. Jeg verdsetter deres store innsats, forståelse, og motiverende ord som har vært en stor støtte og har bidratt til at jeg kom så langt med oppgaven.

Videre, en takk til mine to herlig døtre, Lorin og Lilian. Dere var og vil alltid være min drivkraft til motivasjon og inspirasjon til å kunne forbedre meg hver dag. Og dermed kunne kjempe for livet som skal bringe en bedre fremtid for oss.

Jeg vil rette en stor og spesiell takk til mannen min, Hosam som har holdt ut med meg. Takk for din stor støtte og at du alltid har trodd på meg og hatt tillit til mine evner. Takk for din forståelse, tålmodighet og kjærlighet gjennom helle prosessen. Uten deg ved min side hadde jeg ikke vært i stand til å nå dette målet. Takk for at du er min partner, min venn og min største støtte spiller. Din støtte betyr alt, og du er alt!

Takk til min nærmeste familie, venner og alle personer som har støttet meg i min reise i Norge og bidratt til prosessen som har brakt meg hit hvor jeg er i dag.

Takk til norsklærer Anne Margrete for din profesjonalitet, innsats og dyktigheten i å rette og forbedre oppgaven min.

Den siste takken er den aller viktigste! Mamma min, denne oppgaven dedikerer jeg til deg. Din drøm har vært at jeg skulle ferdig masteroppgaven min, og i dag har denne drømmen blitt virkelighet. Selv om du ikke fikk muligheten til å se den, har du alltid vært min inspirasjon og styrke i hvert skritt av livet mitt. Jeg er evig takknemlig for alt du har gjort for meg og for all kjærlighet, oppdragelse, læring og støtte du har gitt meg gjennom årene.

Innholdsfortegnelse

Læringsmål i
Sammendrag ii
Abstract iii
Forord iv
Kapittel 1: Introduksjon 1
1.1 Innledning 1
1.2 Bakgrunn 2
1.3 Personlig bakgrunn for valg av tema 3
1.4 Tidligere forskning 4
1.5 Problemstilling og forskningsspørsmål: 6
1.6 Begrepsavklaring 7
Integrering 7
Kapittel 2: Teori 9
2.1 Postkolonial teori: 9
2.2 Identitet 10
2.3 Mestringsmekanisme (Coping mechanisms) 12
Kapittel 3: Metode 14
3.1 Kvalitative metoder 14
3.2 Dypintervju 14
3.3 Utvalg av informanter 15
3.4 Rekruttering av informantene: 15
3.5 Gjennomføring av intervjuene 16
3.6 Transkribering 18
3.7 Forskerrollen 19
3.8 Etiske aspekter 20
3.8.1 Konfidensialitet og anonymitet. 21
3.9 Analysestrategi og tilnærming 21
3.9.1Tematisk analyse 21
3.9.2 Narrativ analyse 23
Kapittel 4: Syriske kvinner en historisk oversikt 24
4.1 kulturelle mangfold i Syria 24
4.2 Syriske kvinners roller i samfunnet 25
Kapittel 5: Livet i Syria. Utdanning og arbeid 31
5.1 Familie og utdanning 31
5.2 Utdanningsbakgrunn: utfordringer og muligheter 35
5.2.1 Økonomiske barrierer og tilgangsproblemer 35
5.2.2 Utfordringer med høye karakterkrav og studieplasskonkurranse 36

5.3 Arbeidsbakgrunn: hindringer og begrensninger **38**
5.4 Oppsummering **40**
Kapittel 6: Syriske Kvinners opplevelser av utfordringer i Norge **41**
6.1 Norsk språk sin rolle i integreringen **41**
6.2 Språkutfordringer og mestring **44**
Balansering av omsorgsutfordringer og språklæring: 45
6.3 Akademiske og yrkesmessige utfordringer **47**
6.3.1 Godkjenning av tidligere kvalifikasjoner og erfaringer 47
6.3.2 Verdsetting av utenlandske utdanninger i norsk arbeidsmarked 49
6.3.3 Utfordringer og tilgang til utdanning 51
6.3.3.2 Støtte og veiledning 52
6.4 Oppsummering **52**
Kapittel 7: Tilpasning og inkludering: Strategier og støtte **54**
7.1 Tilpasningsstrategier **54**
7.1.1 Selvtillit til å nå mål 54
7.1.2 Selvlæring og utnyttelse av tilgjengelige ressurser 57
7.1.3 Balanse mellom personlig ansvar og ambisjoner 59
7.1.4 Fortiden: Mellom styrke og svakhet 61
7.2 Støtte og inkluderingsformer, og deres innvirkning på integrasjonen av syriske kvinner 64
7.2.1 Arbeidsgivere 64
7.2.2 Praksis- og kvalifiseringsprogrammer. 65
7.2.3 Lånekassen 66
7.2.4 Utdanningssystem 68
7.3 Oppsummering **69**
Kapittel 8: Syriske kvinners opplevelser med stereotyper i Norge **70**
8.1 "Alle bærer hijab og er presset til å bære hijab" **70**
8.2 klær, utseende og identitet **73**
8.3 Utdanning og stereotypier knyttet til kulturell identitet og kjønn **75**
8.4 Oppsummering: **77**
Kapittel 9: Oppsummering og diskusjon **78**
Litteraturliste **86**
Vedlegg **91**
Vedlegg 1: Godkjent meldeskjema for behandling av personopplysninger (Sikt) **91**
Vedlegg 2: Informasjonsskriv og samtykkeerklæring **92**
Vedlegg 3: Intervjuguide **94**

Kapittel 1: Introduksjon

1.1 Innledning

Denne masteroppgaven handler om syriske innvandrerkvinner i Norge. Formålet med oppgaven er å belyse deres opplevelser av å etablere seg i landet, basert på kvalitative intervjuer med syv syriske kvinner. Oppgaven utforsker utfordringene de står overfor, deres tilpasningsstrategier og de faktorene som positivt påvirker deres integrering. Samtidig ønsker jeg å utforske hvilke stereotypier kvinnene møter. Dette for å bidra til økt bevissthet om syriske kvinners erfaringer i deres integrasjonsprosesser og fremme en bedre forståelse av deres opplevelser. For å få en helhetlig forståelse av deres opplevelser og erfaringer, har det vært viktig for prosjektet også å se på deres utdannelse og arbeidserfaringer i Syria. For å belyse dette temaet har jeg gjennomført intervjuer med syv syriske kvinner i Norge. De intervjuede kvinnene er mellom 30 og 48 år, og har kommet til Norge i perioden 2014 til 2017. Informantene representerer også ulike kvinners status, og noen kom alene, noen med familie, eller som alenemødre. De representerer ulike bakgrunner, geografisk og religiøst og når det gjelder er erfaringer og utdanning, både fra Syria og Norge.

Til Norge kommer innvandrere av ulike grunner. Ifølge Integrerings og mangfolds direktoratet (2022) kan innvandrere komme for å jobbe, studere, for familiegjenforening eller som flyktninger fra for eksempel krig eller humanitære kriser. I konteksten av krigen i Syria, som har vart siden 2011, og som FN har karakterisert som den største humanitære katastrofen siden andre verdenskrig (Dzamarija, 2018, s. 10), har Norge mottatt en stor mengde av syriske innvandrere. Ifølge Dzamarija, (2018) er det nå 27,400 syriske innvandrere bosatt i Norge, hvorav 12,000 er kvinner i alderen 0 til 64 år. Det store flertallet av syriske flyktninger ankom Norge fra høsten 2014 til 2018 (Molestad & Steinkellner, 2020), noe som gjør syriske innvandrere til en relativt ny landsgruppe i Norge. Og så viser statistikk for 2024 at det var en overvekt av menn i 2015 og 2016. Det innebærer at flertallet av syriske kvinner har kommet etter denne perioden. Til tross for denne relativt korte perioden viser ny statistikk fra 2024 at den syriske kvinneandelen i Norge nå ligger med en differanse på over 28 prosent i syriske menns favør når det gjelder andelen sysselsatte. (Statistisk sentralbyrå, 2024). Samtidig indikerer statistikken fra (2024) at det er de syriske kvinnene som har den høyeste andelen under utdanning, med 29 prosent. Deretter følger kvinner fra andre land med 23,5 prosent. Ut fra den statistikken er det interessant å få en mer helhetlig forståelse av syriske

kvinners opplevelser. Gjennom intervjuer får vi en dypere innsikt i bakenforliggende årsaker til denne statistikken.

1.2 Bakgrunn

I norsk forskning om syriske kvinner er det begrenset med studier som tar for seg deres integrering. Spørsmålet om integrering av innvandrere, spesielt med tanke på syriske innvandrere som har ankommet Norge etter begynnelsen av krigen, er det en ofte diskutert tematikk. Målet for integreringspolitikken «baserer seg ofte på økonomiske og strukturelle indikatorer, som sysselsetting, utdanning, og inntekt», som påpekt av Barstad og Molstad, (2020, s. 7). Også i lys av denne målsetningen er det viktig å skaffe nødvendig kunnskap om situasjonen for syriske kvinners integreringsprosesser. Denne studien vil belyse deres individuelle historier og suksesser, samt synliggjøre hva de har oppnådd eller bidratt med, og dermed bidra til å skape et mer nyansert bilde av syriske kvinners bidrag til det norske samfunnet. Forskning kan også være med på å utvikle mer effektive og inkluderende integrasjonstiltak, og identifisere områder som krever forbedring og styrking av støtte.

I dagens forskningslitteratur eller integreringsdebattene i Norge har diskusjon om flyktninger i stor grad vært sentrert rundt politiske tiltak. Utfordringene møtt av innvandrere har også fått betydelig oppmerksomhet, men det er et påfallende fravær av fokus på flyktningenes tilpasningsstrategier som de benytter seg av for å oppnå suksess og integrasjon. Vriese (2006) viser at tilpasningsstrategiene utvikles innenfor rammene av utfordrende og uvanlige forhold, der migrasjon betraktes som en av disse uvanlige forholdene. Det å etablere seg og integrere seg er sterkt knyttet til innvandreres bruk av strategier som blir essensielle i møtet med den nye kulturen, språket og de ukjente aspektene ved fremtiden.

I den den store, norske, kjønnede fortellingen om integrering behandles vanligvis innvandrerkvinner som en homogen gruppe uten å ta hensyn til mangfoldet som eksisterer blant dem. Kvinner fra Asia og Afrika, og særlig muslimske kvinner, forstås ofte som å ha et spesielt stort behov for å hjelpes eller «reddes» (Abu-Lughod 2015; Berg, Flemmen og Gullikstad 2010; Mulinari og Lundqvist 2017, referert i Haaland, et al, 2021). Samme forståelse av kvinner med bakgrunn fra så kalt ikke-vestlige land går ut på at de er lite likestilte. De forstås i stedet gjerne som utsatt for «negativ sosial kontroll» (Justis- og beredskapsdepartementet 2017; Košuta 2018) og som å trenge hjelp til å bryte ut av patriarkalske relasjoner og bli økonomisk selvstendige, en forståelse som også er sentral i den

norske bistandsdiskursen (Cruickshank og Wallevik 2016; Curwen, Haaland og Wallevik 2019; Gullikstad og Kristensen 2021, Haaland et al, 2021). Et aspekt som også ofte diskuteres er arbeidsledighet i visse grupper, som i stor grad tilskrives manglende arbeidsmoral blant medlemmene av disse etniske gruppene. (Kamali og Jönsson 2018; Magnussen 2020; Røysum 2016, referert i Haaland, et al, 2021).

Det er viktig å se på variasjoner mellom innvandrere når det gjelder erfaringer og opplevelser og ikke se dem som en homogen gruppe. En slik måte å forstår innvandrerkvinner på begrenser innsikter i de unike utfordringene som enkeltpersoner og grupper står overfor. Hver enkeltpersons historie er påvirket av flere faktorer som landbakgrunn, kulturelle forskjeller, utdanningsnivå og yrkeserfaring i hjemlandet. I tillegg kommer faktorer i mottaker land som også har innvirkning, som strukturelle utfordringer, mangel på like muligheter og diskriminering. Alla disse faktorer spiller en avgjørende rolles i deres liv og integrering. Derfor er det viktig å få informasjon om syriske kvinners liv både i Norge og Syria ved å gi et bilde av deres nåværende situasjon, og deres historiske og kulturelle bakgrunn. Med dette kan vi få et nytt syn på noe som er langt fra det typiske, vestlige synet. Innsikt i migrasjon og kjønn fra perspektivet til en syrisk innvandrer og kvinneforsker belyser dette som «det usynlige synlig» (Andersson, 2019, s. 59). Dette kan representere virkeligheten bedre og gi en mer sannferdig fremstilling og kan bidra, som Skilbrei (2008) påpeker, til å påvirke diskursen rundt dette fenomenet og til å introdusere nye perspektiver, utfordre eksisterende antakelser eller bidra til en mer nyansert forståelse.

1.3 Personlig bakgrunn for valg av tema

I begynnelsen av min forskningsprosess var ideen bak valget av temaet om syriske kvinner i Norge basert på mine egne erfaringer. Dette samsvarer med Widerbergs syn (2001) om at personlige erfaringer kan være grunnlaget for forskningsprosjekter (s. 31). Som kvinne som har migrert fra Syria til Norge med mannen min i slutten av 2013, var min reise fylt med utfordringer og vanskeligheter. Å komme til et nytt land, ny kultur, et nytt språk og en ukjent fremtid var ikke enkelt. Å tilpasse meg, forstå det norske samfunnet og finne min plass her var en kompleks prosess, fylt med hindringer, utfordringer og frustrasjon. Men gjennom denne erfaringen ga jeg ikke opp. Jeg jobbet hardt med å utvikle strategier for å overkomme disse vanskelighetene. Det kan ytterligere nevnes at mitt valg av dette tema er motivert av å vise at integrering ikke er en enkelt prosess og det kan være forskjellig for hver person. Jeg har også opplevd støtte fra det norske samfunnet som helhet, og dette har påvirket positivt

min integrering. I tillegg har jeg selv opplevd stereotypier knyttet til min egen kjønnsidentitet som kvinne fra Syria (Midtøsten). Disse stereotypiene er fordomsfulle, og de begrenser folks forståelse av den rike kulturelle variasjonen og den individuelle mangfoldigheten som finnes innenfor det syriske samfunn. Gjennom denne opplevelsen skjønte jeg viktigheten av å dele historier og erfaringer til syriske kvinner.

1.4 Tidligere forskning

Med tanke på den relativt korte perioden syriske kvinner har vært i Norge, er det begrenset med forskning om denne gruppen i denne konteksten. Det eksisterer en god del forskning som retter seg mot syriske innvandrere som helhet. Videre handler mange studier om innvandrere generelt, og det finnes også noe forskning om ikke - vestlige innvandrerkvinner.

For å forstå grunnen til den høye andelen utdanningsstatistikk blant syriske kvinner i Norge, er det viktig å undersøke årsakene bak denne tendensen. Et eksempel på dette er masteroppgaven av Lara Aref, om etnisk kapital blant syriske flyktninger. I oppgaven viser hun hvordan normene for utdanning gir verdi blant syriske flyktninger. Hun illustrerer denne verdien som en integrert del av oppdragelsen, og det ser ut til at den har bidratt til overføringen av slike verdier. I tillegg har hun funnet at forståelsen av denne verdien tjener som middel til status, økonomisk kapital og sikre jobber. På den andre siden ser noen utdanning som et mål i seg selv, med fokus på å bli opplyst, lære å tenke kritisk, oppnå kompetanse og ha muligheten til å jobbe med noe man virkelig liker og er interessert i.
I min studie knytter jeg dette også til en dypere forståelse av identiteten til syriske kvinnelige innvandrere.

Når det gjelder muligheter og begrensninger knyttet til integrering, er det en rapport av statistisk sentralbyrå (2016). «fra asylsøkere til flyktning – før og etter kriseåret 2015». Denne rapporten gjenspeiler situasjonen i 2015 da Norge opplevde en betydelig økning i antallet asylsøkere. Denne situasjonen skapte betydelig bekymring og usikkerhet, og førte til politiske kompromisser og tiltak for å møte utfordringene, som ble sett på som nødvendige for å sikre en rask og effektiv integrering. Dette kan ha påvirket innvandrere og deres muligheter til deltakelse i samfunnet, og det kan derfor spille en rolle i deres integrering.

Det finnes også en studie knyttet til utfordringene og hindringene som syriske innvandrere møter i arbeidslivet, skrevet av Celine Hamborg med tittelen "Jeg kan jobbe med hva som helst" «Hindringer for flyktningers muligheter på det norske arbeidsmarkedet». Hamborg, (2023) sin studie tar for seg hvilke utfordringer innvandrere møter når de skal integreres i arbeidslivet, med særlig vekt på hvordan deres bakgrunn og opprinnelsesland påvirket denne prosessen. Hun presenterer strukturelle utfordringer knyttet til integrering av flyktninger på arbeidsmarkedet. Hun fant at utdanning er en viktig faktor som spiller en stor rolle på arbeidsmarkedet, og at flyktninger som tar utdanning i Norge oppnår bedre resultater enn de uten utdanning eller med utdanning fra hjemlandet. På samme tema om utdanning og verdsettelse av utenlandsk utdanning, finner hun diskriminering og forskjeller i godkjenning av utdanning basert på flyktningenes landbakgrunn. Ved å sammenligne erfaringene til syriske og ukrainske innvandrere, viste hun at behandlingen var ulik basert på om de kommer fra Europa eller utenfor. I tillegg viser hennes studie også ulikheter i integreringssystemer, der det gjøres unntak for godkjenning av utdanning for flyktninger fra Ukraina, mens syriske flyktninger ikke hadde tilgang til lignende fordeler. Til sist fant hun at diskriminering på arbeidsmarkedet er en hindring til integrering av flyktninger, og det knyttes til kultur og religion.

Innenfor samme forskningstema, rettet Haaland, et, al, (2021) i kapittelet «Å bruke erfaringene til nyankomne mannlige syriske flyktninger til å utfordre den store norske integreringsfortellingen», oppmerksomheten på de underliggende strukturelle og institusjonelle faktorer som påvirker integreringen av innvandrere. Dette inkluderer å identifisere aspekter ved samfunnet som vanligvis overses eller undervurderes i integreringspolitikken og i den profesjonelle praksisen. Samtidig viser hun at integrasjonen ikke bare er et individuelt ansvar, men i realiteten avhenger av maktforhold i samfunnet, inkludert politiske og integreringspolitiske premisser. Integreringspolitikk og tiltak som vedtas av myndighetene, samt politiske beslutninger spiller en rolle i integrering av innvandrere.

En annen faktor som påvirker innvandrerkvinners integrering, er deres privatliv. Dette varierer fra kvinne til kvinne avhengig av deres familieforhold. I den forbindelse vises til en studie av Marthe Amundsen (2006) med tittelen "Innvandrerkvinner, muligheter og begrensinger". Hun undersøker hvordan familieforhold kan begrense kvinners muligheter til yrkesaktivitet. Hun viste at kvinner med barn har mindre andel yrkesaktivitet enn de som er

uten barn. Når det gjelder barnas alder fant hun at kvinner som har barna i alderen (0 -5) at de er færre i yrkesaktivitet enn blant de kvinner med eldre barn fra 6-13 og fra 14- 17. Det er relevant for min studie, da mine informanter har varierte familieforhold. Det er derfor viktig å se kvinners integrering i lys av deres privatliv.

Når det gjelder inkludering og den sosial støtte som en viktig faktor for arbeidsinkludering av innvandrere, viser en studie av Fedreheim, et al (2022) med tittelen "Arbeidsinkludering av flyktninger gjennom praksis", at arbeidsgiveres vektlegging av språkkunnskaper er en viktig faktor ved vurdering av kandidater til praksisplasser. Studien ser at denne vurderingen skaper dilemmaet mellom å kreve at kandidater behersker språket, mens flyktninger trenger arenaer for å lære språket. Videre avdekker studien at vellykket integrering av flyktninger i arbeidslivet i stor grad avhenger av å sikre at den rette personens evner og kompetanse passer med den rette praksisplassen gjennom samarbeid mellom ulike aktører, inkludert arbeidsgivere, NAV og flyktningetjenesten.

Når det kommer til strategier som ble brukt av syriske innvandrere, var det en studie av Susanne Bygnes med tittelen "Experiencing and Resisting Interwoven Social Boundaries" som er særlig relevant. Bygnes' (2022) studie belyser strategiene som syriske innvandrere bruker i forhold til individuell tilpasning og samspill med sosial grenser de møter i politisk retorikk, det offentlige rom og i hverdagen. Hun fant at syriske flyktninger utnyttet privilegier for å reforhandle og motstå de innvevde sosiale grensene de står overfor, som ekskluderende mekanismer og fordommer, knyttet til de etablerte ideene og klassifisering om innvandrer- og flyktninggrupper. Dermed finner (Bygnes, 2022) at syriske innvandrere identifiserte strategier av individuelt klassifiserte ressurser, og repertoarer som viktige verktøy for å motstå og forhandle disse grensene. Videre indikere Bygnes (2022) hvordan syriske flyktninger engasjerer seg i forhandlinger om identitet ved å utfordre den politiske tale, som ofte framstiller innvandrere og flyktninger fra østlige kulturer og islamsk religion som usiviliserte, en sosial byrde og med lav utdanning. Bygnes (2022) finner at deres individuelle selvforståelse, i et forsøk på å skape avstand fra den stereotypiske flyktningidentiteten, var en av deres strategier for å motstå og forhandle disse grensene.

1.5 Problemstilling og forskningsspørsmål:

Utgangspunktet for denne masteroppgaven er å gi mer innsikt i hvordan syriske kvinner opplever integrering. Jeg har valgt å formulere problemstillingen på denne måten

Hvordan opplever syriske kvinner møtet med det norske samfunnet?

For å undersøke syriske kvinners opplevelser, har jeg følgende tre forskningsspørsmål:

- Hvilke utfordringer møter kvinnene og hvilke strategier tar de i bruk for å håndtere disse?
- Hvilken form for støtte erfarer kvinnene at de får, og hva betyr denne støtten for dem?
- Hvordan forstår de seg selv, og hvordan opplever de å bli sett av andre?

1.6 Begrepsavklaring

Integrering

Integrering er et viktig begrep i denne masteroppgaven. Det er ulikheter og nyanser i hva som ligger i begrepet integrering eller hvordan en kan måle vellykket integrering. Det ligger i begrepet at integrasjon ikke kan forstås som en ensartet prosess, men heller ifølge IMDi Rapporten, (2002) en prosess som kan ta tid og kan variere betydelig fra person til person. Noen kan oppleve en rask integrering, mens andre kan møte større utfordringer og ha en mer langvarig integreringsprosess. Det avhenger ifølge IMDi rapporten (2023) at «Integreringsprosessen er ulik for hver enkelt innvandrer, påvirket av en rekke personlige og samfunnsmessige faktorer» (2023, s. 4). Dette understreker kompleksiteten og mangfoldet i individuelle integreringshistorier. Derfor innebærer begrepet integrasjon av innvandrere, som beskrevet av Røysum (2016), i denne sammenhengen en toveisprosess mellom samfunnet og innvandrere, der begge har rettigheter og plikter til gjensidig tilpassing som kan bidra til en vellykket integrasjonsprosess. (s. 144). En vellykket integrasjon krever at innvandrere har «kjennskap til vertslandets språk, historie og institusjoner, samt deltakelse i arbeid og utdanning» (Røysum, 2016, s. 144). I prinsippet handler integrering om at innvandrere skal ha like muligheter, rettigheter til deltakelse innen mange av de samme levekårsarenaer som majoritetsbefolkningen (Røysum, 2016, s 145). Vellykket integrasjon avhenger ikke bare av innvandrerne som tilpasser seg vertslandet, men også av vertslandets evne til å skape inkluderende strukturer og tilrettelegge for at mangfoldet blir anerkjent og verdsatt.

1.7 Oppgavens struktur

Denne oppgaven består av 9 kapitler. I dette første kapittelet har jeg presentert oppgavens tema, inkludert bakgrunn, hensikten med masteroppgaven, tidligere forskning, sentrale begreper og problemstilling. I det andre kapittelet beskrives ulike teoretiske tilnærminger og perspektiver som er relevante for å analysere det empiriske materialet. I tredje kapittelet beskrives metodevalget og hvordan informanter ble rekruttert. Her forklarer jeg hvilke tilnærminger og metoder, inkludert analysemetode som er benyttet for å samle inn data og gjennomføre studien. I fjerde kapittelet i oppgaven presentes et historisk bakteppe for syriske kvinner. Videre presenteres empiri og analyse i fire kapitler. I det første analysekapittelet skal jeg presentere min analyse av syriske kvinners vitenskapelige og yrkesmessige bakgrunn fra hjemlandet. I de påfølgende kapitlene, 6,7,8 besvares ulike forskningsspørsmål knytte til den overordnede problemstillingen. I kapittel 9 presenteres konklusjonen, hvor jeg diskuterer hovedfunnene i analysen.

Kapittel 2: Teori

I dette kapittelet redegjør jeg for oppgavens teoretiske rammeverk. Som vist i innledningskapittelet er målet med denne masteroppgaven å undersøke hvordan kvinner som har migrert til Norge fra Syria opplever og erfarer dette. For å besvare disse spørsmålene har jeg valgt teorien som er relevant for oppgaven, postkolonial teori, identitetsteori og teori om coping-mekanismer.

2.1 Postkolonial teori:

Den første teorien som blir trukket frem her i teorikapittelet, er postkolonialisme. Det postkoloniale perspektivet handler om å synliggjøre og problematisere det verdensbildet som ble skapt av europeere om europeere i kontrast til «de andre» under kolonitida, og hvordan disse ideene fortsatt preger hvordan vi ser på steder og mennesker i dagens samfunn (Gullestad, 2006 referert i Mathisen, 2020, s. 127). Thorbjørnsrud (2001, referert i Kristensen, 2007), forklarer at Edward Saids teori om orientalismen er svært viktig for det postkoloniale perspektivet. Et hovedpoeng i Saids teori, slik han beskrev det i boken "Orientalism" (1978), er hvordan forestillinger om "de andre" spiller en sentral rolle i å forme forståelse av "De andre" som blir konstant konstruert som et negativt speilbilde av "vi-et", og denne negative forskjellen blir grunnlaget for å forme "vi-ets" enhet som et normativt sentrum og til å legitimere koloniseringen av “de andre” (s. 84-85). Fremstilling preges av et syn på “folk i vesten som moderne, sivilisert og gode, og «resten» som tradisjonelle, mindre siviliserte” (Said, 2004, referert i Mathisen, 2020, s. 127). For å få bedre forståelse av hvordan disse forestillingene fortsatt påvirker samfunnet i dag, er det viktig å se nærmere på hvordan begrepet "norskhet" formes. Ifølge Mathisen (2020) innebærer konstruksjonen av hvithet som synonymt med norskhet, slik at det fremstår som en privilegert posisjon i samfunnet, og at hvithet står som umarkert, noe som tas for gitt, og som normen andre defineres ut ifra, samtidig begrenses hvithet ikke til fysiske egenskaper, men også måter å tenke og handle på. Dette kan knyttes til diskursen, der det fortsatt er spor av orientalisme i den norske diskursen om innvandrere (Thorbjørnsrud, 2001, referert i Kristensen, 2007, s. 85). Jørgensen og Phillips (2013 referert i Thagaard, 2013, s. 121) definerer diskurs som en «bestemt måte å tale om og forstå verden på», og refererer til at «språket vårt er strukturert i ulike mønstre som preger våre utsagn». Også Johansen et al. (2018) forklarer at diskurs er bærere av betydninger, symboler som gjenspeiler sosiale relasjoner, makt og dominans. Med andre ord viser det forholdet mellom diskurs og handlinger, og hvordan sosiale

konstruksjoner, inkludert normer, verdier og ideologier, påvirker og formidler våre handlinger og oppfatninger. Jørgensen og Phillips (1999) bekrefter at måten vi snakker på ikke bare gjenspeiler vår omverden, identiteter og sosiale relasjoner nøytralt, men det spiller også en aktiv rolle i å forme det.

På den annen side, diskursen om kolonialisme i "Vesten" refererer til stereotypiske forestillinger av orientalisme og islam på en måte som spesifikt påvirker hvordan disse regionene og religionene fremstilles og forstås. Kristensen (2010) beskriver hvordan stereotypier knyttet til norske oppfatninger om "de andre", særlig i forhold til islam og muslimer, ofte blir reprodusert i norsk kontekst og assosieres med fundamentalisme og patriarkalske strukturer. Rasack peker også på den orientalistiske antagelsen om sammenfall mellom sivilisasjon og likestilling, kombinert med antagelser om «dem» som førmoderne (Rasack 2008, referert i Kristensen, 2010, s. 74). Parallelt med dette påvirker stereotypene ikke bare et bestemt område og en religion, men også forestillinger om kjønn som er presentert i disse kulturelle og religiøse kontekstene. Hvor «Vestlige kvinner får bekle posisjoner som frigjorte, likestilte og moderne, mens ikke-vestlige kvinner stadig representeres som undertrykte, maktesløse ofre» (de los Reyes og Mulinari 2005, Mohanty [1984] 2007, Rasack 2008, referert i Kristensen, 2010. s, 74). Alghasi et al. (2006) viser hvordan dette kommer til uttrykk i det flerkulturelle Norge hvor muslimske kvinner blir stereotypisk fremstilt i norske fortellinger, som assosiert med lav utdannelse og tilsløring. (Kristensen, 2010, s. 79). Alle disse stereotypiene formes av og påvirker kjønnsidentiteten i samfunnet. Eksistensen av denne teorien er viktig og relevant for denne studie, som gjennom å fokusere på og gi innsikt i hvordan stereotype forestillinger og oppfatninger påvirker måten syriske innvandrerkvinner i Norge blir behandlet på, både i samfunnet generelt og i ulike institusjoner. Det er grunnlag for å se hvordan slike stereotypier kan føre til diskriminering og marginalisering.

2.2 Identitet

For å kunne forstå hvordan de syriske kvinnene forholdt seg til og ble påvirket av disse ideene om integrering, har jeg støttet meg til utvalgte teorier om identitet.
I sammenheng med de betydelige forskjellene i begrepet integrasjon, bestemte jeg meg for å inkludere identitetsaspektet som et konsept for å forstå informantens personlige erfaringer, som kan påvirke deres integrasjon. Identiteten referere til oss selv, handler om vårt selvbilde, personlighet, og hvordan vi uttrykker oss. Erikson beskriver identitetsdannelsen som en

subjektiv følelse av en slags stimulerende symmetri og kontinuitet (Erikson, 1968). Identitetsdannelse avhenger med andre ord av en kontinuerlig prosess av tidligere erfaring (dvs. hva man var i fortiden og hva man opplevde) og framtidsforventninger (dvs. hva man forventer i fremtiden) (Erikson, 1968, s. 310). Erikson skriver også at: «Identiteten inneholder en integrasjon mellom fortiden og fremtiden til både individet og samfunnet: den knytter virkeligheten til den levende eller levde fortiden med en lovende fremtid». (ibid). Dessuten innebærer identitet selvoppfatning og betydningen av unikhet og indre harmoni, samhandling med andre mennesker og sosiale grupper, i tillegg til deres symboler og verdier, det vil si det sosiale miljøet som helhet. Samtidig skjer identitetsdannelsen gjennom en prosess som inkluderer både individuelle og kollektive identiteter, og er et resultat av "den dialektiske interaksjonen av interne og eksterne identifikasjonsprosesser" (Jenkins, 2008, s. 46). Dette kan forklares i lys av sosialisering som en viktig del av denne prosessen, Sølvberg, (2018) peker på hvordan individets oppfatning av seg selv og deres forhold til samfunnet rundt dem påvirkes av deres sosialiseringserfaringer, for eksempel sosialiseringen i barndommen, familie, skole og samfunn, som former deres verdier og normer. Det vil si at identitet knytter seg til vår oppfatning av oss selv og vårt selvbilde. Samtidig kan det ses på som om et resultat av selvrealisering, som bygger på en kontinuerlig prosess i interaksjon med tidligere erfaringer og fremtidige forventninger. Dermed er vår selvforståelse og forståelsen av verden rundt oss formet av våre erfaringer, relasjoner, verdier og relasjon med andre mennesker i samfunnet, noe som bidrar til å forme vår identitet som påvirker våre handlinger og holdninger.

En annen side av identiteten er knyttet til vårt sosiale liv. Prosessen med å danne personlig og sosial identitet er "knyttet til sosial klassifisering som et system som hjelper til med å etablere og definere en persons plass i samfunnet" (Tajfel, 1981, s. 258), i tillegg til sosial sammenligning og gruppeidentifikasjon basert på psykologiske faktorer (dvs. bygging av "vi" versus "de" (Tajfel, 1981, s. 258). Denne teorien bidrar til å forklare hvordan stereotypier, forhåndsdommer og identitetskonflikter oppstår. Ifølge Schønemann (2013) påvirker stereotypier oppfatningen av andre og spiller en stor rolle på sosial fungering og gruppe samhandling (s. 22). Det vil si at sosial kategorisering og sosial sammenligning har en tydelig innvirkning på identitetsdannelsen. Dette perspektivet ses som et grunnlag for å forstå hvordan sosiale rammeverk danner konteksten der individet former seg og definerer sin posisjon i samfunnet, noe som igjen påvirker deres forståelse av seg selv og deres plass i verden.

Målet med denne teorien er å forstå informantenes opplevelse i lys av identiteten. Dette kan dermed se på deres selvoppfatning og deres forståelse, og hvordan det påvirker deres valg og handlinger både i hjemlandet og i Norge. Gjennom å forstå deres kulturelle, sosiale og personlige identitet, vil jeg få innsikt i hvordan disse faktorene påvirker deres valg i livet, karrieremål og andre sider av deres liv, og hvordan dette spiller på deres integrasjon og tilpasning.

2.3 Mestringsmekanisme (Coping mechanisms)

En innvandrer forventes å tilpasse seg til endringer som skjedde i forhold til sin livssituasjon. Integrering for innvandrere kan bestå av mange utfordringer når det gjelder å etablere seg i et nytt land. Å forstå en ny kultur, lære et nytt språk, og å håndtere økonomiske, sosiale og juridiske aspekter, kan være en utfordrende prosess som krever tålmodighet og innsasts for å tilpasse seg nye situasjoner og utfordringer. Lazarus og Folkman definerte mestring som "kontinuerlige kognitive og atferdsmessige anstrengelser for å håndtere (det vil si mestre, tåle, redusere, minimere) spesifikke eksterne og interne krav og konflikter som blir vurdert som belastende eller overstiger ressursene til personen (Folkman 2011, s. 22-24, referert i Okoroafor, 2023, s. 16). Også mestringsprosessen antas å være påvirket av kravene til den unike situasjonen og individets personlighet. (Folkman 2011, referert i Okoroafor, 2023, s. 16).

På lik linje med tilpasning og dens strategier, kan ifølge Jacobsen (2016) måten flyktninger spesielt tilpasser seg og strategiene de følger, være forskjellig fra andre migranter eller de som befinner seg i lignende situasjoner med fattigdom eller diskriminering. Dette er på grunn av forskjeller i de forholdene de lever i, og det skaper spesielle utfordringer for tilpassing. Flyktninger begynner fra en tapsposisjon, inkludert tapet av ulike former for humankapital, og av og til tap av både følelsesmessig og fysisk helse, noe som kan bety tap av visse ferdigheter og evner. I tillegg til utfordringene som oppstår på grunn av politiske, juridiske og sosiale faktorer i mottakerland (Jacobsen, 2019, s. 36).

Så innenfor migrasjon er evnen til tilpasning og implementering av strategier essensiell for å håndtere endringer, utfordringer og muligheter til innvandrere i et nytt land. Coping mechanisms klassifiseres av Make et al (2012) i forskjellige underavdelinger:

1.Informasjonssøkende: innsamling av relevant informasjon for situasjon. 2) utfordrer å løse aktivt planlegging og strategisering for å nå et ønsket mål. 3) Selvkomfort: konstruktiv kontroll av ens følelser gjennom avslapning og selvoppmuntring. 4) Innkvartering: som innebærer positiv justering av de tilgjengelige alternativene gjennom kognitiv restrukturering. 5) Forhandling: Inngå nødvendige kompromisser for å nå et mål ved å forhandle og prioritere. (referert i Okoroafor, 2023, s. 17).

Ved å utforske disse strategiene i lys av de presenterte perspektivene, vil det være mulig å få fruktbare analyser av hvordan informantene tilpasser seg. Denne tilpasningen er ofte en avgjørende del av integrasjonsprosessen for innvandrere, og gjennom å undersøke tilpasningsstrategiene kan vi få innsikt i deres unike reise fra tap til tilpasning i et nytt land.

Kapittel 3: Metode

I dette kapittelet begrunner jeg valget av metode og gjør rede for hvordan jeg har gått frem for å samle inn datamaterialet som analyseres i denne oppgaven. Jeg vil gjennom drøfting vise hvilke valg og etiske vurderinger som er tatt i prosjektprosessen. Hensikten med metodekapittelet er å bidra til oppgavens transparens.

3.1 Kvalitative metoder

Når et felt eller tema skal utforskes, dannes et forskningsprosjekt som baserer seg på den metoden som egner seg best for å besvare valgt problemstilling (Thagaard, 2018). I mitt prosjekt ønsker jeg å utforske informantenes opplevelse av integrering og tilpasning i Norge. Jeg har valgt å benytte meg av kvalitativ metode da denne tilnærmingen kan gi «tilgang til dypere kunnskap» (Tjora, 2017). Å bruk kvalitativ metode betyr «å utforske et område eller et kjent område på en ny måte, å eksplorere». (Widerberg, 2001, s. 32). Det vil si at ved å fokusere på kvalitative data som ikke kan kvantifiseres direkte, for eksempel meninger, opplevelser, holdninger og dybdeinformasjon. Videre kan en ved hjelp av kvalitative metoder undersøke spesifikke aspekter ved enkeltpersoners livssituasjon nærmere, og få et grundigere innblikk i følelser, tro og sosiale interaksjoner. I denne sammenhengen gav kvalitative metoder muligheten til å oppdage ny innsikt og å se kjente områder fra ulike perspektiver, noe som gav mer forståelse av syriske kvinners opplevelser.

Likevel har kvalitative metoder noen begrensninger. Med sju syriske kvinner som informanter kan erfaringer og perspektiver variere, og derfor kan ikke funnene generaliseres til alle syriske kvinner i Norge, i motsetning til kvantitative metoder, som ofte har større utvalg og muligheten for statistisk generalisering. (Thagaard, 2018). Selv om en ikke kan generalisere med kvalitative studier, representerer denne studien likevel verdifull kunnskap gjennom historiene som deles. Denne kunnskapen kan være relevant for andre i lignende situasjoner, enten de tilhører syriske eller andre innvandrergrupper.

3.2 Dypintervju

For å besvare min problemstilling har jeg gjennomført sju kvalitative intervjuer. Godt gjennomførte dybdeintervjuer gjør det mulig for forskeren å gå inn i informantenes verden for å forstå deres erfaringer og perspektiver. (Silverman, 2017). Jeg ønsket å bruke disse intervjuene til å søke etter svar på en åpen og komfortabel måte. Jeg ville ikke at det skulle

være en spesifikk rekkefølge i intervjuspørsmålene som ville få meg til å holde meg til det, men heller gi rom for at jeg flittig kan velge rekkefølgen, da disse dybdeintervjuene gjør meg I stand til å stille nye spørsmål utenfor strukturen til spørsmålene forberedt på forhånd. Fordi en fordel ved en «lite strukturert tilnærming er at vi kan følge intervjupersonens fortelling og utdype temaer personen bringer opp, men som vi ikke hadde tenkt på I forkant» (Thagaard, 2018, s. 88). Jeg ville ikke at de bare skulle holde seg til spesifikke spørsmål. Dette bidrar til å skape en behagelig atmosfære med en ganske bred tidsramme for «informanten til å reflektere over sine erfaringer og meninger knyttet til forskningstemaet». (Tjora, 2017, s. 114). I dette prosjektet ønsker jeg å bruke et utvalg informanter som er relevante for problemstillingen.

3.3 Utvalg av informanter

En annen viktig strategi i rollen som forsker er å identifisere hvilke informanter som er relevant for prosjektet, og hvem som kan være det. Jenssen (2008) kaller de for nøkkelmedarbeidere som skal utgjør drivkraften i prosjektet. (s. 57). Utvalget av mine informanter har vært basert på et strategisk utvalg. Dette vil si at informantene ikke «bygger på tilfeldighetsprinsippet, men at de er et utvalg som ut fra teoretiske og analytiske formål er mest relevante og interessante å inkludere i en bestemt studie» (Grønmo, 2017, s. 103).
I dette prosjektet var utvalgskriteriene at informanter skulle være syriske kvinner som forlot landet etter at krigen startet i 2011. Det var viktig at de hadde fått til å skaffe seg kunnskap og erfaringer fra både Syria og Norge. Derfor ble informanter eldre enn 30 år, med ulike religiøse, kulturelle og geografiske bakgrunner, samt ulike erfaringer innen utdanning og yrkesliv. Målet med denne brede utvelgelsen var å sikre representativitet i studien, slik at resultatene kunne gi en helhetlig forståelse av gruppen eller fenomenet som ble studert. Dette bidrar til å sikre at resultatene blir best mulige, i tråd med prosjektets mål (Jenssen, 2008, s. 57).

3.4 Rekruttering av informantene:

Informantene mine ble rekruttert på tre forskjellig måter. Flere er syriske kvinner som bor i ulike norske byer, og som jeg hadde kjennskap til. Ifølge Jenssen (2008) bidrar dette til at arbeidet går raskere og mer effektivt, samtidig som det ikke tar tid som ville vært brukt på å bygge opp tillit (s. 58). Selv om jeg kjenner flere syriske kvinner, har utfordringer vært at ikke alle falt innenfor mine kriterier i prosjektet, derfor måtte jeg benytte en ny strategi, selv om Jenssen nevnt over om «tid og bygge opp tillit» hvis man ikke kjenner dem. Derfor brukte

jeg også snøballmetoden, slik at rekruttering og deltakelse kom fra personer som allerede har stor tillit til hverandre (Jenssen, 2008, s. 58). Jeg rekrutterte en av deltakerne, som deretter sendte en forskningsforespørsel til en spesifikk syrisk kvinne basert på religiøs tilhørighet og bosted både i Syria og Norge. Den tredje fasen involverte sending av en personlig invitasjon via den syriske studentforening i Norge sin Facebook-side til to syriske kvinner med ulik kulturell og religiøs bakgrunn, som befant seg på ulike bosteder i både Syria og Norge. Da sendte jeg en privat invitasjon som var skrevet på arabisk og inneholdt en kort presentasjon av meg selv som en syrisk innvandrerkvinne i Norge, samt informasjon om prosjektet. Dette ga invitasjonen troverdighet og tillit, og førte til umiddelbar aksept av deltakelsen i forskningen. Jeg endte til slutt opp med syv informanter i studien.

Navn	**Utdanning i Syria**	**Jobb og skole i Norge**
Roza	Master	Bachelor, master + jobb inn pedagogikk.
Sara	4 år lærer utdanning	Master+ jobb inn pedagogikk.
Lina	Bachelor	Bachelor, master+ jobb inn pedagogikk
Leila	2 år privat institutt	Årstudium i Sverige, bachelor+ jobb konsulent.
Dina	2 års utdannings institutt	Fagbrev barne- og ungdomsarbeider. Jobb fag arbeider barneskole.
Nora	Grunnskole+Matl-aging kurs	Fagbrev. Jobb inn matlaging
Mariam	Barneskole	Vg1+vg2. Fikk ikke lærlingplass

3.5 Gjennomføring av intervjuene

På den tiden som intervjuene ble utført vår- høst 2023, var det utfordrende å måtte møte alle fysisk under intervjuene, spesielt med deltakere spredt over ulike geografiske områder, jobb- og studieforpliktelser og familieansvar. Jeg selv hadde også en travel timeplan med studier, arbeid og familie ansvar. Av den grunn ble intervjuene gjennomført på ulike måter.
Jeg gjennomførte fysiske intervjuer med de syriske kvinner som bor i Trøndelag, men de som bodde i Sør-Norge, Nord-Norge, Østlandet og Vestlandet, var det utfordrende å møte på grunn av avstanden og tidsbegrensningene. Derfor har jeg valgt å gjennomføre disse intervjuene digitalt. Selv om det oppstod noen utfordringer, ga det digitale formatet også flere

fordeler. Det var lett å finne tidspunkt som passet for meg og for dem. Ved å gjennomføre intervjuene digitalt, var både jeg og deltakerne komfortable på våre egne plasser, spesielt når vi diskuterte sensitive temaer.

Under intervjuene med deltakerne som jeg ikke kjente fra før, tenkte jeg på at informantene kunne være redde for å dele sine erfaringer med meg. Et viktig element etter råd hentet fra metodelitteraturen (Thagaard, 2013) at når dybdeintervju anvendes er det nettopp viktige å skape tillitt mellom forsker og informant, slik at informanten opplever situasjonen som trygg og ønsker å dele sin historie med forskeren. Jeg valgte først å unngå å etablere en hierarkisk relasjon mellom forskeren og deltakerne. Jeg introduserte meg selv med en gang og fortalte at jeg selv kommer fra Damaskus og migrerte til Norge. Jeg spurte også deltakerne hvilken by de kom fra, og jeg prøvde å snakke litt på dialektene fra disse områdene deltakerne kom fra. Jeg tenkte at dette kunne bidra til å redusere avstanden og være tillitsskapende fordi jeg signaliserte at jeg snakket samme språk og vet hva det vil si å være både syrisk og flyktning. Jeg opplevde at dette fungerte bra. Da begynte jeg og informantene å engasjere oss i vår bakgrunn, dialekt og steder i Syria, og på den måten ble samtalen varmet opp.

I intervjuene snakket jeg arabisk, som er både mitt og informantenes morsmål. Dette gjorde jeg for å sikre nøyaktighet og respekt for deres språklige ferdigheter og forventninger. Dette var i samsvar med Jenssens (2008) perspektiv om å skape en atmosfære av aksept, hvor informantene kunne snakke fritt og åpent, og på en dypere måte. På denne måten kunne vi enkelt forstå hverandre, og de kunne formidle ideer og meninger bedre og mer effektivt. Dette er i tråd med Som Al- Amer et al. (2015:1152, sitert i Hennink, 2008) sin påstand om at språk formidler forståelse og antakelser som vanligvis holdes av sosiokulturell gruppe og bestemmer ofte aksept og deltakelse i hendelser. I dette tilfelle understreket informantene viktigheten av å snakke på sitt eget språk, og de påpekte at noen ganger kan det være noen ideer og betydninger som er vanskelige å uttrykke på annet språk en morsmålet. I slik tilfeller kan språk påvirke forståelsen av kvinners erfaringer og historier.

Under intervjuene brukte jeg lydopptaker, etter at informantene gav tillatelse til det. Jeg opplevde at det var nyttig, fordi lydopptaket betyr «at alt som sies blir bevart og kan konsentrere oss om spørsmålene og om intervjupersonens reaksjoner i løpet av intervjuet» (Thagaard 2018, s 112). Dette hjalp meg også med å konsentrere på å oppfølgingsspørsmålene som ikke ble i intervjuguiden som kunne være nyttige for å få mer forståelse av historiene deres. I etterkant av intervjuet skrev jeg ned det viktigste jeg hadde

observert under intervjuene, noe som kunne være til hjelp når skal jeg transkribere materialet for å få en mer detaljert oversikt og bedre forståelse av innholdet.

3.6 Transkribering

Ved bruk av dybdeintervjuer anbefaler Tjora (2017) en fullstendig transkribering av materialet, fordi man ikke alltid vet hva som er de viktige temaene og hva som er hensiktsmessig detaljeringsnivå, når man setter i gang med transkribering (s. 173). Derfor begynte jeg å transkribere hele materialet, da det var en vanskelig og krevende prosess i oppgaven. Intervjuene var på arabisk, og hvert intervju varte vanligvis i to timer, og noen ganger opptil tre timer. Med så lange intervjuer og med syv deltakere, var det mye data som måtte transkriberes. I tillegg måtte jeg først transkribere fra arabiske dialekter til standard arabisk for «å være observant på spesielle dialektord som kan ha en særegen betydning, og som derfor kan vurderes tatt med, (Tjora 2017, s. 174). Under transkriberingen lyttet jeg derfor til lydopptaket flere ganger, og spilte det frem og tilbake (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 211). Etter å ha lyttet grundig og dyptgående til lydopptaket og fanget opp alle detaljer i samtalen, inkludert ordvalg, tonefall og pauser, samt gjennomgått mine notater nøye, bidro dette til å lette referansen når jeg skal oversette og analysere dataene mine.

I etterkant oversatte jeg selv intervjuene til norsk, og det var også en krevende prosess. Denne prosessen her kaller jeg ikke transkribere. Transkriberingsprosessen innebærer å omforme «muntlig diskurs til skriftlig diskurs» (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 204). Men her kaller jeg det oversettelse fordi det innebærer å oversette skriftlig tekst fra ett språk til et annet språk. Oversettelse fra ett språk til et annet kan ikke gjøres bokstavelig, det vil si ord for ord. Molina og Albir (2002) forklarer at bokstavelig oversetting skjer når det er en samme strukturell, leksikalsk, og til og med morfologisk ekvivalens mellom to språk. Dette er bare mulig når de to språkene er svært like hverandre (s. 499). Når det gjelder norsk og arabisk, bekrefter Skalstad (2020) at det er store forskjeller mellom språkene og språkinnhold på både norsk og arabisk, og at innen morfologi er det store forskjeller som påvirker både syntaks og semantikk. For å sikre at meningsinnholdet ble godt ivaretatt, måtte jeg i denne prosessen gjøre en del språklige tilpasninger. Dette er i tråd med vanlig praksis innen oversettelse som innebærer å omformulere setninger, tilpasse ordvalg og struktur, samt å ta hensyn til kulturelle forskjeller og språklige nyanser. (Molina og Albir, 2002).

I dette tilfelle må man ha kunnskap om denne prosessen og hvordan man kan gjøre det. Her har min spanske bachelorutdanning hjulpet med i prosessen. Jeg lærte flere forskjellige oversettingsteknikker og metoder om hvordan vi overfører tekster fra ett språk til et annet på en direkte eller indirekte måte. Denne kunnskapen har vært en del av min evne til å håndtere kompleksiteten. Selv om det var en lang prosess og tok lang tid, var det nyttig for meg og jeg ble bedre kjent med datamaterialet. I løpet av skriveprosessen måtte jeg sikre nøyaktig skriving på norsk, ettersom norsk ikke er mitt morsmål. Jeg ba om hjelp fra en tidligere norsk lærer som hjalp meg med å rette opp i norsken.

3.7 Forskerrollen

I kvalitativ forskning er forskers rolle et viktig instrument under intervjuprosessen og tolkning. Roer-Strier og Sands (2015) snakker om hvordan forskers lokasjon i forhold til informantenes kan spille en viktig rolle. Med lokasjon menes blant annet rase, kjønn, klasse, religion, nasjonalitet osv. I mitt tilfelle har jeg vært bevisst på min egen bakgrunn og identitet som etnisk syrer, kvinne og innvandrer og arabisk-talende. Uten tvil ga dette meg tilknytning til deltakerne og det som ble delt i denne forskningen og det skapte et tillitsfullt forhold til dem. Samtidig gjorde dette det lettere for dem å åpne seg og dele sine erfaringer og meninger fritt og på en dypere måtte. Mange av dem uttrykker at min kulturelle bakgrunn har bidratt til å forhindre misforståelser eller feiltolkninger. Mens andre uttrykker at min kunnskapsbakgrunn bidro til å forstå deres perspektiver, utfordringer og erfaringer. Det er i samsvar med Postholm (2010) som understreker at betydningen av kunnskapen i fortellingene ikke kan presenteres fullstendig uten at det er en person som kan knyttes til denne kunnskapen (Postholm 2010, s. 130).

Denne kunnskapen viste seg under intervjuene, da min bevissthet om de kulturelle og sosiale verdiene, tradisjonene som skiller det syriske samfunnet sammen med integreringsutfordringene i Norge, gjorde det mulig for meg å stille oppfølgingsspørsmål. Det var viktig å få innsikt i hvordan deltakerne opplevde sin situasjon, og forstå detaljene i deres opplevelser. Samtidige kunne slike spørsmål gi viktig tilleggsinformasjon til temaene som ble utforsket, og bidra til å få et omfattende perspektiv på erfaringene til syriske kvinner.

I tillegg til min akademiske studie innen feltet likestilling og mangfold, har jeg utvidet min forståelse og skaffet meg kunnskap om teoriene og begrepene. Ved denne akademiske

studien har jeg i tillegg lært hvordan jeg kan tolke og analysere datamaterialet på en mer innsiktsfull måte.

Oppsummert kan man si at jeg i forhold til mitt forskningsprosjekt befinner meg på innsiden ved å være kvinne, syrisk, innvandrer og på utsiden som student i likestilling og mangfold. Denne unike bakgrunnen jeg bringer med meg gir et mangfoldig perspektiv som gjør det mulig å se kompleksiteten i syriske kvinners erfaringer som mange kanskje ikke ser. Det har gitt meg et rikt fundament for å utforske og bidra til kunnskapsområdet på en meningsfull måte. Dette har bidratt til å styrke validiteten og gyldigheten av mine forskningsresultater.

3.8 Etiske aspekter

For å sikre god kvalitet i studien min er det nødvendig å følge alle prinsippene for vitenskapelig forskningsetikk.

Utgangspunktet for forskningsetiske retningslinjer er at forskere har kunnskap om hvilke temaer som skal studeres og om hvilke personer det skal samles inn data (NESH 2021). Ifølge den Nasjonale forskningsetiske komiteene (2019) må "forskere ha kunnskap og erfaring om de grupper og miljøer de skal studere, både for å sikre troverdigheten til forskningen». Ifølge de samme retningslinjene er det også viktig at studien «vil kunne komme forskningsdeltakere, relevante grupper eller samfunnet til gode, og for å unngå at den gjør skade» (Nasjonale forskningsetiske komiteene, 2019). Gjennom min personlig og faglige bakgrunn har jeg forsikret meg om at forskningstemaet er relevant og nyttig, og at det vil bidra til å komme den aktuelle gruppen eller samfunnet til gode.

Prosjektet ble meldt til SIKT og deltakernes anonymitet, konfidensialitet og rettigheter ble beskyttet gjennom hele prosessen. Forskningsetikk består av et sett grunnleggende normer ifølge, (Nesh, 2021 og Thagaard, 2018) knyttet til de tre etiske prinsippene, som er: Frivillig deltakelse, konfidensialitet og anonymitet.

I forskningsprosjekter er det et «prinsipp at forskeren må ha deltakernes informerte samtykke» (Thagaard, 2013, s. 26). Forskeren må innhente godkjenning fra deltakerne som skal samle dataene fra dem i forskningsperioden. Forskeren skal gi informasjon som er knyttet til forskningsprosjektet og hva som er formålet med datainnsamling. Forskningsetisk

må man ta hensyn til at samtykket skal være «frivillig, informert og utvetydig, og det bør være dokumenterbart» (Nesh, 2021, s. 17). At et samtykke er frivillig betyr at det ikke skal samtykkes under noen former for press, slik at deltakerne kan være klar over hvilke rettigheter og plikter de har under forskningsprosessen. For gjennomføring av prosjektet og innhenting av materiale, gjennomgikk jeg likevel informasjonen muntlig ved hvert intervju, og spurte om samtykke muntlig i begynnelsen. I tillegg oversendte jeg alle informantene en samtykkeerklæring og et informasjonsskriv om prosjektet og gjennomføring av intervju (se vedlegg 2). Informasjonsskrivet belyser formålet med forskningen, samt annen informasjon som samtykke, personvern, konfidensialitet av informantene, deltakerens rettigheter og fristen for å fullføre prosjektet.

3.8.1 Konfidensialitet og anonymitet.

For å sikre sikkerheten og beskyttelsen av identiteten til personene som deltar i forskning, må vi gjøre det konfidensielt (Creswell & Creswell, 2018). Konfidensialitet refererer til ikke-avsløring av forskningsdeltakernes identitet, samt anonymiteten til informasjonen de gir. I denne oppgaven har jeg derfor gitt informantene nye navn, og jeg gjengir heller ikke annen detaljert informasjon om deres bakgrunn og utdanning enn det jeg finner som nødvendig for å få frem relevante poeng.

3.9 Analysestrategi og tilnærming

I denne masteroppgaven har jeg benyttet meg av tematisk analyse og hentet inspirasjon fra narrativ analyse. Med de to analysetilnærmingene kunne jeg få en helhetlig forståelse av syriske kvinners erfaringer i Norge.

3.9.1Tematisk analyse

Tematisk analyse er en metode innen kvalitativ forskning som brukes for å analysere og forstå emner og mønstre som oppstår i dataene. Formålet med denne metoden er å organisere og kategorisere innsamlede data for å identifisere og analysere viktige temaer som kan besvare forskningsspørsmål. Ifølge Johansen et al. (2018) er et tema en gruppering av data med viktige fellestrekk». (s. 279). I kvalitativ forskning gir tematisk analyse forskeren en mulighet til å trekke ut meningsfulle temaer og mønstre fra store mengder ustrukturerte data. Thagaard nevner (2018) at ved å gå dypere inn i hvert tema og samle data fra alle deltakere, kan forskeren utvikle en dypere forståelse av hvert enkelt tema (s. 170). Tema er et

nøkkelelement i denne metoden og er de mest verdifulle enhetene som bør vurderes med analysen.
Hovedmålet med tematisk analyse som er grunnen for å velge denne metoden "er å tilby en fleksibel tilnærming" som kan brukes i kvalitativ forskning for seg eller i kombinasjon med ulike teorier og perspektiver (Johansen et al. 2018, s. 279). Utforsking av dataene på en åpen måte uten å begrense seg til en bestemt teori tillot meg å oppdage ny og uventet informasjon. Jeg fanget opp interessante temaer og viktig informasjon som kanskje ikke ville blitt oppdaget hvis jeg hadde begrenset meg til et spesifikt teoretisk rammeverk, noe som resulterte i et rikere og mer nyansert bilde av fenomenet jeg studerte.

Ved å benytte tematisk analysemetode for å identifisere, analysere og presentere mønstre i kvalitative data som er samlet gjennom intervjuer, prøvde jeg å analysere ved å hente inspirasjon fra Braun og Clarke (2006) sine faser om tematisk analyseprosess som består av fire faser:

1. Første trinn inkluderer å skaffe til veie og få oversikt over data i forberedelsesfasen. Jeg gjennomgikk datamaterialet for å få et grundig innblikk i hva det inneholdt.
2. Fremheve og sette ord på viktige poenger i kodingsfasen. I kodingsfasen fremhever jeg og setter ord på viktige poenger eller mønstre som er identifisert i datamaterialet og som var relevante for forskningsspørsmålene mine. Jeg skrev hvert tema som en overskrift og noterte deretter underpunkter og relevante sitater fra intervjuene som passet inn under hvert tema. Deretter utføres analysen av dataene med tanke på tidligere forskning og teorier, i tillegg tar jeg også hensyn til mine informanters tolking og min personlige forståelse, kunnskap og erfaring.
3. Kategorisere de kodede dataene i mer generelle temaer i kategoriseringsfasen. I denne fasen prøvde jeg å strukturere og organisere data i analysen. For det første har jeg valgt å skrive et tema for hvert kapittel, videre identifiserte jeg både overordnede temaer og underliggende temaer. Deretter utarbeidet jeg overordnede temaer som er sentrale ideer til det tema kapitelet handlet om, videre skrive underliggende temaer for å gi mer detaljert innsikt og forklare disse overordnede temaene.
4. Rapportere temaene og deres innhold i rapporteringsfasen. I rapporteringsfasen presentere jeg hvert av de temaene og deres innhold. Etter å ha beskrevet temaene, går jeg til skriveprosessen, hvor jeg begynte med å utarbeide førsteutkastet av rapporten. Jeg var nøye med å gå gjennom og revidere dette utkastet for å sikre at alle aspekter

av forskningsfunnene blir tydelig formidlet og at teksten er klar og sammenhengende. Til slutt oppsummerte jeg de viktigste funnene og konklusjonene fra analysen.

3.9.2 Narrativ analyse

Narrativ analyse er en tilnærming som tar sikte på hvordan historier konstrueres og uttrykkes. Riessman (2008) bruker ofte begrepet "narrativ" synonymt med "historie". Narrativer kan også knyttes til fortelling. Ifølge Thagaard (2018) består en fortelling av en serie hendelser eller situasjoner hvor fortelleren formidler sin forståelse av sammenhengen mellom dem (s. 126). Det vil si at det sentrale i analysen er å undersøke hvordan fortellingene er bygget opp, hva som er det sentrale temaet eller budskapet.

Narrativt perspektiv gir forskeren muligheten til å undersøke hvordan historiske og kulturelle faktorer har påvirket fortellingene til informantene mine. Som påpekt av Johansen et al. (2018), skaper fortellinger ofte årsakssammenhenger som gir innsikt i informantenes opplevelser og perspektiver (s. 98). Fortelling belyser innvirkning på vår forståelse av sosial virkelighet og vår egen identitet. I følge Bruner er sosialkonstruktivismen sentral i vitenskapsteorien, og viser at vår oppfatning av virkeligheten ikke er objektiv eller universell, men heller konstruert av sosiale og kulturelle faktorer (Thomasen, 2016, s. 15). Ved å anvende dette perspektivet, kan vi få innsikt til å se hvordan en informants fortellinger kan reflektere sosiale og kulturelle normer og verdier. Dette kan være fruktbart for å forstå årsakssammenhenger om hvordan samfunn fungerer, hvordan identiteter formes, og hvordan maktforhold manifesteres gjennom fortelling og fortolkning av erfaringer. Denne analyse av historiene kan hjelpe med, som Thagaard (2018) påpeker, å forstå den sosiale, samfunnsmessige og kulturelle konteksten til personene som forteller historien (s. 136). Med andre ord kan analyse av narrativer gi en kritisk måte å undersøke ikke bare aktørene og sentrale hendelser, men også sosiale og kulturelle konvensjoner og normer. Fortellinger oppstår ikke uten grunn, men blir formulert og fortalt i henhold til kulturelle forbindelser og forståelser.

Kapittel 4: Syriske kvinner en historisk oversikt

I dette kapitlet vil jeg gi en historisk oversikt over Syria og dets kulturelle og religiøse mangfold. Deretter vil jeg se på syriske kvinners posisjon fra perioden 1920 og fremover til Krigens utbrudd. Grunnen til å velge denne perioden er at den regnes som starten på frigjøringen for syriske kvinner. Målet med gjennomgangen er å forstå de historiske, kulturelle, sosiale og politiske hendelsene, for å få innsikt i den syriske kvinnens rolle, utdanning og tilgang til arbeid. Målet er også å gi leser et innblikk i forskning som omhandler syrisk historie og kultur knyttet til kvinners posisjon, særlig med å fokusere på forskning som tar for seg helhetsbilde av deres historie. Dette bildet utfordrer den fremstillingen og forståelsen som forenkler og stereotypiserer kvinners erfaringer, slik som husarbeid, lav utdanning og undertrykkelse.

4.1 kulturelle mangfold i Syria

Den arabiske republikken Syria er en stat i Midtøsten med en befolkning på rundt 23 695 000.(FN, 2022). Syria er et land preget av mangfold, sammensatt av en mosaikk av kulturelle, sosiale og religiøse grupper. Dette mangfoldet gjenspeiles tydelig gjennom tilstedeværelsen av flere religiøse trosretninger, etniske grupper og språklig variasjon. Kamal Dib, som er kanadisk-libanesisk lærd og professor i politiske og økonomiske studier, skriver i sin bok *Samtids historie av Syria fra den franske mandat perioden til sommeren 2011*(Dib, 2012) at Syria består av 16 forskjellige religiøse trosretninger, hvorav sunni-muslimer utgjør den største gruppen med 75 prosent av befolkningen, etterfulgt av alawitter, ortodokse kristne, drusere og ulike kristne trossamfunn som maronitter, katolikker, latinske og protestanter. I tillegg inkluderer det religiøse mangfoldet ismaelitter, tolvershiitter, yazidier og en liten jødisk minoritet (Dib, 2012).

Når det kommer til etnisk mangfold består landet av fem etnisk grupper: arabere, kurdere, armenere, turkmener og assyrere. I tillegg til det offisielle språket, arabisk, snakkes det også flere andre språk i landet, som kurdisk, armensk og tsjerkessisk (Dib, 2012). Videre er arameisk språk, som var Jesus språk, fortsatt i bruk i dagens Syria. Dette gjør Syria til det siste stedet i verden hvor språket blir snakket i Kalamun-fjellområdet (Ødegård, 2010).

Dette mangfoldet i Syria former det komplekse sosiale landskapet. Ifølge den amerikanske midtøstenforskeren Thomas Collelo som er en redaktør ved Federal Research Division i

Library of Congress i USA, som har redigert boken *Syria: A Country Study* (Collelo 1987), fører denne syriske sosiale kompleksiteten knyttet til språk, region, religion, etnisitet og livsstil til et stort antall separate samfunn. Selv om omtrent to tredjedeler av befolkningen er arabisktalende sunnimuslimer, utgjør de ikke en enhetlig sosial kraft på grunn av de sterkt følte forskjellene mellom beduiner, landsbyboere og byboere (s. 51). I denne sammenheng trer syriske kvinner frem som en essensiell del av disse sosiale kompleksitetene.

4.2 Syriske kvinners roller i samfunnet

Hvis vi ser på Syrias historie er det tydelig at syriske kvinner har hatt en viktig rolle i det politiske, sosiale, litterære og kulturelle livet. Deres rolle i samfunnet springer ut av den historiske viktigheten av utdanning. Forskerne Ranya Ali og Yousif Sami Farhan, som er professorer i samtidshistorie ved Anbar universitet skrev i en artikkel i 2022 med tittel *kampen til den syriske kvinnen under den franske mandatperioden,* at syriske kvinner deltok aktivt i spredningen av utdanning blant kvinner under den franske mandatperioden i Syria (1920-1946), og utdanning ble ansett som et våpen mot den franske koloniseringen[1] (Ali & Farhan, 2022). Kvinner jobbet også for å frigjøre seg fra sosiale og kulturelle begrensninger, ved å etablere forum og foreninger for å opplyse kvinner om deres rettigheter og støtte deres deltakelse i arbeidslivet, noe som ble betraktet som en del av frigjøringsbevegelsen (Ali & Farhan, 2022).

I den samme perioden var den syriske regjeringen opptatt, ifølge Ali og Farhan (2022) av å utvikle og utvide utdanningstjenester, og Syria opplevde en økning i antall skoler og elever over hele landet, noe som ledet til økt utdannings-interesse og deltakelse, spesielt blant syriske kvinner (2022 s. 402-403). Med dette viste den syriske kvinnen en sterk vilje til utdannelse. Dette bekreftes av Moussa, (1993, sitat i Ali og Farhan, 2022, s. 402), som hevder at syriske kvinner var ivrige etter utdanning til tross for de tøffe forholdene de møtte under den franske mandatperioden. I Damaskus viste syriske kvinner stor vilje til å ta høy utdanning. Der ble den første kvinne tatt opp ved medisinsk fakultet i 1924, etterfulgt av den

[1] Denne utsagnet "utdanning som et våpen mot den franske koloniseringen" refererer til Syriske regjeringen under den franske mandatperioden som anses ifølge Ali og Farhan (2022) viktigheten av utdanning som en grunnleggende faktor for utvikling og frigjøring, for å motvirke og motstå den franske kolonimakten i Syria. I denne sammenhengen ble utdanning sett på som et verktøy for å opplyse og styrke befolkningen, spesielt kvinner, slik at de kunne stå opp mot undertrykkelse og koloniale strukturer.

første kvinne ved jusfakultetet i 1929, i samme år begynte syv kvinner å studere på humaniora studiet (Ali 1985, sitat i Ali og Farhan 2022, s. 403).

Etter den franske uavhengigheten kom en ustabil periode, med hele 16 militærkupp som påvirket landets økonomiske og sosiale forhold (Dib, 2012). I denne perioden spilte syriske kvinner en fremtredende rolle i kampen for frihet og demokrati, for å oppnå rettigheter på sosiale og politiske arenaer. I en rapport av UN Development Fund for Women (UNIFEM), forfattet av Ghanem et al. (2007), med tittelen *Women and the People's Assembly In The Syrian Arab Republic*, forklares det at kvinner i Syria oppnådde mange prestasjoner i løpet av andre halvdel av det 20. århundre (perioden etter uavhengighet i 1946), både når det gjelder sosiale rettigheter, som lik lønn som menn for arbeid av lik verdi, og politiske rettigheter som valgrettigheter, og de kunne stille til lovgivende forsamlinger.

I løpet av 1970 -årene var regjeringen opptatt av å styrke og befeste kvinnenes politiske og økonomiske posisjon. Dette fulgte prinsippene i den syriske grunnloven fra 1973, som understreket prinsippet om ikke-diskriminering og likestilling mellom kjønnene når det gjelder tilgang og muligheter på alle områder. Disse lovene og lovgivningene tillot kvinner å bli behandlet som fullverdige borgere med full rettslig kapasitet til å inngå avtaler, eie eiendom, drive yrker og handel, drive forretninger og administrasjon, og å opptre foran retten og, til og med å lede disse rettssakene, i tillegg til retten til å stemme og bli nominert til statlige stillinger. (Al-Qash og Khleifawi, 2007).

Også etter dette fortsatte syriske kvinner å styrke sin rolle i samfunnet gjennom deltakelse på ulike områder. Ghanem et al. (2007) indikerer at syriske kvinner nådde ministerstillinger siden 1976, som begynner med minister for kultur, deretter minister for kultur og høyere utdanning i regjeringen 1991 og minister for Arbeids- og sosialdepartementet i regjeringen 2000. Kvinner har også blitt med i ledelsen av Baath-partiets distrikter. På den siste partikonferansen ble kvinner for første gang inkludert som medlemmer i region ledelsen, og i 2005 ble en kvinne generalsekretær for det syriske kommunistpartiet. I tillegg jobbet kvinner også i det syriske diplomatkorps, og de har også blitt en del av rettsvesenet siden 1995, samt politistyrken, hæren, akademisk utdanning, helsetjenester og andre områder (Ghanem et al. 2007, s. 9).

Også ifølge en studie gjennomført av den syrisk forsker, professor og leder for forskning og strategiske studie senter ved Damaskus universitet Akram Al-Qash samme med Rana

Khleifawi fra syriske statistisk byrå og som direktør for familiær saker ved syriske institusjon for familie og befolkningsanliggender, skrev en studie i (2007) med tittelen *Kvinnenes bidrag til den økonomiske aktiviteten i Syria,* som indikerte at den politiske deltakelsen blant kvinner har vært økende i Syria, noe som kan eksemplifiseres med at det i perioden, fra 1975 til 2003 var en økning i antall kvinner i folkerådet fra 27 til 797. Kvinner har også blitt utnevnt til flere ministerposter i Syria, og har besatt viktige stillinger i ambassader, kommuner og utøvende råds administrasjoner, inkludert stillingen som visestatsminister.

I årene som fulgte har det vært en bedring av kvinnenes stilling gjennom utdanning. Al-Qash og Khleifawi (2007) beskriver utdanning som sentral for utvikling og styrking, med mål om å oppnå økonomisk styrking som fører til positive samfunnsmessige effekter. Samtidig har det vært omfattende innsats av regjeringen og andre samfunnsaktører for å styrke kvinner gjennom høyere utdanning. Ifølge en analyse fra det syriske statistikk byrået, forfattet av Mubayyid og Al-Kylani i (2005), med tittelen *Høyere utdanning i den arabiske republikken Syria 1994- 2005,* økte andelen kvinner med høyere utdanning fra 25% til 32% mellom 1994 og 2004, i 2005 var nesten halvparten av studentene ved universitetene kvinner, med en andel på 48,7%. (s, 2- 3). Andelen kvinner i høyere utdanning økt, og antallet kvinner som studerte ved universitetene oversteg antall menn (syrisk statistisk sentralbyrå 2012). Den økende interessen blant kvinner for høyere utdanning kommer som et resultat av økt bevissthet blant foreldre om viktigheten av utdanning for kvinner. (Mubayyid og Al-Kylani 2007, s. 28). I tråd med dette påpeker Al-Qash og Khleifawi (2007) at betydningen av utdanning også har sammenheng med syriske kvinners bevissthet om viktigheten og nødvendigheten av arbeid, noe som gir dem økonomisk uavhengighet, som er utgangspunktet for at kvinner kan oppnå uavhengighet og like rettigheter. (Al-Qash og Khleifawi 2007, s. 37).

Utdanning er ofte en hovedindikator for kvinners jobbmuligheter. Al-Qash og Khleifawi (2007) fant i sin studie at utdanningsnivået hadde en positiv effekt på kvinnens økonomiske styrking. Kvinnens utdanningsnivå var knyttet til hennes arbeidsdeltakelse. Dess mer utdanning en kvinne har, dess større sjanse har hun for å få arbeid (Al-Qash og Khleifawi 2007, s. 4).

Selv med alle disse innsatsene for å styrke kvinnenes økonomiske posisjon, var andelen yrkesaktivitet i Syria i 2000 på 45,7 %, og av disse utgjorde kvinnene nesten 16%. Til tross for økningen i denne prosentandelen fra 1970, er den fortsatt lav (Al-Qash og Khleifawi,

2007). Flere forskere har beskrevet faktorer som ligger bak dette tallet spesielt og andre forskere har skrevet om arbeidslivet generelt i Syria.

Som nevnt tidligere er kvinners yrkesdeltakelse påvirket av utdanningsnivået.
I Syria har mange kvinner, spesielt i landsbyer og avsidesliggende områder, støtt på utfordringer som har hindret dem i å fullføre utdanningen. Ibraheim Al-Zaydi (2024) som er en syrisk poet og forfatter påpeker i sin artikkel med tittelen «*reisen til syriske kvinner og deres sosiale og økonomiske rolle*» at skoler var tilgjengelige for både gutter og jenter, men det var ikke nok insentiver for barn fra fattige familier til å forlate jordbruket og fortsette skolegangen etter barneskole. I tillegg var videregående skoler ofte plassert i bysentre, noe som gjorde det vanskelig for landsbyboere å delta og fullføre utdannelsen sin. På grunnlag av dette fikk kvinner ekstra økonomiske byrder, som resulterte i at mange landsbyungdommer, både gutter og jenter, sluttet på skolen etter barneskolen. Dette ble bekreftet av Al-Qash og Khleifawi (2007), at andelen kvinner på landsbygda som arbeider i jordbruket, førte til en økning i andelen kvinnelige akademikere i byene og en nedgang i landsbygda mellom 1994 og 2004. Som et resultat har denne ulike fordelingen av utdanning mellom landlige og byområder bidratt til å øke utfordringer som kvinner på landsbygda står overfor, da de har vanskeligheter med å få tilgang til utdanning og har begrenset tilgang til arbeid. Al-Qash og Khleifawi (2007) forklarte dette nærmere ved å vise at utviklingsnivået varierer i et geografisk mangfold av fylker, noe som er knyttet til kvinnenes inntreden i arbeidsmarkedet. Utviklingsnivåene i disse fylker kan forklares ved at fylker med høyere utviklingsnivå har bedre jobbmuligheter i tråd med den høyere utdanningsgraden blant kvinner, sammenlignet med fylker med lavere utviklingsnivå dominert av landbruksaktivitet. Dette betyr at jobbmulighetene blir begrenset for de fattigste kvinnene som bor i fylker med lavest vekst (Al-Qash og Khleifawi 2007, s. 44).

Videre har tidslinjen før 1994 og etter 1994 og år 2000, samt sosial klasse, spilt en viktig rolle for deltagelse utdanningsmessig og dermed yrkesmessig. Al-Mubayyid og Al-Kylani (2007), forklarer at det var store utvidelser av det offentlige høyere utdanningssystemet i Syria i perioden fra 1994 til 2000, som førte til en betydelig forbedring i opptaket av studenter på dette utdanningsnivået, og at etableringen av private universiteter gjorde det mulig for studenter som ikke kunne komme inn på offentlige universiteter på grunn av de offisielle opptakspolitikkene, å likevel forfølge høyere utdanning. (2007, s. 28). I lys av dette var tilgangen til høyere utdanning begrenset på grunn av at universitetene i Syria ikke hadde

kapasitet til å ta imot alle studenter som hadde bestått på videregående før og etter 1994, og på grunn av den offisielle opptakspolitikken. Fawaz Ibraheim Al-Abdallah som er professor ved Institutt for læreplan og undervisningsmetoder ved det pedagogiske fakultet, Damaskus universitet skrev en forskningsartikkel i (2010) med tittelen Realiteten av det til ikke-offentlig høy utdanningen i Syria, der han påpekte at på grunn av den økende sosiale etterspørselen etter høyere utdanning, og strenge opptakskrav ved offentlige universiteter som begrenser antall aksepterte søkere på grunn av høye gjennomsnittskarakterer, ble de private universitetene etablert i Syria i 2001. Den syriske forsker og doktorgradskandidaten Odai Tozan ved universitet Cambridge, skrev en artikkel i (2023) med tittelen "The evolution of the Syrian higher education sector 1918-2022: from a tool of independence to a tool of war" at antallet private universiteter i Syria, har nådd 18 universiteter, og har gitt et nytt alternativ for studenter som er i stand til å bære kostnadene, som gjennomsnittlig var 5000 dollar årlig, for å følge høyere utdanning, hvor andelen studenter ved private universiteter har nådd 43,9%. (s. 8). Dette viser hvordan det syriske samfunnet var opptatt av å utdanne barna sine. Samtidig indikerer det at noen familier ikke var i stand til å bære kostnader, og det har ført til økte sosiale forskjeller i utdanningen. Konsekvensen er at mange studenter, både kvinnelige og mannlige, som ikke oppnår høye karakterer og ikke har økonomiske ressurser, mister muligheten til å fullføre høyere utdanning, som igjen medfører færre muligheter til å få jobb.

Det var også vanskelig for kvinner å finne jobber som passer deres utdannelsesmessige kvalifikasjoner. En studie fra det syriske Statistiske sentralbyrå, utført av professor Sattouf Al-Sheikh Husain i (2007) med tittelen "*Arbeidsledighet i Syria 1994-2004*", forklarte at arbeidsledighet blant personer med høyere utdanning er et sterkt bevis på ubalansen mellom tilbud og etterspørsel i arbeidsmarkedet. Dette fører til at noen med høyere utdanning har vanskeligheter med å finne passende jobbmuligheter for sin utdanning.

I tillegg hadde Syrias politiske posisjoner en negativ innvirkning på den syriske økonomien ved å nekte utenlandsinvesteringer i Syria. Ifølge Dib (2012) ble Syria fratatt vestlig og internasjonal økonomisk støtte på grunn av sin holdning til Israel, sammenlignet med Egypt som signerte en fredsavtale. Dette førte til at Syria, på grunn av sin støtte til motstanden i Libanon og Palestina, ikke fikk kontrakter, lettelse eller gunstige forhold med vestlige land og ble utsatt for blokader gjentatte ganger. (s. 690). Disse tøffe økonomiske forholdene har hatt en betydelig innvirkning på Syrias økonomi og har påvirket arbeidsmulighetene. Husain

(2007), identifiserte en nedgang i investeringene i Syria i perioden 1980 til 1990 på grunn av politiske hendelser og økonomiske blokader, som førte til høy arbeidsledighet.

Dette kapittelet har vært et viktig bakteppe for meg når jeg har intervjuet syriske kvinner i Norge om deres tanker om utdanning og karriere. Samtidig viser jeg gjennom dette kapittelet verdsettingen av utdanning i det syriske samfunnet og kulturen, som en viktig faktor for at kvinner deltar fullt ut i arbeidslivet. Dette presenterer hvordan syriske kvinners mål og motivasjon, samt de virkelige årsakene bak nedgangen i syriske kvinners deltakelse i arbeidsmarkedet, går langt utover det stereotype bildet av syriske kvinner som undertrykte og ikke-utdannede. Til slutt er det viktig å gå utover de overfladiske antakelsene og se bilde fra flere vinkler og slik forstå det komplekse samspillet av faktorer som påvirker kvinnenes valg og muligheter.

Kapittel 5: Livet i Syria. Utdanning og arbeid

I dette kapitlet vil jeg fokusere på informantenes liv i Syria. Hensikten med dette er å undersøke familiære relasjoner og oppfatninger knyttet til utdanning og dens betydning. Dette bygger videre på det som ble belyst i forrige kapittel, om foreldres påvirkning på den økende interesse blant kvinner for høyere utdanning. Videre vil jeg analysere informantens erfaringer med utdanning og arbeid for å belyse viktige temaer og gi et helhetlig bilde av informantenes bakgrunn. Ved å utforske deres individuelle historier og erfaringer, vil jeg forsøke å identifisere grunner til at det er ulikheter når det gjelder utdanning og arbeid som kan være relevante for å forstå deres livssituasjon i Norge.

5.1 Familie og utdanning

I intervjuene kommer det frem at i Syria øker bevisstheten om hvor viktig det er med kvinners utdanning. Intervjuene viser også at det er viktig for kvinner å få en utdannelse, spesielt når de har blitt oppdratt med en forståelse for verdien av kunnskap og hva den kan gi. Det er også bemerkelsesverdig at deltakerne i min studie snakker om hvordan denne oppdragelsen, støttet av foreldre og spesielt fedrene deres, har vært viktig.

For de syriske fedrene mine informanter fortalte om, var betydningen av vitnemålet ikke bare et bevis på at døtrene deres hadde fått utdanning eller yrke. Det bar også en dypere betydning med seg. Mine informanter forklarte dette ved å vise til et vanlig uttrykk i det syriske samfunnet og kulturen deres, som de fleste av deltakerne beskrev som «utdanning er en kvinnes våpen», som på norsk tilsvarer «kunnskap er makt». Dette uttrykket ble nevnt i forrige kapittel "utdanning som et våpen mot den franske koloniseringen", som indikerer viktigheten av utdanning som en grunnleggende faktor for utvikling og frigjøring, for å motvirke og motstå den franske kolonimakten i Syria. I denne sammenhengen ble utdanning sett ikke bare som et våpen mot den franske kolonimakten, mens også som et verktøy for å opplyse og styrke befolkningen, spesielt kvinner, slik at de kunne stå opp mot undertrykkelse og oppnå selvstendighet. Det understreker også den positive innvirkningen utdanning kan ha på å endre kvinners liv generelt. Leilas, Rozas, Saras, Linas, Noras og Mariams fedre har forskjellige kulturelle, religiøse og geografiske bakgrunner, men utdanning for kvinner var en felles faktor for dem.

Dette illustreres for eksempel når Leila, en 48 år gammel kvinne som har studert reiseliv i Syria, forteller om farens syn på utdanning som "kvinnens våpen". Hun forteller om støtten

fra faren sin, og hvordan hans liv var sterkt knyttet til vitenskap og utdanning. Han var hennes fremste støttespiller og veiledet Leila med kloke og inspirerende ord. Leila forteller:

Faren min er svært kunnskapsrik og har en stor lidenskap for læring. Han var lærer og han var opptatt av vår utdannelse. Vi er fem døtre, og selv om jeg ikke hadde høyere utdanning, har mine fire søstre det. Han pleide alltid å si til oss: ' utdanning er en kvinnes våpen'. Han understreket viktigheten av utdanning og mente sterkt at kvinner ikke vil oppnå frigjøring uten økonomisk stabilitet. Han så på utdanning som nøkkelen til dette.

Også Roza, som er 37 år og har en master grad fra Syria, gir et eksempel på hennes fars opptatthet av utdanning som en kvinnes våpen. Hun forteller:

Faren min er en opposisjonspolitiker og intellektuell mann, og det var viktig for ham at døtrene hans fikk høyere utdanning. Vi er tre døtre, og vi har alle fått høyere utdanning. Han lærte oss alltid og fortalte oss at "utdanning er en kvinnes våpen". Utdanning gir kvinnen muligheten til å skaffe seg ferdigheter og kunnskap som gjør henne i stand til å oppnå suksess i sitt personlige og profesjonelle liv, og bidrar til å utvide hennes horisonter.

Leila og Rozas historier demonstrerer fedrenes bevissthet om utdanning. De ser på utdanning som en vei til personlig suksess og økonomisk stabilitet, som etter Leilas oppfatning er en nøkkel til frigjøring fra sosiale begrensninger og fravær av mannlig kontroll. På samme måte mener Roza at gjennom utdanning får kvinner de konkrete ferdighetene og kunnskapene de trenger for å lykkes i sin karriere, og utvider forståelseshorisontene om ulike og varierte temaer, enten de er kulturelle, politiske eller økonomiske. Hun mener at dette gjør en person bedre i stand til å håndtere kompleksiteten og utfordringer rundt seg, og til å ta mer bevisste og balanserte beslutninger i både det personlige og profesjonelle livet.

Respekt for kvinnens valg

Tema som noen informanter trakk fram i tillegg til viktigheten av utdanning, var det å respektere kvinnenes utdanningsvalg, som ble forstått som avgjørende for å styrke og fremme deres utdanningsløp. Denne respekten åpner dørene for at kvinner må få velge studieretninger og fagområder som passer til deres lidenskap og ferdigheter.

Et eksempel som belyser dette, er Saras opplevelse. Hun er 36 år gammel og har studert lærerutdanning i Syria. Dette eksempelet viser hvordan utdanning var viktig for hennes far, samtidig som det viser hans respekt for hennes valg av studieretning. Sara sier:

Min far er lege og ønsket at jeg skulle følge i hans fotspor, men han respekterte mitt valg om å studere den studiespesialiseringen jeg ønsket. Hans hovedfokus var at jeg skulle få høyere utdanning, fordi han forklarte meg at utdanning er en kvinnes våpen, både for økonomisk selvstendighet og sikkerhet, og også definerer en persons status.

Videre beskriver Lina, som er 34 år og har en bachelor fra Syria, sin relasjon til familien sin angående utdanning som et annet eksempel på hvordan utdanning er en viktig faktor, samt deres respekt for hennes ønsker og valg. Lina sier:

Jeg og mine søstre og min bror har alle høy utdanning, og utdanning i familien min er veldig viktig. Selv om familien min er så åpen og demokratisk, og vi diskuterer alt med dem, og de respekterer hva vi ønsker å gjøre i våre liv, men når det gjelder utdanning, er det ingen diskusjon. De sier at vi kan studere det studie vi ønsker, men vi må ha høyere utdanning. Fordi utdanning er et våpen, spesielt for kvinner. De ser på høyere utdanning ikke bare som en vei til å finne en jobb, men hva slags jobb en kan finne. Dette skyldes at det finnes jobber som kan føre til at man blir fanget i en sirkel uten mulighet til personlig utvikling, spesielt i et kapitalistisk arbeidsmarked.

Lina og Saras uttalelser belyser betydningen av utdanning i deres familier, samt foreldrenes rolle i å oppmuntre dem til å forfølge disse målene. Selv om utdanning refereres til som en kilde til økonomisk sikkerhet og å finne noe man liker å studere. Sara forklarer hvordan utdanning "definerer en persons status", altså ifølge henne at graden av utdanning en person har, påvirker hvordan de blir sett på av andre og deres posisjon i samfunnet. Samtidig beskriver Lina familiens holdning til utdanningen. Hun forteller at hennes forståelse av å jobbe uten utdanning innenfor kapitalismen er at det begrenser enkeltpersoners muligheter til å få jobb med høy grad av trygghet, og øker deres manglende yrkesmessige og økonomiske stabilitet. Dette bidrar også til å forsterke en sirkel av fattigdom og utnyttelse. Også hun mener at det gjør det vanskelig for arbeidere å utvikle både personlige og faglige ferdigheter, noe som begrenser deres vekst og fremgang både personlig og profesjonelt.

Til tross for utdanningens betydning for kvinner i Syria, er det ikke alle kvinner som ønsker eller har muligheten til å fullføre sin utdanning. I noen tilfeller forsøkte foreldrene derfor å oppmuntre døtrene sine til å velge yrker som ikke nødvendigvis krever høy utdanning, slik at det også skulle bli sikkerhet. Mange ferdigheter i ulike yrker kan oppnås gjennom korte kurs, og disse yrkene ble derfor ansett som akseptable alternativer til høy utdanning. Dette representerte en mulighet for kvinner til å oppnå økonomisk uavhengighet.

Nora, som er 34 år gammel, forteller om sitt liv i Syria og hvordan livet hennes var preget av velstand. Til tross for dette var faren hennes fokusert på og opptatt av hennes utdanning. Faren hennes understreket gjentatte ganger viktigheten av å ha utdanning eller yrke som et virkemiddel for sikkerhet i livet. Hun sier:

Selv om utdanning er veldig viktig i Syria og familien min motivert meg til å studere, Var det jeg som ikke likte å fortsette å studere etter grunnskolen. Derfor prøvde faren min å oppmuntre meg til å ta kurs innen noe jeg likte. Han pleide å si at hvis jeg ikke har en utdanning, må jeg i det minste ha et yrke, som våpen, fordi man vet aldri hva som kan skje i livet.

Mariam, som er 35 år gammel og kun har barneskoleutdanning, deler historien om sitt liv i Syria og hennes sterke ønske om å oppnå høyere utdanning for å utvikle seg selv og bryte ut av familiens sirkel knyttet til jordbruk. Til tross for Mariams ønske om å studere, ble hun ikke i stand til å realisere dette slik hun håpet. Hennes far var opptatt av at hun skulle ha et yrke med seg, slik at det skulle bli en sikkerhet for henne. Hun deler sin erfaring og sier:

Jeg møtte utfordringer med å fullføre studiene mine, og faren min var trist på grunn av det. I tillegg oppmuntret han meg til å lære et yrket ved jobben i landbruket. Han sa til meg: 'Hvis du ikke kan fullføre studiene dine, må du finne noe annet du liker og har ferdigheter i, slik blir det et våpen for deg i fremtiden.' Siden jeg bor i en liten landsby, var det bare skredderyrket. Til tross for at jeg prøvde det, likte jeg det ikke.

Historiene til Nora og Mariam viser at foreldrene erkjenner behovet for alternative karriereveier for de som ikke ønsker eller har mulighet til å fullføre høyere utdanning ved kurs og yrkesopplæring som kan sikre økonomisk uavhengighet. Dette illustrerer Noras og Mariam fedre som var bekymret for døtrenes fremtid, utrykt gjennom at “man vet aldri hva som kan skje i livet", slik blir det et våpen for deg i fremtiden”. Disse utrykkene er vanlige å bruke i Syria og refererer til vår uvitenhet om hva fremtiden kan bringe med seg, og derfor må vi være forsiktige og forberedt for vår fremtid. I Noras eksempel så vi at farens ord indikere at man ikke bør stole på det nåværende livet man lever i velstand, fordi fremtiden kan inneholde dårlige ting. Derfor må hun ha en form for beskyttelse, enten gjennom utdanning eller yrke, for å være trygg og sikker. I Mariams eksempel refererer farens ord til hva som kan skje når den opprinnelige planen ikke kunne gjennomføres som forventet. Man må finne andre interesser og ferdigheter og utvikle for å bli en ressurs for å hjelpe henne med å sikre en trygg fremtid.

5.2 Utdanningsbakgrunn: utfordringer og muligheter

I det syriske samfunnet og blant familiene er bevisstheten om viktigheten av kvinners utdanning tydelig, men variasjonen i utdanningsnivået blant syriske kvinner fortsetter. Noen har oppnådd høy utdanning og universitetsgrader, mens andre har lavere utdanningsnivå. Gjennom intervjuer med syriske kvinner i dette prosjektet har deltakerne pekt på faktorer som har påvirket tilgangen til utdanning og universitetsmuligheter i Syria. Det er viktig å se på disse forskjellene i utdanningsnivå blant kvinnene og årsakene bak det.

5.2.1 Økonomiske barrierer og tilgangsproblemer

Økonomiske barrierer og tilgangsproblemer til universitet hadde utgjort hindringer for noen av mine informanter. Disse hindringene kunne være spesielt utfordrende for de som kommer fra familier med begrensede økonomiske ressurser eller som bor i landlige områder.

Mariam er et eksempel som illustrerer en av disse utfordringene. Hun bodde i en liten landsby i Syria og har kun barneskoleutdanning. Hun forteller at hun ønsket å fortsette sin utdanning i Syria, men at hun måtte avslutte skolen på grunn av utfordringer knyttet til familiens økonomiske situasjon:

Selv om jeg ønsker å fortsette min utdanning på grunnskole måtte jeg og mine søstre og brødre forlate skolen for å jobbe i landbruket og hjelpe vår far med utgiftene etter at han hadde tapt alt vi hadde.

Mariams opplevelse reflekterer økonomiske utfordringer som kan tvinge enkeltpersoner til å ta tøffe valg om utdanning og karriere. Å forlate skolen for å bidra til familiens økonomi, spesielt etter en slik vanskelig situasjon som å miste alt, er et eksempel på hvordan økonomisk kan det være vanskelig for både gutter og jenter å fortsette utdannelsen.

Dina er et eksempel på at bosted i det landlige området kan representere utfordringer.
Hun er 48 år og jobbet som engelsklærer i Syria, og hun forteller om sin glede over å fullføre sin utdanning i Syria. Hun forklarte hvilke utfordringer som mennesker i Syria møter, spesielt de som bor på landsbygda. I landsbygda var tilgang til utdanning og skole en viktig faktor for om folk kunne fortsette å studere eller ikke. Dina uttrykte det slik:

Jeg føler meg heldig som kunne fullføre min videregående, både jeg og mine yngre søsken. Men mine eldre søsken kunne ikke fullføre sin utdannelse fordi det ikke var en videregående skole i landsbyen vår tidligere.

I tillegg belyser Dinas erfaring viktige utfordringer som påvirket hennes beslutning om å studere ved instituttutdanning i stedet for å studere på universitetet. Selv om hun hadde fått en studieplass ved landbruksingeniørstudiet ved Damaskus universitet, hindret økonomiske utfordringer og transportforholdene på den tiden henne fra å realisere drømmen sin om å studere ved det studieprogrammet hun ønsket. Hun sa:

De vanskelige økonomiske forholdene med å flytte til hovedstaden og å dekke leieutgifter, i tillegg til andre kostnader, samt transportforholdene på den tiden, inkludert reisetid og kostnader, var hovedårsakene til at jeg bestemte meg for å ikke studere ved universitetet, men heller ved instituttet som ligger i landsbyen min.

Historien til Dina og hennes valg om å studere ved instituttet, reflekterer de utfordringene som kan oppstå på grunn av vanskelige økonomiske forhold og begrensede transportmuligheter. Disse faktorene har spesielt stor innvirkning på mennesker som bor i landlige eller avsidesliggende områder. For mange, som Dina, kan kostnadene ved å flytte til en større by for å studere ved et universitet være uoverkommelige. Med dette reflekterer Dinas erfaring og opplevelse at noen studenter må ta beslutninger basert på tilgjengelighet og kostnader snarere enn deres preferanser og ambisjoner. På denne måten illustrerer Dinas historie de strukturelle barrierene som mange møter i sitt strev for å få tilgang til høyere utdanning i ressursbegrensede områder.

5.2.2 Utfordringer med høye karakterkrav og studieplasskonkurranse

I Syria står studenter overfor en rekke utfordringer når de søker høyere utdanning. Synet på utfordringene påvirket Leila, som har fire søstre med høyere utdanning, slik at hun ikke klarte å få adgang til universitetsstudier og studere det studieprogrammet hun ønsket. Hun begrunner dette med å si:

Å studere på universitet i Syria det er ikke lite. Vi har den første vg3 eksamen som var veldig krevende, også det høye karakterkravene, sterk konkurranse i Damaskus universitet spesielt, og begrenset tilgjengelighet av universiteter. Var det ikke mulig at jeg kunne studere på universitet. I tillegg til det var ikke private universiteter på min tid som nå, hvis hadde vi, ville jeg ikke hatt noe problem med å studere på.

Utfordringene Leila møtte, illustrere hun ved å vise til opptakskarakteren for universitetene i Syria. Studentene måtte oppnå høye karakterer i videregående skoleeksamener, som var kjent for å være utfordrende. I tillegg økte antallet studenter som ønsket å komme inn på universitetene i Syria, noe som førte til intens konkurranse om studieplassene, spesielt i hovedstaden Damaskus. I tillegg til dette var det mangel på offentlige universiteter i forhold

til antall studenter som ønsket å studere, noe som ytterligere begrenset tilgangen til høyere utdanning. Dette var en tid da de offentlige universitetene var hoved- og nesten det eneste alternativet for de fleste studentene. I tillegg viser Leila gjennom sin fortelling om god familie økonomi og ressurser som kunne ha bidratt til at hun kunne ha gått på et privat universitet hvis det hadde vært tilgjengelig på den tiden og at hun har ikke noe problem med å studere på grunn av økonomisk råd.

Her ønsker jeg å belyse at mange studenter ikke har økonomisk evne til å dekke skolepenger, som oppleves som svært høye, i tillegg til de ekstra kostnadene som følger med. Situasjonen blir ytterligere komplisert, på grunn av mangelen på et system for økonomisk støtte eller studielån som kan hjelpe studenter til å fortsette sin høye utdanning.

En lignende erfaring hadde Sara, som har en far som er lege og som respekterte hennes valg om å studere det faget hun ønsker. Sara har studert ved lærerutdanningen i Syria. Hennes utdanningserfaring beskrives som lignende Leilas, men Saras tid var annerledes enn på Leilas tid:

Jeg kunne ikke studere på offentlige universiteter, selv om gjennomsnittet mitt var høyt, var det høye krav til karakterer for å komme inn, så jeg har søkt for å studere på parallell privat utdanning.

Saras utfordring lå også i de høye karakter kravene, men heldigvis fantes det på hennes tid noe som kalles parallell utdanning eller åpen utdanning og private universiteter. Der kunne en person som manglet noen få karakterer sammenlignet med karaktergrensen for opptak betale skolepenger. Det nye systemet på Saras tid, sammen med hennes høye karakterer og god økonomi, bidro til at hun kunne realisere sitt utdanningsmål.

Langt unna økonomiske forhold, konkurranse og mangel på universiteter, finner vi Nora som er 34 år og tidligere beskrev seg selv som en som ikke liker å studere. Nora er en av kvinnene som ikke er interessert i tradisjonell utdanning og bøker. På grunn av ulike interesser og praktiske ferdigheter som matlaging og søtsaker, sier hun:

Jeg liker ikke studier og bøker, har aldri vært min interesse. Men jeg har alltid hatt en lidenskap for matlaging og baking. Jeg liker virkelig å lage mat og søtsaker. Så jeg bestemte meg for å følge min lidenskap og tok spesialiserte kurs i matlaging

Erfaringen til Nora belyser mangfoldet i interessene og valgene til kvinner i Syria, som skiller seg fra den tradisjonelle utdannings- og yrkesveien. Til tross for tilbudet om yrkesskoler etter

grunnskole og institutter etter videregående skole, som tilbyr ulike spesialiseringer i ulike yrker der teoretisk og praktisk opplæring er nødvendig, ønsket Nora å forkorte tiden. Hun valgte å delta i opplæringskurs ved private institutter, som også kan være kostbare, der opplæringen er kun praktisk. Disse kursene varer vanligvis fra 6 måneder til et år, og deltakerne mottar deretter et vitnemål som gir dem muligheten til å jobbe innenfor sitt spesifikke felt.

5.3 Arbeidsbakgrunn: hindringer og begrensninger

Innenfor det syriske arbeidsmarkedet er det flere faktorer som påvirker sysselsattes liv og karrieremuligheter og som vi nå skal se er dette er noe informantene snakker om.

Sara, Dina og Roza hadde ingen problemer med å sikre seg jobb, da de alle hadde stillinger som lærere. I disse rollene delte de aktivt sin kunnskap og ferdigheter med studenter ved ulike skoler i Syria. På den andre siden har vi Leila, som ikke fikk muligheten til å fullføre sin utdanning ved universitetet på grunn av gjennomsnittskarakteren sin. Hun studerte turisme og reiseliv for å kunne jobbe innen dette feltet som hun ønsket, men endte opp med å jobbe i et reisebyrå, til tross for at dette ikke var yrket hun egentlig ønsket å jobbe med, hun forklarer hvorfor:

Etter at jeg ikke fikk tilgang til å ta høy utdanning, ønsket jeg å være flyvertinne, så studerte jeg reiseliv på privat institutt, men til tross for å oppfylle kravene, hadde jeg ikke sterke nok (wasta) for å jobbe på det feltet.

Leilas opplevelse belyser en viktig side av yrkeslivet innen noen felt og stillinger, hvor Wasta referere til bruken av personlige forbindelser eller innflytelse for å få tjenester eller i stedet for å stole på kvalifikasjoner eller faktiske evner. Bruken av "wasta" er ofte utbredt i byråkrati og forretningsliv i Syria, noe som fører til ulikhet og urettferdighet i tilgang til muligheter og tjenester. Fordi Leila ikke hadde god wasta, så kunne hun ikke oppnå drømmen om å jobbe i det ønskede feltet.

Når det gjelder Lina, som har en bachelor fra Syria, opplevde hun utfordringer med å finne jobb innen sitt fagområde. Hun sier:

I Syria er det å ha en universitetsgrad et nødvendig grunnlag for å arbeide i mange yrker, da det er krav og betingelser for arbeid. Men jeg kunne ikke finne jobb som stemmer med min bachelorutdanning.

Lina opplevde utfordringer med å finne arbeid som faktisk passet hennes utdanningsbakgrunn. Hun presenterer en type utfordring som noen møter med å samsvare sin utdanning med arbeidsmulighetene som er tilgjengelige. Videre fortalte hun meg at hun ikke stoppet å jobbe. I stedet benyttet hun sin hobby med maling og studerte kunst i 2 år ved en utdanningsinstitusjon. Deretter jobbet hun innen kunstfeltet på skoler i byen. Hun engasjerte seg også frivillig med lokale organisasjoner for å bistå de som trengte hjelp og bidro med humanitær støtte.

I kontrast til informantenes opplevelser med jobbutfordringer, gir erfaringene til Mariam og Nora annen innsikt i dynamikken med familieliv og et krevende yrke, noe vi vil se nærmere. Nora, som trivdes med matlaging og baking, opplevde en betydelig endring når det gjaldt hennes arbeidssituasjon. Før ekteskapet pleide hun å jobbe på et bakeri, men etter ekteskapet opplevde hun en stor forandring som førte til at hun sluttet i jobben. Hun forklarte årsakene bak dette:

Etter at jeg giftet meg og fikk mitt barn, valgte jeg å forlate jobben min. Mannen min hadde en stabil økonomisk situasjon, og han eide to gullsmedbutikker. Selv om jeg likte jobben min, tenkte jeg på hvorfor jeg skulle fortsette å jobbe eller belaste meg selv med arbeidsforpliktelser. Spesielt med tanke på at mannen min hadde et krevende yrke som krevde mye tid borte fra hjemmet, så bestemte meg for å prioritere omsorgen for mitt barn og unngå unødvendig stress med å balansere arbeid både hjemme og ute.

Nora reflekterte over sine personlige og prioriterte valg i lys av hennes ektemanns gode økonomiske situasjon, som hadde en betydelig innvirkning på hennes profesjonelle karrierevalg. Hun beskrev ektemannens utfordrende yrke, som ofte førte til at han var borte fra hjemmet på grunn av lange arbeidstider. Dette resulterte i at hun måtte ta på seg hovedansvaret for barna og husarbeidet, og skapte en betydelig utfordring for Nora når det gjaldt å finne en balanse mellom arbeid og familieliv som hun kunne føle seg komfortabel med. Denne livssituasjonen førte til økt stress for Nora, og hun bestemte seg for å prioritere familien gjennom denne økonomiske stabiliteten ektemannen kunne tilby. Nora hadde altså en følelse av sikkerhet selv om det innebar å legge til side jobben hun trivdes med.

I opplevelsen til Mariam som måtte forlate utdanning på grunn av økonomiske forhold, var det tydelig at ekteskapet hennes hadde hatt en påvirkning på utdannelsesnivå og jobbens karakter på valgene hennes. Hun sa:

Jeg pleide å jobbe i landbruket, men det var veldig vanskelig og slitsomt. Etter at jeg giftet meg, sluttet jeg å jobbe. Problemet er at jeg egentlig ikke kan jobbe med noe annet. Jeg har bare barneskoleutdanning. Så, hvilken type jobb kan jeg få med en slik utdannelse?

Mariams erfaring illustrerer de begrensede yrkesmuligheter hun hadde på grunn av utdannelsesnivå. Den manglende utdanningen resulterte i at det var vanskelig for henne å søke på stillinger som krevde spesifikke ferdigheter eller kvalifikasjoner, og det var vanskelig for henne å utvikle seg i karrieren eller søke om stillinger uten den nødvendige formelle utdanningen. I tillegg ble hun begrenset til lavtlønnede jobber som ikke krever høyere utdanning, som vanligvis er mer fysisk krevende yrker som hennes jobb innen landbruk. Dette viser hvor stor innvirkning arbeidet og de fysiske kravene, sammen med utfordringene knyttet til lav utdannelse, hadde på hennes jobb-beslutninger etter ekteskapet.

5.4 Oppsummering

I dette kapittelet har vi sett at utdanning har en stor verdi i det syriske samfunnet, og da spesielt for kvinner. Denne verdien stammer fra oppdragelsen som spilte en stor rolle i å bevisstgjøre dem om viktigheten av utdanning som et sentralt hjelpemiddel for å utvikle deres personlighet og økonomiske sikkerhet, samt forberede dem for arbeidsmarkedet for å forbedre deres liv og levekår, ikke minst for sin frigjøring fra sosiale begrensninger og menns dominans.

Samtidig peker analysene på varierte og forskjellige erfaringer og utfordringer som syriske kvinner kan møte gjennom sin utdannings- og arbeidserfaring i Syria. Dette mangfoldet av deres opplevelser bidrar til å gi en forståelse av de mange faktorene som påvirker beslutningstaking, enten de er økonomiske, geografiske, utdanningsmessige eller kulturelle. Historiene viser at årsakene og utfordringene bak disse valgene går utover religion og patriarkatet, og kan være bestemt av økonomiske, sosiale og kulturelle faktorer.

Kapittel 6: Syriske Kvinners opplevelser av utfordringer i Norge

I dette kapittelet vil jeg besvare forskningsspørsmålet om hvilke utfordringer og hindringer syriske kvinner møter i Norge. Ved å analysere deres erfaringer og perspektiver, identifiserer jeg nøkkelutfordringer, basert på mestring av et nytt språk og de utfordringene informantene opplever med språklæring. Deretter kommer deres utfordringer knyttet til utdanning og arbeid. Gjennom disse temaene gir kapittelet innsikt i de spesifikke utfordringene og hindringene syriske kvinner møter i sin integreringsprosess i Norge, samt hvordan disse hindringene påvirker deres vei mot en mer integrert tilværelse.
Integrering i et nytt samfunn er en prosess som påvirkes av flere faktorer. En første faktor som spiller en stor rolle, er språket og dets rolle i integrering.

6.1 Norsk språk sin rolle i integreringen

Et tema som gikk igjen i mange intervju var språk. Kvinnene understreker betydningen av å kunne beherske det norske språket, som er nødvendig for dem for å bli inkludert i samfunnet. De ser at språket er et viktig hjelpemiddel til å forstå kulturen, delta i arbeidslivet og oppnå suksess.

Et eksempel på en informant som snakker mye om språkets betydning for integreringen, er Lina. Lina som er 34 år kom til Norge i 2017 gjennom familiegjenforening, og deler sin sterke vilje til integrering og understreker viktigheten av språket for å bli en del av samfunnet.

Lina uttrykker: 'Jeg føler virkelig at jeg har blitt en del av dette samfunnet siden jeg kom hit. Derfor er språket for meg avgjørende for integrasjon, kommunikasjon og forståelse av andre. Uten språket kan jeg ikke være en aktiv deltaker i samfunnet.

Linas uttalelse viser språket som avgjørende for integrasjon, kommunikasjon og som et middel for å være en aktiv deltaker og forstå andre. Hun ser på språket som en nøkkelkomponent for å oppnå en dypere forståelse og samhandling i samfunnet. Hun indikerer hvordan språkkompetanse direkte påvirker hennes evne til å engasjere seg i ulike samfunnsmessige aktiviteter.

Sara som har kommet til Norge med to sine små barn i 2016 gjennom familiegjenforening, ser på språket som en mulighet til å være aktiv og ikke isolert, slik hun beskriver:

Jeg ser på norsk som en viktig faktor som kan hjelpe meg, både sosialt og profesjonelt. Også gjennom språk kan jeg kommunisere bedre med folk og delta aktivt i samfunnet. Uten språk, ville jeg føle meg isolert og begrenset i mine muligheter.

Saras forståelse reflekterer den rollen språk har for å føle seg inkludert og engasjert i samfunnet. Hun viser dette som en mulighet til å kommunisere med folk og bygge relasjoner, og en mulighet til å få jobb. Samtidig viser hun til at hun skaper en følelse av tilhørighet til det samfunnet som hun bor i.

Leila, Roza, og Dina gir uttrykk for at språket er nøkkelen til integrering og oppnå suksess på ulike livsområder. De deler innsiktsfulle perspektiver om viktigheten av å mestre språket. Leila, som har reist gjennom flere land med sine to små døtre for å komme til Norge i 2014, søkte etter trygghet og nye muligheter for å styrke sin personlige vekst. Hun hadde en sterk vilje og entusiasme for integrasjon, og Leila betrakter språket som en nøkkel for å lykkes med dette som hun forteller:

Når jeg bestemte meg for å krysse mange land og risikere livet mitt og livet til døtrene mine, var det en søken etter trygghet og en start på et nytt liv med suksess. Suksess kan bare oppnås i et nytt land med et annen språk, kun gjennom å lære det. Språket er nøkkelen til integrasjon og til alt annet.

Dina, som kom til Norge i 2017 med sine tre barn for å gjenforenes, ønsket også å starte et nytt liv og lykkes i dette landet, og betrakter språket som den første nøkkelen til suksess. Dina sier:

Siden jeg kom til Norge, hadde jeg som mål å integrere meg og lykkes i dette landet. Dette er umulig uten å lære språket, fordi språket er den første nøkkelen til å oppnå hva som helst, enten det er studier, arbeid, eller til og med sosialt liv.

Roza, kom som enslige til Norge i 2016 etter å ha forlatt Syria, sitt liv og sitt arbeid for å starte på nytt i et nytt land, var fullstendig klar over nødvendigheten av integrasjon og læring av språket. Hun sier:

Integrasjon var ikke bare et mål for meg, men en nødvendighet for å lykkes med min reise. Språket er nøkkelen til denne integrasjonen. Når jeg mestrer språket i det landet jeg er i, betyr det at jeg øker sjansene mine betydelig for kulturell, sosial og økonomisk deltakelse.

Informantenes refleksjoner vitner om en betydelig vilje og ønske om å lære det norske språket. Dette utsagnet, slik de har uttrykt det, hvor "språket fremheves som nøkkelen til integrering," indikerer en dyp innsikt fra informantene. Det understreker at språkkompetanse ikke bare er en praktisk ferdighet, men også en essensiell ressurs for å integrere seg i samfunnet og lykkes i ulike aspekter av livet. Informantenes tanker reflekterer også en

bredere forståelse av kulturell tilpasning og kommunikasjon. Deres synspunkter peker på språket som en bro som letter daglig kommunikasjon og åpner dører til utdanning, sysselsetting, og samfunnsdeltakelse. Dette belyser betydningen av språket som et verktøy og en mulig gjører for individuell vekst og suksess.

Nora, som kom til Norge i 2014 med mannen sin og sitt eget barn, og som ikke tidligere hadde interesse for læring og studier i Syria, har uttrykt forståelse for viktigheten av å lære språket. Hun sier:

Til tross for min tidligere manglende interesse for læring, innså jeg at uten å lære norsk, kan jeg ikke utvikle meg eller lykkes. Å lære språket har åpnet mange dører for meg og har bidratt til å forbedre livet mitt.

Nora innser at det norske språket gir henne muligheten til å utvikle seg og oppnå suksess. Utsagnet hennes reflekterer en bevissthet om at språket har vært en døråpner for henne, noe som beskrives som en forbedring i livet generelt. Dette kan inkludere bredere muligheter og en generell positiv innvirkning på livskvaliteten hennes.

Mariam som er 35 år og kom til Norge med mannen sin og barna sine i 2015, understreket at språket er den grunnleggende faktoren som bestemmer en persons status i det nye samfunnet. Hun sier:

Språket har stor betydning, enkelt sagt, føler jeg meg verdiløs hvis jeg ikke behersker det. Uten det er jeg som null på venstresiden. Å ikke lære språket betyr tap av muligheter innen utdanning, arbeid, oppnåelse av økonomisk stabilitet og også sosialt.

Hennes uttrykk, "Uten språket, er jeg null til venstre," er et uttrykk som bruke i Syria. Dette referer til en manglende innvirkning eller påvirkning i livet, spesielt når man sammenligner seg med en null på venstre side som ikke endrer verdien av tallet. Dette uttrykket tolker jeg som at manglende språkferdigheter fører til redusert verdi for individet i sosiale og kulturelle sammenhenger. Fra et perspektiv om individets verdi i samfunnet, regnes det å snakke det lokale språket som grunnleggende for sosial interaksjon og effektiv kommunikasjon. Språket betraktes som et middel for å uttrykke tanker og integrere seg i dagliglivet, og manglende språkkompetanse kan føre til at Mariam føler seg som "null til venstre". Dette betyr at hun kan oppleve å være utenfor forståelses- og deltakelsessirkelen i det sosiale miljøet. Dette er i tråd med Mariams utsagn og kan påvirke individet ved å miste muligheter innen utdanning, sosialt liv, arbeid og økonomisk suksess.

6.2 Språkutfordringer og mestring

Gjennom informantenes erfaringer fremheves ulike utfordringer som de møtte, knyttet til å lære og mestre det norske språket. Disse utfordringene varierer fra en informant til den andre, og varierer også mellom informanter som kommer alene og de som kommer med familiene sine.

Lina står overfor en utfordring knyttet til å mestre språket, som å «*snakke språket flytende»*. Hun viser at det ikke bare handler om å lære grunnleggende språk, men også å kunne beherske det norske språket. Hennes poeng om behovet for «*regelmessig praksis og kontinuerlig erfaring*» understreker viktigheten av stadig innsats for språket for å oppnå flytende ferdigheter. Det er mye som er utfordrende for Lina. Hun opplever blant annet at hun ikke alltid har tilgang til et språkmiljø.

> *En av mine utfordringer er ikke å lære språket, men å snakke det flytende. Å snakke flytende kommer ikke lett, men krever kontinuerlig praksis. Å opprettholde en konstant kommunikasjon med språket i dagliglivet er en utfordring, og ofte opplever jeg vanskeligheter med å ha permanent tilgang til det språklige miljøet.*

Roza forteller om sin opplevelse av betydelige utfordringer knyttet til å lære et nytt språk og mestre det godt for å finne jobb og integrere seg i samfunnet. Dette har ført til press. Hun sier:

> *Å lære språket var ikke i seg selv vanskelig, da det er en naturlig prosess. Utfordringen lå heller i å beherske det tilstrekkelig til å kunne finne jobb. Dette er hvor presset kommer inn; følelsen av at jeg må være fullkommen i språket for å kunne få jobb og føle meg som en del av samfunnet. Spesielt for meg, som allerede snakker engelsk flytende, var dette en sensitiv sak for meg i mine første år i Norge.*

Roza illustrerer hvordan det norske arbeidsmarkedet setter krav og har forventninger til språkkompetanse, noe som legger ekstra press på hennes integrasjonsprosess. For å få jobb er det nødvendig å ha med seg høye norskferdigheter.

Roza følte seg også presset til å lære språket på et personlig nivå. Hennes sterke ønske om å bli like flink i norsk som hun var i engelsk viste at dette handlet om mer enn bare å takle en utfordring. Det var en personlig målsetting hun satte seg, og dette la ekstra press på henne.

Sara deler sin mening om utfordringene knyttet til å mestre norsk språk, hun viser at hvis innvandrere ikke får tilgang til arbeidsmarkedet er det vanskelig for å oppnå språkmestring. Sara påpeker at "*voksenopplæring er ikke nok for å mestre norsk og å beherske*

dagligspråket. Det er umulig å mestre dette språket uten å komme inn på arbeidsmarkedet og kommunisere med nordmenn".

Saras erfaring viser at voksenopplæring ikke er nok for å beherske norsk i hverdagen. Den sentrale nøkkelen til Sara for å oppnå full språkmestring er gjennom å delta i arbeidsmarkedet og kunne kommunisere med lokalbefolkningen.

Balansering av omsorgsutfordringer og språklæring:

For andre deltakere var ikke bare å lære og mestre norsk den eneste utfordringen, men det var også andre faktorer og prioriteringer som økte vanskeligheten av denne utfordringen.

Dina forteller at hennes utfordring var ikke å lære språket. Hun anser seg selv som å ha lært norsk raskere enn andre på grunn av hennes ferdigheter i engelsk. Hun ønsket å mestre språket og de utfordringene hun møtte og formidlet en krevende og kompleks situasjon.

Fra den første periode jeg kom til Norge, støtte jeg på utfordringer i ekteskapet mitt som til slutt førte til skilsmisse, og denne perioden var heller ikke enkel. I tillegg til skilsmisseutfordringen, måtte jeg også ta ansvar for omsorgen for mine barn samtidig som jeg prøvde å lære språket og integrere meg i det nye samfunnet. Dette utgjorde en ekstra utfordring.

Dinas erfaring bringer opp at skilsmisse og omsorg for barn er komplekse og utfordrende prosesser som har påvirket henne på flere måter. For det første har skilsmissen påvirket hennes evne til å konsentrere seg om å lære et nytt språk. I tillegg har omsorgen for barna krevd innsats og tid for å passe på dem. Disse utfordringene har sammen skapt en utfordrende situasjon for Dina.

Leila forteller også om (hennes) press opplevelser i forbindelse med å mestre språk, som inkluderer en rekke komplekse livsaspekter. Til tross for hennes ønske om å lære og mestre norsk, står hun overfor store utfordringer på grunn av sine mange og krevende ansvarsroller. Hun sier:

Det var veldig komplisert å lære og mestre norsk i starten. Dagen min er delt mellom å gå på skolen, deretter lage mat og rydde huset, følge opp barnas studier og deres behov i det nye samfunn, som språk, aktiviteter, venner og alt. I tillegg til dette må jeg ta ansvar for offisielle dokumenter og saker, alt dette måtte jeg gjøre selv. Utfordringene var ikke enkle, spesielt for en kvinne som meg, en innvandrer og en enslig mor

Leilas erfaring reflekterer den komplekse og krevende situasjon å være en innvandrer og en enslig mor som må tilpasse seg utfordringer som hun står overfor. Hun viser hvordan denne tilpasningsprosessen er utfordrende og stressende. Hennes beskrivelse av flere ansvarsområder som kan oppstå under denne prosessen, fra barnas utdanning til husarbeid og administrative oppgaver, skaper ekstra utfordringer i hverdagen, samt i integreringen i dette samfunnet.

I konteksten av morsrolle, opplevde Nora en periode fylt med utfordringer og press. Et nytt land, et nytt språk og et sykt barn gjorde hennes utfordring med å lære norsk ikke lett.

Hun forteller

Jeg klarte ikke å lære språket så raskt som de andre syrerne som kom med meg samtidig, til tross for at jeg hadde stor vilje til å lære, men på grunn av min bekymring for barnet mitt, som gjennomgikk den gang 9 operasjoner, ble jeg forsinket. På den tiden var min eneste bekymring sønnen min, og jeg ønsket bare at han skulle få behandling og bli bedre.

Nora forklarer at utfordringene hun møtte, gjorde læringsprosessen vanskeligere for henne sammenlignet med andre syrere. Og at hennes opplevelse av å forsinkes i å lære språket på ingen måte kan tilskrives manglende vilje eller forpliktelse. Tvert imot, viser hennes erfaring de forholdene hun sto overfor, der familiære og helsemessige prioriteringer for hennes barn kom først. I denne krevende situasjonen, måtte hun ta på seg ansvaret for å støtte og ta vare på barnet sitt gjennom hele 9 kirurgiske operasjoner. Dette var en stor utfordring for hennes innsats med å lære norsk og integrere seg raskere i samfunnet.

Mariam møter en utfordring i starten av sin reise med å lære norsk. Hun beskriver sin situasjon der hun ikke hadde muligheten til å delta på norskkurs i et helt år.
Mariam sier:

Jeg ble hjemme i et år, jeg kunne ikke gå til Voksenopplæringen fordi det ikke var plass i barnehagen for datteren min. Derfor måtte jeg vente sammen med henne til de fant en plass. Jeg og flere kvinner i byen min og andre byer opplevde det samme, og denne situasjonen fortsetter enda med de nye syriske kvinnene som kommer til byen min.

De vanskelighetene Mariam møtte i læringsprosessen reflekterer ikke mangelen på vilje til å integrere seg og lære, men snarere behovet for nødvendig omsorg for datteren hennes på grunn av mangel på barnehageplasser. Dette betyr at valget hennes om å bli hjemme og ikke lære språket var utenfor hennes kontroll. Denne virkeligheten kaster lys over de faktiske utfordringene hun og andre syriske kvinner møtte. Mangelen på barnehageplasser i byen

hennes og andre byer for nyankomne barn, viser de ekstra utfordringene mødrene i immigrasjonssituasjonen står overfor i å finne balanse mellom familieomsorg og personlige ønsker om læring, en situasjon som fortsatt pågår.

6.3 Akademiske og yrkesmessige utfordringer

Innvandringspolitikk og lover spiller en viktig rolle for hvordan innvandrere kan integrere og tilpasse seg i landet som de kommer til. Disse reglene bestemmer hva slags krav og betingelser innvandrere må oppfylle for å kunne delta og være en effektiv del av det nye samfunnet. Som vi skal se, kan disse reglene og politikkene gjøre opplevelsen utfordrende for flere av deltakerne.

6.3.1 Godkjenning av tidligere kvalifikasjoner og erfaringer

Forskjellen i utdanningssystemet mellom Norge og Syria har hatt en negativ innvirkning ved at mange innvandrere opplever utfordringer knyttet til å få anerkjennelse for sin kompetanse og utdanning i Norge.

Dinas forteller at det var utfordringer med å få hennes kvalifikasjoner og erfaringer godkjent. Siden hun studerte videregående skole i Syria, deretter gikk hun på et toårig utdanningsinstitutt[2]. For Dina, som studerte pedagogikk på et institutt i Syria og jobbet som lærer i 15 år, har det dessverre ikke vært mulig å få en rettferdig vurdering av hennes kvalifikasjoner. Hun sier:

> *Norge godkjent ikke denne typen av utdanning som tilsvarende for disse instituttene som finnes i Syria. Derfor møtte jeg på vanskeligheter med å dra nytte av studiene mine i Norge. Det er veldig vanskelig at jeg har undervist og jobbet i 15 år som lærer og ikke fått godkjent, og heller ikke fått noen poeng. Det følte at jeg var tilbake til null.*

Dina kritiserer denne regelen og loven som ikke gir henne noen poeng[3], og som reduserer hennes utdannelse og erfaring til kun å tilsvare norsk videregående. Hennes erfaring reflekterer de personlige og profesjonelle konfliktene som innvandrere kan stå overfor i sin karriere. Til tross for mange år i sitt yrkesfelt, følte hun likevel frustrasjon og skuffelse da

[2] I syria finnes institutter som tilbyr toårige utdanning etter videregående opplæring og har flere studieprogrammer. https://www.alberta.ca/iqas-education-guide-syria

[3] For å få generell studiekompetanse for syriske, må de fulført videregående utdanning skole, minst et års høyre utdanning eller studert en (toårig instituttutdanning som tilhører et universitet eller Ministry of Higher Education) + godkjent test i norsk og engelsk.
https://www.samordnaopptak.no/info/utenlandsk_utdanning/syria/opptakskrav/

hun innså at den tiden og erfaringen hun hadde opparbeidet seg ikke lenger ble verdsatt som de burde. Dinas opplevelse kaster lys på strukturelle utfordringer i systemet, spesielt i forhold til regelverket, og hvordan innvandringspolitikk og lover kan ha konsekvenser for integreringen i det lokale arbeidsmarkedet.

Erfaringen til Roza er lik Dinas i prinsippet, men skiller seg når det gjelder vitnemålet. Roza fikk ikke godkjenning av alle sine vitnemål. Roza sier:

> *studerte bachelor i Syria, deretter en mastergrad og et år pedagogisk utdanning. De godkjente bare bachelor, fordi i Syria var mastergraden ett år, mens i Norge er den to år. Pedagogikkdiplomet ble heller ikke godkjent også*[4]*, Dessverre to år av livet mitt bli ikke godkjent, og min erfaring som lærer ikke også godkjent, fordi jeg ikke får samme tittel. Derfor anser jeg at slikt lover og systemet som et hindre for å dra nytte av andres erfaringer.*

Opplevelsen til Roza viser viktigheten av tid i hennes livsreise. Selv om disse to årene kan virke korte i perspektivet av livet generelt, var de det nødvendige grunnlaget for å få jobben som lærer. Denne tidsperioden tillot henne å skaffe seg den nødvendige kunnskapen og ferdighetene for å praktisere dette yrket. Roza peker også på at Norge ikke utnytter de verdifulle erfaringene og ferdighetene som innvandrerkvinner besitter. Hun viser behovet for støtte og lettelser i prosessen med å få anerkjennelse for de akademiske kvalifikasjonene til innvandrerkvinner, slik at de kan oppnå vellykket tilpasning og positiv deltakelse i det nye samfunnet.

Forskjellen i utdanningssystemet var en av utfordringene som også påvirket Leila. Men hennes opplevelse var enda mer utfordrende, da hun ikke bare hadde møtt på vanskeligheter, men også på et dilemma som var vanskelig å løse. Leilas forteller om utfordringene hun møtte i det norske utdanningssystemet. Leila studert to år instituttutdanning i Syria, men den studien var på privat instituttutdanning, derfor ble hennes utdanning ikke godkjent på grunn av at det ikke er en offentlig instituttutdanning, Til tross for hennes studier og erfaring i jobben i en lang periode, fikk hun ikke godkjent dette som tilsvarende norsk videregående opplæring. Dette fører til kompleksitet i Leilas utdanningsprosess på grunn av loven som hindrer de som allerede har fullført videregående opplæring i hjemlandet fra å ta tilsvarende

[4] Utdanningssystemet i Syria. Skoleutdanningen er 12 år lang, og omfatter klasse 1 til 12. Etter dette følger to år med mellominstitutt, etterfulgt av tre år med høyere institutt. Universitetsstudier er mellom 4-6 år, etterfulgt av et år høyere diplom for kvalifisering og spesialisering, og deretter en toårig mastergrad. Hvis en studerer ett år høyere studier (diplom), reduseres mastergraden til ett år. Deretter tar doktorgraden 3 år. https://www.alberta.ca/iqas-education-guide-syria
.

utdanning her i Norge. Hun påpeker at denne loven påvirket henne og andre syrere to år til å bli endret. Leila sier:

Mange syrere befant seg i samme situasjon og ble påvirket av denne loven. Så det var ikke rettferdig verken og godkjente eller gi oss muligheten til å foresette utdannelsen. Jeg måtte stoppe i to år på grunn av denne loven, til den ble endret[5].

Leilas erfaring reflekterer utfordringene og urettferdighet som mange syriske innvandrere har blitt påvirket av på grunn av denne loven på samme måte som Leila. Selv om loven ble endret, så førte konsekvensene av denne loven til at Leila og mange syrere måtte vente i to år på noe de hadde trodd skulle gå mye fortere. Dette viser hvordan loven utgjorde en betydelig hindring og hadde stor innvirkning på integreringsprosessen og mulighetene til å realisere sine mål for innvandrere som selv var svært motivert for å komme i jobb.

6.3.2 Verdsetting av utenlandske utdanninger i norsk arbeidsmarked

Både Lina og Sara har en bachelorgrad fra Syria som har blitt godkjent her i Norge. Likevel er det en utfordring at arbeidsmarkedet ikke alltid verdsetter utenlandske utdanninger tilstrekkelig, noe som gjør det vanskelig å finne passende jobb

Lina forteller at hun studerte bachelor ved universitet. Hennes kvalifikasjoner ble godkjent av NOKUT, men hun står overfor faglige utfordringer som påvirker vurderingen og godkjenningen av hennes kvalifikasjoner i arbeidsmarkedet. Hun sier:

Konkurransen på arbeidsmarkedet er sterk i Norge, og dette har ført til at jeg har valgt å fortsette studiene. Fordi studiene er den første porten til arbeidslivet, er det umulig for meg som utenlandsk å jobbe i mitt felt uten å ha en utdanning fra her. Ellers vil jeg fortsette å jobbe i tjenestesektorer som er dedikert til arabisk språk, for eksempel morsmålslærer.

Viktigheten av utdanningen fra Norge som Lina beskriver er en faktor som ikke kan ignoreres og kan være en viktig faktor for å finne jobb, noe som reflekterer store utfordringer som Lina står overfor. Dette gjør manglende aksept av utenlandsk utdanning i arbeidsmarkedet til en sentral hindring for integrering og deltakelse i arbeidslivet. Linas erfaring belyser også diskriminering basert på kulturbakgrunn, som utformer en hindring for innvandrere i å få tilgang til viktige muligheter og begrenser dem til kun å jobbe i tjenestesektorer.

[5] Det var et regelverk i Norge før 2017 de som har tatt videregående opplæring i utlandet, men som ikke får denne godkjent som studie- eller yrkeskompetanse i Norge, ikke ha rett til videregående opplæring. Regjeringen endre denne delen av opplæringsloven, som bli gjennomført i 2017. https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/regjeringen-solberg/aktuelt-regjeringen-solberg/kd/pressemeldinger/2016/betre-bruk-av-kompetansen-til-innvandrarane/id2514400/.

Sara er enig i Linas synspunkt og bekrefter at utdannings- og yrkesmessige utfordringene påvirker vurderingen av hennes kvalifikasjoner og jobbmuligheter. Sara foreller at hun har studert lærerutdanning i Syria og hun har fått godkjenning fra NOKUT sammen med tillatelse fra utdanningsdirektoratet, men hun har slitt med å få lærer stillinger grunnet sin syriske utdannelse og bakgrunn. Sara påpeker:

Rett og slett. Det er vanskelig for meg å jobbe som lærer, til tross for at jeg har alle nødvendige kvalifikasjoner for jobben. Jeg kan ikke finne jobb fordi nordmenn foretrekker å ansette nordmenn i læreryrket og prioriterer dem for arbeid.

Hun legger til at grunnen til at hun ikke har fått jobben som lærer er unnskyldninger om hennes begrensede norskkunnskaper. Sarah mener at dette argumentet er «*absurd, da det finnes lærere i Norge med amerikansk og europeisk bakgrunn som kan snakke svært begrenset norsk".* Saras kommentar reflekterer en opplevelse av strukturell diskriminering og en systematisk hindring som ikke er basert på individuelle ferdigheter eller kompetanse, men snarere på hennes nasjonale opprinnelse. Dette viser hvordan strukturer og praksiser i samfunnet kan ha en urettferdig innvirkning på ulike grupper av mennesker, og begrense deres muligheter og tilgang til like rettigheter, samt påvirke deres integrasjonsprosess.

Preferansen blant arbeidsgivere for europeiske og norske vitnemål i forhold til andre universitetsgrader kan skyldes flere faktorer. En av disse, slik Lina påpeker, er «*de stereotype forestillingene om Midtøsten, der det antas at de ikke har høy utdannelse eller kunnskap*». Disse stereotypiene kan føre til redusert tillit fra arbeidsgivere til ikke-europeiske eller ikke-norske vitnemål. Sarah hadde en annen oppfatning av preferansene i arbeidsmarkedet og lokalsamfunnet. I tilligg til denne hierarkiske diskrimineringen, påpeker Sara at flykninger er «*bare for å fylle hullene»*. Uttrykket indikerer at flyktninger er en midlertidig løsning for å tilby det som arbeidsmarkedet trenger. Dette kan forstås som at flyktninger blir ansatt på grunn av mangel på arbeidskraft i visse jobber, slik Sara oppfatter at innvandrere må jobbe for å utføre «jobber som lokalbefolkningen ikke ønsker å gjøre». Det kan også antyde at flyktningenes ansettelse ikke nødvendigvis er basert på like muligheter eller likeverdige behandlingsvilkår. Samlet sett gir denne setningen innsikt i hvordan Sara ser på arbeidsmarkedet og samfunnet som at flyktninger kan bli utnyttet som arbeidskraft i visse situasjoner.

6.3.3 Utfordringer og tilgang til utdanning

6.3.3.1 Skole plasser og lærlingeplasser

Leila forteller om den andre hindringen som preger hennes historie med integrering. Etter at loven om videregående ble endret, søkte hun på videregående skole i to påfølgende år, men fant det vanskelig å få en skoleplass. Dette påvirket situasjonen hennes negativt, sier hun:

«*Jeg klarte ikke å få en skoleplass på videregående i to påfølgende år. Videregående loven og det ikke å få plass var det som hindret meg. Hvis det ikke hadde vært for dette, ville jeg ha fullført bachelorgraden og begynt på mastergraden*.

Utfra det som Leila forteller, er det tydelig at utdanningssystemet ikke var tilstrekkelig forberedt på å ta imot det store antallet flyktninger som kom i denne perioden. Dette har ført til ekstra utfordringer for enkeltpersoner som Leila, som ønsker å integrere seg og forfølge sine utdanningsmål. Gjennom Leilas opplevelse påpeker hun at ansvaret for manglende integrering ikke ligger hos innvandreren. Situasjonen oppstod på grunn av faktorer som var utenfor hennes ønske. Loven som opprinnelig hindret henne fra å fullføre videregående studier, sammen med mangel på tilgjengelige skoleplasser for flyktninger, utgjorde betydelige hindringer. Disse to faktorene påvirker Leilas utdanning og hennes planer for å realisere sine akademiske mål og forme sin fremtid. Dette viser hvordan systemet kan spille en rolle i en innvandrer sin integreringsprosess.

I Mariams tilfelle var mangel på lærlingplass en stor utfordring som hun opplevde. Dette viser at hvis muligheten for nødvendig opplæring ikke er tilgjengelig, fører det til vanskeligheter med å komme inn i arbeidsmarkedet og få fremgang i karrieren. Dette er en utfordring som hun møtte og fortsatt møter. Mangelen på lærlingplass førte til følelser av frustrasjon og hjelpeløshet. Hun sier

Nå, etter all innsatsen, studerte jeg norsk, grunnskole og vg1 og vg2, stoppet jeg på grunn av mangel på lærlingplass, og hvis det ikke er lærlingplass, betyr det ingen vitnemål, og hvis det ikke er vitnemål, betyr det at jeg ikke vil kunne jobbe eller oppfylle drømmen min og få stabilt liv. Det er veldig frustrerende.

Mariams erfaring kaster lys over utfordringene som oppstår når det er et gap mellom ambisjoner og de tilgjengelige mulighetene. Mariam følte sin plikt til å gjøre en innsats for å integrere seg. Det viser hvor viktig det er at både offentlige myndigheter og

utdanningsinstitusjoner tar ansvar for å tilby lærlingeplasser. Mangel på slike plasser, mistet Mariam muligheten til å skaffe seg arbeid og dermed oppnå stabilitet i sitt liv.

6.3.3.2 Støtte og veiledning

Nora forteller at etter barnet hennes kom seg, ønsket hun å fortsette å studere norsk språk. Men hun støtte på utfordring som hindret henne i å få norskkurs med lønn på grunn av fravær. Selv om hun ga en klar begrunnelse for at fraværet skyldtes omsorgen for sitt syke barn, fikk hun dessverre ikke unntak.

Dette har påvirket både utdanningen og økonomien hennes. Nora sier at utfordringen skyldes at rådgiveren hennes ikke hadde tilstrekkelig kunnskap og ikke oppfylte sine oppgaver på riktig måte. Hun sier:

> *Senere innså jeg at det finnes flere støttetiltak tilgjengelige for familier i lignende helsemessige situasjoner, slik at de kan fortsette å lære norsk og styrke økonomien sin. Dessverre utførte ikke rådgiveren sin oppgave og veiledet oss til den riktige informasjonen*.

Noras opplevelse referer til at rådgiverens begrensede kunnskap og manglende oppfølging i å informere om hennes rettigheter og tilgjengelige støttemuligheter, hadde dessverre en negativ påvirkning i sin integreringsprosess. Dette fører til at hun ikke fikk nødvendig hjelp, spesielt når det gjaldt utdanning og arbeid. Det førte til generelle utfordringer med å tilpasse seg det nye samfunnet.

6.4 Oppsummering

I dette kapittelet har vi sett at kvinnene jeg har intervjuet har stor motivasjon for å lære seg norsk og komme ut i lønnet arbeid, som er akkurat det politikken er rettet mot, men at det er flere hindringer som gjør dette vanskelig. En slik hindring er utfordringene som syriske kvinner opplever i Norge å mestre norsk språk og hvordan språkbarrieren påvirker deres integrasjonsprosess og deltakelse i samfunnet, kompleksiteten i innvandringspolitikk og lover som hindrer realiseringen av deres yrkesmessige ambisjoner i Norge. Dette blir tydelig når det gjelder godkjenning av tidligere utdanning og arbeidserfaring, også diskriminering på arbeidsmarkedet hvor noen kan ha forhåndsantakelser om kulturell og utdannelsesmessig bakgrunn blant innvandrere. Et annet aspekt er å få tilgang til utdanning, noe som begrenser evnen til syriske kvinner til å integreres effektivt i arbeidsmarkedet. Dette skyldes manglende kapasitet som Norge har hatt på utdannings- og lærlingeplasser som står overfor å ta imot det økende antallet flyktninger, i tillegg til mangelen på erfaring og oppfølging fra veileder. I

møtet med de ulike faktorene, utfordringene og hindringene som syriske kvinner står overfor i sitt nye samfunn, blir integreringsprosessen en kompleks reise.

Kapittel 7: Tilpasning og inkludering: Strategier og støtte

Dette kapittelet tar sikte på å forstå tilpasningserfaringer til syriske kvinner i Norge og deres inkluderings og integrerings prosess i det nye samfunnet, slik dette ble formidlet av mine informanter. Ved å analysere deres personlige fortellinger, søker jeg å avdekke de dyptgående aspektene av tilpasningsprosessen, med særlig fokus på de strategiene de har implementert for å bygge deres nye liv i det norske samfunnet.

Videre vil jeg nærmere undersøke hvilke støtte for inkludering de møtte på i prosessen. Gjennom informantenes perspektiv vil jeg analysere faktorer som bidro til en vellykket inkludering i deres profesjonell, akademisk og yrkesmessige utvikling og hvordan denne støtten har påvirket deres integrering?
Jeg har delt kapittelet inn i to delkapitler. Det første tar for seg analyse og refleksjon over hvilke og hvordan strategier har hatt innvirkning på deres integrering. Det andre delkapittelet innebære å se på ulike støtteordninger som har vært effektiv for deres inkludering.

7.1 Tilpasningsstrategier

De syriske kvinnene i studien møtte på utfordringer og vanskeligheter da de måtte utvikle tilpasningsmekanismer som var nødvendige for at de kunne tilpasse seg. Flertallet av informantene benyttet seg av flere strategier. I denne sammenheng skal jeg belyse de strategiene som ble tatt i bruk.

7.1.1 Selvtillit til å nå mål

Et tema som kom frem i intervjuene var betydning av selvtillit og tillitt til ens evne til å nå målene. Et eksempel på dette er Lina som er 34 år og har kommet til Norge i 2017 gjennom familieforening og som ikke hadde barn. Hun har bachelor fra Syria og har studert på et kunstinstittut, og jobbet i Syria både på skoler og i humanitære organisasjoner. Hun innledet samtalen med sin opplevelse som innvandrer, som har kjempet for å tilpasse seg og delta fullt ut i det nye samfunnet. Hun forklarte viktigheten av kontinuerlig arbeid med personlig utvikling og skaffe seg både språkkunnskap og norske vennskap. Hun understreket at å mestre ett nytt språk er ikke en umiddelbar prosess. Hun uttrykte det ved å si:

Jeg hadde en sterk vilje til å lære og mestre det norske språket, så jeg jobbet mye med det hver dag helt fra begynnelsen. Samtidig jobbet jeg med selvutvikling, og det er noe jeg foresatt lærer hver dag. Å mestre språk perfekt, skaffe meg kunnskap og integrere meg i samfunnet tar tid, ettersom det ikke skjer enkelt og raskt. Og det skjer ikke uten sosiale nettverk eller jobb. Så jeg prøvde å ta kontakt med

nordmenn til å kommunisere for å låre språket, samtidig brukte jeg min andre studieretning, tegning, som en portal til min integrasjon. Gjennom deltakelse i flere frivillige kunstaktiviteter i byen min, noe som resulterte i nye vennskap og åpnet døren for å mestre språket og for å få en jobb for å undervise kunst ved kultursenter.

Lina sin erfaring illustrerer hennes ønske om integrering gjennom sin dedikasjon til å lære språket, og forsøke alternative strategier med å bruke ferdighetene sine, som var en effektiv måte for å bygge forbindelser og styrke språkkunnskapene. Samtidig kaster Lina lys over den virkeligheten at å mestre språket, skaffe seg kunnskaper, for integrasjon i samfunnet tar tid. Hun understreker også viktigheten av å forstå den utfordrende og tidkrevende delen ved denne prosessen. Samtidig gir Lina innsikt i at integrasjon og språk ikke er isolert fra det som handler om sosiale forhold, yrkesmessige forhold og studier. Dette viser relevansen av daglig samhandling på arbeidsplassen eller sosialt sett, som spiller en sentral rolle i å utvikle språkkunnskaper og kulturell forståelse.

Lina fortsetter å dele sin erfaring og strategiene hun brukte, da hun understreker «*viktigheten av å tro på ens egne evner, sette klare mål og utarbeide nødvendige skritt for å oppnå dem»*. Dette anser hun som viktige elementer i suksessprosessen, uavhengig av veiledningen hun mottok fra rådgiveren som ikke fokuserte på å identifisere hennes mål og ferdigheter. Hun beskriver sin veiledningserfaring ved å si:

Etter å ha levert alle mine utdannings-, arbeids- og frivillighetsdokumentasjoner til min rådgiver, ble jeg likevel rettet mot arbeidsmarkedet gjennom yrkesstudier. Han så meg ikke for meg selv, som Lina, men som en utenlandsk person. Da alle utlendinger i byen min ble rettet mot arbeidsmarkedet uten å ta hensyn til individuelle erfaringer og deres spesifikke ferdigheter, de trodde at vi ikke hadde kapasiteten til kunne studere på universitet her.

Linas observasjon peker dermed på en stereotyp behandling fra rådgivere, der alle utlendinger blir rettet mot arbeidsmarkedet uten å ta hensyn til individuelle forskjeller i ferdigheter og erfaringer. Ifølge Lina reflekterer dette hvordan utlendinger blir behandlet som en samlet enhet, og ikke som mangfoldige kompetansen, erfaringen og evner som hver enkelt bringe med seg. Til tross for det, var Lina overbevist om sine evner og sitt hovedmål, nemlig å få en "*høy utdanning i Norge for å bygge en bedre fremtid og få bedre arbeidsmuligheter" sier hun.* Selv med utfordringene ved å starte studiene på nytt, fortsatte Lina å forfølge utdannelsen sin. Hun studerte norsk og engelsk og fullførte en bachelorgrad i et helt nytt studieområde, som var annerledes enn studiene hun hadde fra Syria. Lina påpeker også at utdannelsen hennes er hennes store prestasjon. Samtidig jobbet hun som morsmålslærer og

kunstlærer. Lina delte med meg sin pågående reise; hun fortalte at hun fortsatt studerer for å oppnå en mastergrad". Denne reisen reflekterer hennes personlige identitet på både de akademiske og yrkesmessige sidene, som er en sentral del for henne, for å oppnå målene hennes og få til suksessen hun vil ha.

En annen informantsom deler nokså lignende erfaringer som Lina, er Sara. Sara som kom til Norge I 2016 gjennom familieforening med sine to barn, forteller hun om sin reise gjennom integreringsfasen. Hun brukte en strategi for å styrke selvtilliten og stole på seg selv. Hun utviklet en metode for å håndtere mennesker som prøvde å frustrere henne. Dette markerer begynnelsen etter hennes mening på de første stegene mot integrasjon og suksess, som innebar å ikke lytte til negative personer og deres meninger. Sara sier:

Da jeg kom til Norge, var jeg full av energi og positivitet og hadde et stort ønske om å studere og jobbe. Jeg klarte å lære språket og utvikle mine ferdigheter både i muntlig og skriftlig, men møtte negativ motstand. Folk rundt meg, enten de var syrere eller mine lærere ved voksenopplæring, prøvde å frustrere meg. Syrerne sa til meg: 'Ikke studer, du vil ikke finne jobb som lærer,' og lærerne mine overbeviste meg om at det var vanskelig å jobbe som lærer her i Norge, og rådet meg til å gå ut i jobb eller studere noe enkelt som helse eller noe innenfor matlaging. Men jeg bestemte meg for å ikke høre på deres negative råd og heller stole på mine egne evner og på meg selv. Jeg ignorerte all negativ motstand, for jeg ønsket heller ikke å være bare en tilgjengelig ressurs. Derfor strevet jeg hardt for å bevise meg selv og mine ferdigheter ved å søke etter relevante praksisplasser og lete etter jobb som lærer.

Saras erfaringer skaper et mer nyansert bilde og belyste det enorme presset hun må tåle i begynnelsen av integrasjonsprosessen. Hun deler innsikter om valget av studieretning over en enkel yrkesvei, og hvordan man skal bygge en bærekraftig fremtid. Da dette valget ikke bare involverte individuelle valg, men også påvirkes av samfunnets forventninger og meninger rundt seg. Sara sin strategi kommer tydelig fram gjennom hennes selvtillit og ønske om å nå sine mål basert på personlige ambisjoner og uavhengig av andres forventninger. Sara reflekterer også over å utfordre samfunnets fordommer og stereotypier om innvandrere, samt å overvinne de negative historiene og erfaringene som mange innvandrere har opplevd tidligere. Hennes historie viser en dyp forståelse av sin egen identitet, der hun først ønsket å jobbe på samme akademisk og yrkesmessig felt, samme med sitt ønske å ha en større og mer meningsfull rolle i arbeidslivet ved å uttrykke det gjennom å ville være mer enn bare en ressurs.

Sara forteller at dette har bidratt til hennes positive retning i hennes yrkes- og akademiske karriere, der hun begynte å studere norsk og engelsk, og har jobbet som vikarlærer i fem år, noe hun anser som en «*betydelig prestasjon i karrieren felt ikke bare fordi jeg jobbet som lærer, men på grunn av at jeg har vært som en kulturbro mellom det norske og syriske samfunnet i skolemiljøet»*. Dette ga henne, etter hennes mening, en "*følelse av å ha en stor rolle i samfunnet".* Videre fortsatte hun utdannelsen sin ved å forfølge en mastergrad, som Sara beskriver som en annen 'suksess i integreringsreisen'. Målet med dette skrittet er å sikre fremtiden hennes, skaffe en fast jobb og øke jobbmulighetene innen det feltet hun ønsker å jobbe i.

7.1.2 Selvlæring og utnyttelse av tilgjengelige ressurser

Et annet tema som var sentralt i intervjuene var selvlæring og utnyttelse av tilgjengelige ressurser. Det blir tydelig med Mariam som kom til Norge i 2014 sammen med mannen sin og deres den gang 3 barn. Gjennom samtalen med Mariam forklarer hun strategiene hun har brukt under læringsreisen og integrasjonshistorie. Mariam formidler sin erfaring og beskriver sin situasjon hun møtte på, ved å lære språket som hun fant seg selv i, uten norskkurs på et år på grunn av omsorg for datteren på grunn av ikke noe barnehageplass. På grunn av denne situasjonen måtte hun finne løsninger for å forbedre læringsprosessen og utvikle sine ferdigheter på egenhånd for ikke å miste sin motivasjon for integrering. Hun forklarte dette ved å si:

> *Min strategi var å lære gjennom selvlæring og utnyttelse av tilgjengelige ressurser. Først prøvde jeg å lære norsk mens jeg var hjemme og passet på datteren min som ikke hadde plass i barnehagen ved å bruke tilgjengelige norske språkressurser på internett, lese mine barnas bøker som de tok med seg til skolen. Jeg leste også i min manns bøker da han gikk for å lære norsk på voksenopplæring. Jeg prøvde å lære alt fordi jeg kom til Norge og hadde en sterk motivasjon for å lære og jobbe, derfor vil jeg ikke at motivasjonen min skal forsvinne eller svekket.*

Mariams historie viser hvordan hun selv reflekterer over sin evne til å formulere egne strategier og ta initiativ for å overvinne hindringer. Dette gir ikke bare innsikt i hennes dedikasjon til å tilpasse seg, men rettet også oppmerksomheten mot de negative virkningene som man kan bli møtt med, av å vente uten læring eller mulighet til å jobbe, som hun illustrerte ved å utrykke: "For at motivasjonen min ikke forsvinne eller bli svekket". Denne uttrykket refererer til hvordan ventetiden kan føre til tap av entusiasme og motivasjon for fremgang, som også fører til at man kan føle seg negativ og ikke likegyldig, noe som svekker ønsket om å oppnå mål og integrere seg i samfunnet. Derfor beskriver Mariam hvordan hun

aktivt brukte selvstudiums strategien for å unngå at hennes innsats skulle vakle eller forsvinne, samtidig for å opprettholde denne viljen og kontinuiteten i integreringen.

Selvstudiums- strategien ble dermed et viktig verktøy som bidro til å forme hennes vellykkede integreringshistorie. I denne sammenhengen former hun sin egen identitet gjennom sine beslutninger og strategiene hun valgte, i tråd med hennes ønske om å realisere sin ufullførte drøm fra Syria om å få utdanning. Hun forklarte at hun bestemte seg derfor for å gå videre da hun følger studier ved grunnskolen og v1, vg2. Selv om hun ennå ikke har fått lærlingplass for å fullføre fagbrevet, beskriver hun det som en stor prestasjon. Denne prestasjonen har stor betydning for henne, da perioden hun har opplevde har vært svært krevende. Men hennes selvdrevne motivasjon har vært en drivkraft for å håndtere utfordringene. Hun delte erfaringene sine fra denne tiden.
Hun sier:

Jeg ser på min studie som en stor prestasjon som jeg har oppnådd. Fordi Jeg anses denne tiden som svært vanskelig og utfordrende. Det var ikke enkelt å ha bare barneskoleutdanning fra Syria og deretter studere grunnskole og fagbrev i Norge. Du vet hva det betyr det er ikke bare språk vi lærer, men også samfunnsfag, historie, matte og engelsk. Det er ikke enkelt å studere alt på et annet språk, med skriving av lekser, eksamener, og muntlige prøver. Samtidig er jeg mor til 4 barn som trenger mye oppfølging på skolen, deltakelse i aktiviteter, og mer. Mannen min hjalp meg med omsorgen for barna, men han har også en jobb. Dagen vår var fullt. Men min selvdrevne motivasjon, var viktig til å foresette. I denne perioden sovet jeg ikke så mye, for å studere og gjør lekser, fordi hvis hadde jeg skole i morgen, da har jeg tid bare å studere etter at barna sovet, så de var en vanskelig og stressen periode. Det er veldig viktig at samfunnet vit om det, fordi jeg har opplevd mange ganger hvis jeg levert ikke noen leske, kom noen lærere og sa, "Du har ikke gjort det, kanskje du ikke har villig til å studere." Dette rørte meg, for de visste ikke hvordan dagene mine var, og hva jeg hadde opplevd for å studere og integrere meg.

Gjennom Mariams opplevelse gir hun innsikt i hennes liv som innvandrer med lavere utdanning og som mor, som kjemper for å forbedre sin utdanningssituasjon i Norge og tilpasse seg. Hennes perspektiv gir et klart bilde av de utfordrende periodene hun har gjennomgått og hvordan hun har arbeidet hardt for å bidra sitt beste for læring. Det er verdt å merke seg at Mariams studier innebærer ikke bare språkopplæring, men også studier av ulike fag på norsk. Dette krever betydelig tid, innsats og konsentrasjon, selv om det har vært vanskelig for henne å håndtere på grunn av studieutfordringer, krevende lekser, og de ansvar og forpliktelser hun bærer som mor. Likevel har hun klart å mestre det.
Mariam opplevelse illustrerer hvordan hun møter stereotype oppfatninger og fordommer når hun ikke klarer å fullføre oppgavene i tide. Hun viser hvordan feilaktige antakelser og

fordommer kan føre til denne behandling og mangel på anerkjennelse for ens innsats og engasjement. Hun illustrerer også hvor viktig og ta hensyn til de utfordringene som enkeltpersoner kan møte og ha bevissthet om andres liv og erfaringer, og hun understreker viktigheten av for å forstå den komplekse virkeligheten som preger integrasjonsprosessen for å unngå å dømme feilaktig eller urettferdig.

7.1.3 Balanse mellom personlig ansvar og ambisjoner

I løpet av intervjuene kom det frem et tema som handler om balanse mellom personlig ansvar og ambisjoner. Blant mine informanter er Leila som er 48 år og hun er alenemor og kom med to sine små barn. I løpet av vår intervjusamtale delte Leila de krevende dagene hun opplevde mens hun arbeidet for å lære språket og integrere seg i samfunnet. For Leila som var alenemor med to barn og i tillegg er en innvandrer, kan det ikke være overraskende at hun møtte på mange vanskeligheter, spesielt med roller og ansvar som lå på hennes skuldre. Men hun forteller at hun satset på sin evne og ønske om suksess, noe som fikk henne til å utvikle en strategi for å oppnå denne balansen og lære språket.

Hun sa:

Jeg forsøkte å organisere tiden min. Etter at jeg var ferdig med alle mine plikter, fra klokken 8 om kvelden til klokken 2 om morgenen, studerte jeg språket og gjorde oppgaver. Jeg sov bare i 5 timer, fordi klokken 6 måtte jeg stå opp, for jeg og barna måtte på skolen. Det var en utmattende og slitsom periode for meg, men jeg ønsket å gjøre noe først for meg selv, og også fordi jeg ikke kom hit bare for å være til byrde for samfunnet, Jeg ønsket ikke bare å være en innvandrerkvinne.

Leila forklarte meg hvordan hennes hverdagskrav som alenemor var, samtidig som de andre kravene hun hadde som en person som ønsket å bli en aktiv deltaker i sitt nye samfunn. Dette krever ikke bare evnen til å håndtere tidspress, men også å utvikle ferdigheter for å overvinne språklige og kulturelle barrierer. Også presentere den tilpasningsprosessen som mange innvandrere kvinner står overfor i denne komplekse virkeligheten, når de prøver å balansere arbeid, studier og familieliv for å integrere seg i samfunnet.

På den andre siden reflekterer utrykket hennes "*jeg ønsket å gjøre noe først for meg selv, Jeg er ikke her for å være til byrde for samfunnet, jeg ønsket ikke bare å være en innvandrerkvinne."* Hennes uttalelse viser først til hennes ønske om å oppnå et viktig mål i sitt nye liv, som er knyttet til realisering av hennes ambisjoner. Leila ønsket også å definere sin identitet annerledes enn de negative forestillingene og symbolene som den hjelpeløse

innvandrerkvinnen som ikke kan jobbe eller lære et språk, og som lever på økonomisk støtte. Leila nektet å bli definert eller identifisert kun som en innvandrer eller som en byrde for samfunnet. Hun formidlet sitt sterke ønske om å bryte denne forestillingen og vise at hun hadde evner, ferdigheter og ambisjoner som gikk utover denne enkle beskrivelsen.
Leila kommer til å fortelle også om sin jobberfaring når hun begynte å søke etter arbeid. Hun jobbet som vikar både i kantiner og barnehager. Som et resultat av dette harde arbeidet, klarte hun å få en fast stilling på 100%. Hun påpeker at hvert suksess-steg førte til en annen suksess, men å få en fast jobb var den største suksessen, sier hun.

Leila legger til at hun ikke stoppet her, men ønsket å oppnå en høy utdanning som tidligere ikke ble realisert i Syria. Til tross for byråkratiske hindringer, viser hun sin kreativitet og evne til å tenke utenfor boksen for å oppfylle kravene for høyere utdanning i Norge. Hun sier:

Jeg ga ikke opp i løpet av den lange perioden. Jeg jobbet hardt for å finne en løsning. Etter mye søk fant jeg en studiemulighet ved et universitet i Sverige som aksepterte syrisk videregående utdanning. Jeg studerte årsstudium for å få godkjenning fra NOKUT.

Leila sin erfaring viser tydelig hennes engasjement og vilje til å integrere seg og finne løsninger for å nå sine mål. Samtidig belyser hun situasjonen der integreringspolitikken i Norge oppleves som kompleks, spesielt i sammenligning med situasjonen i Sverige. Hun uttrykker sin frustrasjon om denne kontrasten. Situasjon som hun møtte, at hun er innvandrer i Norge og møter hindringer fra integreringspolitikken mot å studere, mens hun finner muligheter til å forbedre situasjonen sin gjennom studier i Sverige. Hun ser på det som ulogisk, sier Leila.

Deretter påpeker Leila at etter at hun fikk dette godkjent, studerte hun også engelsk og norsk, slik at hun få fullført kravet om å studere bachelor i Norge. Å starte på en bachelorgrad var for henne en stor prestasjon og suksess i livet. Fordi etter hennes mening, var dette ikke enkelt, spesielt med tanke på at det var 23 år siden hun sist var på skolebenken, og hun tok dette steget tilbake til studiene i en alder av 45 år. Jeg ser at det er ytterligere tydelig at hennes identitet var en dynamisk kraft som anses som viktig i tråd med hennes integrasjonsreise.

En tydeligere balanse mellom personlig ansvar og ambisjonen ser vi i fortellingen til Dina som kom til Norge i 2017 med sine tre barn og blir skilt etterpå. Hun begynte sin samtale om

sine tilpasningsstrategier, der hun forteller om detaljene i sin historie, etter å ha opplevd separasjon og manglende anerkjennelse av sine kvalifikasjoner og erfaringer. Hun forklarer at hun bestemte seg for ikke å la disse hindringene definere hennes livsvei. Hun valgte i stedet å gå videre, og fortsette sin reise. Dina sier:

Tross for alle utfordringene som jeg møtte på, bestemte jeg meg for at ingenting skulle påvirke meg, og at livet fortsatt går videre. Jeg måtte begynne et nytt kapittel i livet mitt, så jeg startet med å styrke og forbedre mine norskkunnskaper ved å studere og gjøre lekser. I tillegg til å finne løsninger og strategier som passet mine ønsker. Derfor stod jeg ovenfor valget mellom å studere ved universitetet, ta en mastergrad og PPU for å bli lærer som før, eller å ikke studere ved Universitetet i det hele tatt. Selv om jeg ønsket å studere ved universitetet, var veien lang. Jeg var 43 år gammel og hadde tre ungdommer som trengte oppfølgning, så jeg bestemte meg for å ta fagbrev (barn og ungdom) og få jobb i skolene der jeg tidligere hadde erfaring.

Dina presenterer gjennom sine metaforer, først og fremst med fokus på sitt vanskelige liv som innvandrerkvinnes og mor som må være i jakten på å realisere drømmene sine. "livet vil fortsette, uttrykte hun, signaliserte sin tro på at livet går videre uansett vanskeligheter og utfordringer. Derfor vil hun ikke la utfordringene påvirke hennes liv, fordi livet fortjener å bli levd videre. Dette reflekterer hennes sterke valg om å begynne på et nytt kapittel og symboliserer starten på en ny fase i sin personlige reise. Hennes valg antyder denne positive personlig holdningen som indikerer at det alltid er muligheter for vekst og utvikling, denne strategien befant Tina seg i for å finne måter å oppnå stabilitet og integrering på.

Dina har akkurat studert “Fagbrev Barne- og ungdoms” som reflekterer hennes personlige valg basert på hennes vurderinger og prioriteringer. Og sin opplevelse viser også hennes yrkesidentitet ved å jobbe innen et felt som samsvarer med hennes tidligere erfaringer og de nye kvalifikasjonene hun har oppnådd i Norge. Tinas “strategiske tenkning” gir innsikt i hennes evner til å kombinere utdannings- arbeidsmål og barneomsorg på en gjennomtenkt måte. Med dette klarte Tina å finne en ny vei til suksess. Hun uttrykte glede over prestasjonene sine, som fullførte fagbrev da hun var 47 år gammel og som også har fått 100% fast jobb. Dette betrakter hun ikke bare som en vesentlig faktor for sin egen suksess, men også som en viktig bidragsyter til hennes integrering, sier hun.

7.1.4 Fortiden: Mellom styrke og svakhet

Intervjuene fremhever også et interessant strategitema som handler om fortiden: Mellom styrke og svakhet.

En av de som har tatt det i bruk er Nora som er 34 år og som tok matlagings kurs i Syria og jobbet en periode med det. Nora forteller om sin utfordrende periode hun opplevde, og hvordan hun fant en dyp forbindelse med fortiden, en kraftig drivkraft som drev henne til å styrke sin integrasjon i det nye samfunnet. Nora sier:

Når sønnen min gjennomgikk sin tolvte og mest utfordrende kirurgiske operasjon, stod jeg overfor en av de tøffeste opplevelsene i livet mitt. Alle dører var lukket for meg, jeg var alene på sykehuset uten familie som kunne støtte meg, ingen språkferdigheter, dårlig økonomi, og en usikker fremtid. I det øyeblikket kom det minner fra livet mitt i Syria hvordan det var, og hvordan det har blitt nå. men jeg mistet aldri håpet om at livet mitt og livet til familien min skulle bli bedre. Men håp er ikke nok, selv om det er viktig. Så jeg bestemt meg å forandre livet mitt. Så husket jeg min lidenskap for matlaging og bestemte meg for å ta nytte av det. Etter at sønnen min kom seg og ble bedre, hadde jeg nok mot og bestemte meg for å gå tilbake til å studere norsk språk selv om det er uten lønn. Jeg startet med å lete etter praksis og jobber for matlaging. Jeg begynte med praksis og jobbet jeg deretter i stillinger som vikariater. Til slutt, etter hardt arbeid, sikret jeg meg en fast jobb.

Nora sin erfaring belyser kompleksiteten av integrasjonsreisen, og hvordan denne fasen kan bli fylt med hindring og utfordringer, og hvordan det kan føre til frustrasjon. Hun uttrykte at situasjonen føltes som om "alle dører var lukket," noe som indikerte at hun stod overfor vanskeligheter med å få tilgang til eller oppnå noe.
Da investerte hun betydelig mye tid, energi og ressurser for å håndtere de komplekse aspektene av sitt liv. Ønsket hennes om å få tilbake den livsstilen hun hadde i Syria, der hun hadde et liv fullt av lykke, familie, sosial status og også en god økonomisk situasjon, ble som drivkraft for å motivere seg selv til å gjøre det som var nødvendig for å tilpasse seg og bli en del av det nye samfunnet.

Dette innebar en strategisk tilnærming som knyttet seg til hennes lidenskap for matlaging. Denne strategien reflekterte identiteten knyttet til hennes ferdigheter og evner, og hjalp henne med å finne sitt felt, som effektivt rettet seg mot integrasjon. Som et resultat av denne harde innsatsen, oppnådde hun en fast jobb på 100%, noe hun betraktet som «*den største suksessen som har skjedd*». I tillegg fortalte hun meg om hennes fortsettelse i utdanningsreisen og at hun oppnådde fagbrev, noe som reflekterer hennes sterke vilje til å oppnå ytterligere fremgang.

Dette står i kontrast til Noras strategi, hvor hennes påminnelse om fortiden fungerte som en ressurs for styrke i møte med utfordringer og en kraftdrift for integrasjon, Rozas strategi viser

at nøkkelen til å overvinne utfordringene og realisere sine mål i integreringen ligger i viljen til å slippe tak i fortiden og fokusere på nåtiden. Hun sier:

Strategien som hjalp meg med integrering, var å ikke se tilbake, ikke savne familien min, og ikke ser for mye over alt jeg hadde oppnådd i livet før jeg kom hit, uansett hva det var. Jeg visste at hvis jeg gjorde det, ville jeg drukne i havet av sorg. Derfor presset jeg meg selv til å se fremover, og det har vært avgjørende for min suksessprosess. Jeg satte fokus på fremtiden, å lære norsk og utnyttet også min flytende engelsk i begynnelsen av reisen for å sikre meg jobb. Jeg arbeidet i viktige selskaper, organisasjoner og frivillige grupper. I tillegg brukte jeg engelsken min til å studere ett år ved universitetet i et årsstudium, og ett annet årsstudium i et annet studie.

Roza sin erfaring avslører de ofrene hun måtte ta for å sikre kontinuiteten i sitt nye miljø. Å gi slipp på alt hun levde med tidligere, inkludert å glemme fortiden, som kan være rik på prestasjoner og suksesser, i tillegg til familie, og kjente omgivelser, kan være en av de mest utfordrende og følelsesmessig krevende aspektene ved immigrasjon. Det er som å rive bort røttene fra jorden og kaste seg ut i det ukjente. Denne handlingen krever en enorm styrke og mot.

Roza har valgt å konsentrere seg om å bygge sin fremtid i det nye landet og ikke gi oppmerksomhet til fortiden. Fordi etter hennes mening kan fortiden føre til utfordrende konsekvenser, som hun beskriver som «å drukne i havet av sorg». Metaforen symbolisere en tilstand der man føler seg fanget og ute av stand til å komme seg ut fra de enorme følelsene av sorg, og det refererer til påvirkningen av sorg på en person, som kan føre til følelser av tristhet og hindre evnen til å fokusere på det som ligger foran og dermed hindre kontinuerlig fremgang. Derfor ønsket Rose å unngå å havne i vanskelige situasjoner som kunne påvirke livet negativt og svekke evnen hennes, dette reflekterer hennes evne til å integrere seg.

Denne strategien, som fokuserer på nåtiden og fremtiden, var nøkkelen til Rozas tilpasning til utfordringer. Denne strategien bidro til å akseptere ideen om å begynne på nytt. Roza uttalte:

Jeg sto overfor valg: å studere en mastergrad og PPU- og jobbe som engelsklærer som jeg jobbet tidligere, men jeg sa til meg selv, hva vil dette legge til i mitt liv og min kunnskap? Eller begynne på nytt? Jeg tok et veldig tøft valg for meg selv, jeg gikk tilbake og studerte en bachelorgrad på nytt i et annet studieprogram, og studerer nå en mastergrad

Roza, gjennom sine valg og handlinger, reflekterer over en dypere forståelse av sin egen identitet og livsvei. Hennes beslutning om å utforske nye horisonter og realisere nye muligheter i immigrasjonsprosessen viser en bevissthet om personlig vekst og berikelse. Til

tross for at Roza har hatt mange tidligere prestasjoner og suksesser, viser hun i immigrasjonen en mulighet til å utforske nye horisonter og realisere nye muligheter.

Roza søker ikke bare å oppnå tidligere prestasjoner og suksesser, men å gå utover og berike sitt liv gjennom en kontinuerlig læringsreise. Denne innvandringsfasen blir derfor ikke bare en overlevelsesstrategi, men en mulighet for Roza til å definere og forme sin identitet på en ny og meningsfull måte.

7.2 Støtte og inkluderingsformer, og deres innvirkning på integrasjonen av syriske kvinner

Aktører og ordninger som offentlig tjenester og privat sektor, forstås ofte som viktige i flyktningers integreringsprosesser. I dette delkapittelet skal jeg presentere mine informanters opplevelse av om disse var nyttige til støtte, og på hvilke måter. Dette delkapittelet er organisert etter ulike aktører og støtteordninger.

7.2.1 Arbeidsgivere

Arbeidsgiverens rolle regnes som en viktig del av inkluderingsprosessen ved å gi jobbmuligheter og hjelpe innvandrere med å tilpasse seg raskt og styrke deres økonomi. Erfaringen til Leila som er 48 år, understreker hvordan den effektive rollen til arbeidsgivere kan føre til å lette hennes tilpassing i samfunnet og i økonomien.

Leila har ikke klart å fortsette studiene på grunn av lover og mangel på muligheter for å fullføre videregående opplæring. Derfor fant hun seg selv i midlertidige jobber på forskjellige steder. Men etter en stund fikk hun en fast jobbmulighet, noe hun beskrev et livs endring som har spilt en stor rolle på å få henne til å være en del av dette samfunnet. Leila sier:

> *Jeg vil aldri glemme støtten jeg fikk fra arbeidsgiverne mine. Den muligheten de ga meg for å få jobben, var dette nøkkelen og motivasjonen for å bevise meg selv. For en flyktningkvinne som kommer til et nytt land og prøver alt hun kan for å overvinne utfordringer, betyr det mye å få slik støtte, og jobbmuligheter. Denne støtten hjalp meg økonomisk, ga meg praktisk arbeidserfaring, og forbedret min følelse av at jeg er her og eksisterer synlig i samfunnet. Det ga meg motivasjon til å fortsette og lykkes enda mer og gjorde at alle utfordringene og vanskelighetene jeg møtte på, var verdt det.*

Leilas erfaring innen arbeid representerer innvirkningen og viktigheten av arbeidsgiveres rolle i å støtte og styrke flyktninger, der den støtten utgjør en vesentlig del av integreringsprosessen. Hennes erfaring understreker betydningen av arbeidsgivernes rolle i å

tilby jobbmuligheter som en sentral del av å sikre økonomisk støtte, parallelt med å skaffe praktisk erfaring. Leila illustrerte også andre aspekter av inkluderingsrollen og dens positive innvirkning. Som arbeidsgiveres støtte som bidro til å bygge selvtillit, ga henne følelsen av å være en aktiv deltaker i samfunnet, synlig og ikke marginalisert. Dette kaster lys på den dype effekten av inkludering som en motivasjonsfaktor for læring, selvutvikling og ferdighetsforbedring. Samtidig påpeker Leila at inkludering styrker en følelse av å være en del av en bærekraftig visjon, å ha evnen til å takle utfordringer, overvinne hindringer og se fremtiden med positivitet og optimisme.

7.2.2 Praksis- og kvalifiseringsprogrammer.

Programmer for ansettelse og praksis utgjør effektive initiativer og er et sentralt element i forberedelsen av innvandrere til å komme inn på arbeidsmarkedet. Gjennom en plan som setter jobbsøkere i kontakt med både jobbrådgivere og arbeidsgivere, kan man evaluere kompetansen man har og teste seg ut i hvor mye man klarer å jobbe innfor et konkret yrke. Dette gir deltakerne konkrete kunnskap som er relevante for yrkeslivet i et nytt land. Dette bidrar til å øke sysselsettingen. Historiene til Sara, Dina og Nora viser at å tilby praksis eller kvalifiseringsprogrammer spiller en stor rolle som den første veien for å demonstrere evner og nødvendige ferdigheter for effektiv deltakelse i arbeidsmarkedet.

Sarah forteller om støtten fra programmene som tilbys av NAV. Hennes tidligere utdanning og erfaring innen lærer feltet var ikke tilstrekkelig for å komme inn i arbeidsmarkedet. NAV hjalp henne med å få tilgang i yrkesdeltakelse, som gjorde det mulig for henne å sikre seg en jobb. Sarah sier:

NAV hadde programmer som var rettet for å støtte innvandrere som meg med kvalifikasjoner som ikke fikk sjansen å komme inn i arbeidsmarkedet. Min NAV rådgiver- sendte CV-en min til rektorene på skolene i mitt nærområde. En av Rektorene ringte meg, gjennomførte et intervju, og ble overrasket over at jeg kunne snakke norsk og hadde bra kvalifikasjoner. Hun sa at de trengte noen som meg. Da jeg begynte å jobbe, ble de imponert over innsatsen min, mine erfaringer og ferdigheter. Jeg klarte å bevise meg selv og fikk flere kontrakter ved forskjellige skoler. Som en innvandringskvinne var det slik jeg startet mitt første skritt inn i arbeidsmarkedet her i Norge, takket være disse programmene. Gjennom dette klarte jeg også å bli kjent med hvilke masterstudier som kan føre meg videre og sikre meg fast jobb.

Dina, som ikke fikk sin utdanning godkjent, måtte starte helt på nytt, da forteller hun om praksisens betydning i livsbanen sin. Hun sier:

Gjennom praksis gikk jeg til en ungdomsskole og begynte å hjelpe elevene med matte og engelsk. Læreren i klassen ble imponert over mine ferdigheter og hvordan jeg underviste studentene. Etter kort periode med praksis tilbød de meg et vikariat jobb. Jeg følte en virkelig glede fordi jeg klarte å få en jobb innen kort tid. For det andre ga det meg en innsikt i hvordan assistentjobber på skoler fungerer og hvordan det passer med mine tidligere erfaringer og ferdigheter. Det ga meg også en idé om hva jeg måtte studere for å få denne jobben. Så praksis var den første porten for å støtte meg og hjelpe meg med å integrere.

Når det gjelder Nora, som gikk tilbake til å studere språket uten lønn, forteller hun at hun ble sendt på praksis til et sted hvor mange lærte å lage mat, siden det var hennes interesse og yrke i Syria. Etter to måneder ved praksis og gjennom hennes engasjement og hardt arbeid, fikk hun en jobb på et hotell i byen der hun bor. Nora er takknemlig for denne muligheten som har vært viktig i livet hennes. Hun deler sin erfaring ved å si:

Etter at jeg kom tilbake til voksenopplæringen, sendte skolen meg på praksis til et hotell innen matlaging, slik som jeg ønsket. Jeg begynte å gå hver dag til praksis, og dag etter dag begynte sjefen å se hvor dyktig jeg var og hvor mye erfaring jeg hadde innenfor matlaging, søtsaker og bakverk. Han så også hvor rask og nøyaktig jeg var i arbeidet mitt. Etter dette, kontakte han meg og tilbød meg en fast jobb. Praksis har hjulpet meg ikke bare å finne jobb, men også gjennom jobben lærte jeg meg om de nødvendige studiene innen matlaging og fikk ny informasjon om hvordan jeg kunne få sertifikatet uten den tradisjonelle utdanningen.

Etter deltakernes sitater reflekterer de effekten av støtten de mottok fra myndighetene og de offentlige institusjonene. De reflekterer over styrken og viktigheten disse programmene og praksis har gitt og vært for dem, samtidig betydningen av direkte kommunikasjon framheves som en nøkkelfaktor for endring i deltakernes liv og som er en essensiell faktor for integrasjon.

Historiene til Sara, Dina og Nora illustrerer hvordan direkte kommunikasjonen har styrket deres jobbmuligheter. Denne formen for kommunikasjon bidro til at lærere og sjefer blir klar over deres språklige og personlige ferdigheter, og som resultat av det får de et reelt utgangspunkt for å komme inn i arbeidsmarkedet. Parallelt med konteksten gir deltakerne innblikk i andre aspekter av programmene og praksisen. Deres erfaringer belyser muligheten til å skaffe seg nødvendige ferdigheter både for akademisk utvikling og praktisk bakgrunn.

7.2.3 Lånekassen

Studentlån tilbyr økonomisk støtte til studenter i Norge som skal dekke utgifter til livsopphold mens de tar utdanning. Økonomisk støtten har bidratt til å styrke mulighetene for noen syriske kvinner. Studielånet gir muligheten til disse kvinnene for å realisere sine

akademiske mål uten å bekymre seg for økonomisk press, og dermed fremmer deres muligheter for suksess og fremgang i utdannelse.

Erfaringer nedenfor er fra informantene som illustrerer dette.
Roza som studerte bachelor og master på nytt her i Norge, deler sin erfaring med studentlån i Norge, hvor hun valgte å jobbe 50% og ta opp et lån for å konsentrere seg om studiet sitt. Hun uttrykker takknemlighet for den muligheten som har tillatt henne å studere uten økonomisk bekymring. Hun sier:

Jeg synes at studentlånet er en sosial fordel og et velferdsgode som jeg er stolt av og er glad for at vi har i Norge. Sjansen til å jobbe deltid samtidig som jeg studerer, uten å vær bekymret om økonomien. For meg studielån er en investering i meg selv og min egen fremtid. å få en utdannelse betyr det at dører åpner for mange muligheter i arbeidslivet.

Mariam som studert vg1 og vg2 og venter på lærling, er enig med Roza om at studielånet er viktig for å studere uten å vær bekymret Hun sier:

I Norge er det kjempevanskelig å få jobb uten at man har utdanning, derfor var studielånet en stor støtte for meg. Hvis jeg ikke har fått økonomisk støtte, kunne jeg ikke ha studert. Når det er økonomisk støtte, gir det meg en følelse av trygghet, slik at jeg ikke trenger å bekymre meg for økonomien, også bidrar dette til min personlige utvikling, og det vil være nøkkelen til å få jobb etter studien.

Sara som har jobbet som lærer i Norge og studerer her master, understreker viktigheten av studielånet, spesielt for de som jobber som "vikar". Hun sier:

studielånet har spilte en stor rolle i å gi meg økonomisk støtte, noe som støtte meg med å dekke levekostnadene og samtidig tillot meg å fullføre utdannelsen min. Å jobbe som 'vikar' er ikke nok til å dekke disse kostnadene, og dette lånet var nøkkelen til å oppnå det. også har det blitt nøkkelen til å fullføre studiene mine og åpne dører for nye fremtidige jobbmuligheter.

Roza, Sara og Mariam utrykker viktigheten av studielånet og økonomiske støtte og hvordan det har påvirket livene deres. På det første understreker de at studielånet bidrar til å lette økonomiske utfordringer, noe som gjør det mulig å fokusere fullt ut på studiene uten økonomiske bekymringer. Gjennom deres utsagn kaster de lys på de investeringsmessige siden av utdanning i selvutvikling som åpne dører for fremtidige karrieremuligheter. Som de indikerer, er jobbmuligheter i den norske konteksten nært knyttet til utdanningsnivå. Dermed ble studielånet betraktet som en essensiell støtte, som virker som er nøkkelen for å åpne døren til utdannelse og fører til jobbmuligheter, noe som i sin tur hjelper med å fremme deres posisjon i samfunnet.

7.2.4 Utdanningssystem

7.2.4.1. Realkompetansevurdering

Realkompetansevurderingen er et utdannings system som tilbyr muligheten for å oppnå et fagbrev uten å gå den tradisjonell utdannings retningen. Det blir gjort ved å vurdere alle kunnskaper personen har tilegnet seg gjennom lønnet arbeid, så søker man om å få fagbrev gjennom å gjøre en slutt eksamen. Gjennom dette utdannings systemet for Nora som ikke likte tradisjonell læring, var det en perfekt mulighet. Imidlertid ga real kompetanse-systemet henne muligheten til å overvinne faglige utfordringer. Nora beskriver hvordan dette systemet bidro til å utvikle hennes faglige evner og åpnet nye horisonter for læring. Hun sier:

Jeg kunne ikke forestille meg å få utdanning uten å gå direkte på skolen og lese bøker. Realkompetansevurdering betrakter jeg som den største støtten og har gitt meg muligheten til å få en utdanning gjennom å være på jobb i 5 år, og etter det gjør jeg en slutt eksamen for å få fagbrev. Dette systemet har styrket min integrasjon i arbeidsmarkedet og bidratt til at lønnen min øker. I tillegg til å øke mine muligheter for å jobbe andre steder hvis det er mulighet.

7.2.4.2 Grunnskole for voksne

I sammenheng med det norske utdanningssystemet som bidrar til å muliggjøre for enkeltpersoner og gi læringsmuligheter for alle studenter, deler Mariam sin erfaring med grunnskole for voksne. Dette systemet er rettet mot studenter som ikke er i stand til å fullføre grunnskole opplæring med de samme programmene som inngår i den vanlige utdanningen. Mariam sier:

Å studere på ungdomsskolen for voksne, var det en viktig mulighet for meg. Dette systemet tillot meg å studere på en måte som passet min utdanningssituasjon, fordi det er spesielt formulert for å forstå og lære på en måte som passer for innvandrerkvinner med vår begrensede utdanningsbakgrunn. Vi studerte læreplanene på en enklere måte, og hadde andre type måter testene og spørsmålene ble presentert på, som var forskjellige fra de generelle ungdomsskoleprøvene. Dette var veldig effektivt for meg og jeg anser det som mitt første og største bidrag til min integrasjon i det norske samfunnet, gjennom dette klarte jeg å gå tilbake til studiene og fortsette å oppnå mine mål.

Erfaringene til Nora og Mariam viser hvordan utdanningssystemene bidro til å styrke deres innpass i samfunnet. De illustrerer på de viktigste aspektene av utdanningssystemer I Norge, der de sikrer et passende læringsmiljø som tillater dem å utvikle seg basert på deres varierte evner og utdanningsbakgrunner. Nour og Mariam legger vekt på denne muligheten og støtten for å oppnå målene deres i både utdanning og karriere. Deres historier reflekterer viktigheten av inkludering og hvordan nærværet av slike utdanningssystemer kan være en avgjørende del av denne prosessen.

7.3 Oppsummering

Basert på det som er presentert i dette kapittelet, er det klart at historiene til disse syriske kvinnene (deltakerne) utgjør en sentral del av vår forståelse av integreringsprosessen som gir en innsikt i de utfordringene de møter på, suksessene de opplever, og deres styrke i strategiene som ble tatt i bruk for å tilpasse seg livets utfordringer under integrasjonsprosessen, som passet deres forhold og utfordringer.
Blant analysen av disse historiene kommer det frem at den personlige identiteten til disse kvinnene var den primære drivkraften bak valget og gjennomføringen av strategiene. Ved å benytte seg av varierte strategier, fra personlig utvikling og å jobbe med å nå målene sine, til balansering av ansvar og personlige ambisjoner, samt å legge vekt på utviklingen av ferdigheter og personlig vekst, spilte disse faktorene en stor rolle i å forme deres vei mot integrasjon.

Ifølge det presentere materialet viser historiene til de syriske kvinnene deres personlige opplevelser og refleksjoner på hvordan disse ulike faktorene har påvirket deres vei mot inkludering og deltakelse i det norske samfunnet. Støtterollen fra arbeidsgivere, programmer for ansettelse og praksiser, økonomisk støtte som (studielån) sammen med utdanningssystemet, har vært hjørnesteiner for inkludering, der den gir nødvendig støtte for dem til å utvikle ferdigheter og lette utfordringene og styrke deres evne til å oppnå full integrasjon i sitt nye samfunn.

Kapittel 8: Syriske kvinners opplevelser med stereotyper i Norge

I dette kapittelet skal vi se på hvordan syriske kvinners forståelse av og erfaring med det norske samfunnets forventninger til dem. Målet med kapittelet er å vise hvordan representasjoner av syriske kvinner gjenspeiler historiske og kulturelle oppfatninger og antakelser om muslimske, østlige kvinner og Midtøstens kulturer i det norske samfunnet, og hvordan slike fordommer i stor grad påvirker den generelle forståelsen og kollektive oppfatningen av østlige kvinner og deres kulturelle bakgrunn. Ved analyse av informantene fortellinger finner jeg at visse stereotypier spesielt knyttes til innvandrere basert på deres kulturelle, religiøse og kjønnsmessige bakgrunn. Sentralt i disse stereotypiene står hijab, klesstil og utdanningsnivå.
Ved å se på hvordan informantenes snakker om dette, søker jeg å utforske hvordan deres individuelle erfaringer og perspektiver utfordrer disse stereotypier og bidrar til en dypere forståelse av mangfoldet blant syriske kvinner.

8.1 "Alle bærer hijab og er presset til å bære hijab"

Gjennom intervjuene delte de syriske kvinnene mangfold av synspunkter med meg og de ga flere forskjellige forklaringer på hvorfor de bruker eller ikke bruker hijab, inkludert religiøse, kulturelle og sosiale faktorer som påvirker deres oppfatninger.

Leila, Lina, Roza og Dina overgikk de vanlige stereotypiene ved å dele sine historier, åpne dialog og forklare grunnene til sine valg. Når de blir stilt de vanlige spørsmålene som "Er du muslim? Hvorfor bruker du ikke hijab? Har du fjernet hijaben din her i Norge?", reflekteres antakelser om hijab som en vanlig praksis i land med islamsk kultur, uten kunnskap om bakgrunnen til landet og kulturen. Spørsmålet gir også inntrykk av at de ble presset til å bruke hijab i sitt hjemland og at Norge påvirket deres valg om å ikke bruke den.

Leila og Lina belyser en del av mangfoldet blant syriske kvinner. For eksempel deler Lina historie om det rike kulturelle Syria og familieverdier som grunnen til at hun ikke bruker hijab ved å si:

Vennene mine spør meg nysgjerrig om kulturen vår, hvordan vi levde i Syria, og jeg snakker om den sosiale, kulturelle og politiske situasjonen. Men de mente at i Syria kan jeg være et spesielt eksempel ved å ikke bruke hijab. De stiller spørsmål som hvorfor jeg ikke bruker hijab. Jeg forklarer at i Syria har vi kulturelt og religiøst mangfold, og ikke alle bruker hijab. Når det gjelder meg, velger jeg å ikke bruke det. Fordi jeg kommer fra en kommunistisk familie, og vi har prinsippet om personlig frihet og valg.

Linas refleksjon på vennenes oppfatning indikerer deres forhåndsinnstilte ideer om Syria, antydet ved deres overraskelse over at hun ikke bærer hijab. Dette leder til deres antakelser om at alle kvinner i Syria er muslimer og bærer hijab. Også Linas familieidentitet som kommunist indikerer at hennes valg om å ikke bruke hijab er knyttet til påvirkningen av kommunistiske verdier og ideer som en kilde til sosial rettferdighet og historiske kritikk av religiøse praksiser, blir en sentral faktor i Linas oppfatning av personlig og sosial frigjøring. Hennes valg om å ikke bære hijab oppfattes som en del av hennes personlige tro og verdier, og symboliserer en avstand fra religiøse praksiser som oppleves som fundamentalt forskjellige fra hennes personlige tro.

Leila, som er alenemor til to barn forteller om sin egen opplevelse når det kommer til spørsmål om hijab. Hun understreker at å bruke hijab ikke er det eneste tilgjengelige valget i Syria, og at hun har valgt å ikke bruke det. Når det gjelder hennes erfaring, forklarte hun:

Kollegaene mine på jobben spør meg for å bli kjent og lære mer om syrerne, siden vi jobber med flyktninger. De stiller spørsmål om hvorfor jeg ikke bruker hijab, og noen spør om jeg sluttet å bruke hijab da jeg kom til Norge. Jeg forklarer at i Syria er det ikke alle muslimer, og ikke alle muslimske kvinner bruker hijab. For meg har jeg valgt å ikke bruke hijab, fordi min personlige tolkning er at det ikke er helt klart i Koranen at hijab er obligatorisk, og hijab definerer ikke alene min muslimske identitet. I tillegg er min familie og miljøet mitt preget av en liberal muslim.

Leila sitt valg om å bruke hijab var knyttet til hennes personlige tro og hvordan hun tolker den. På denne måten viser Leila at religiøse praksiser kan variere selv blant de som identifiserer seg som muslimer. Slik Leila beskriver en sterk religiøse tro, men viser også fleksibilitet og tilbakeholdenhet i tolkning og bruk av troen som tilpasses individuell overbevisning. Dette blir tydelig i Leilas tro, der hun ser hijab som et personlig valg. Hun fokuserer på den åndelige siden av religionen, og mener at forholdet mellom mennesket og Gud avhenger av hjertet og intensjonen, ikke nødvendigvis på det ytre utseendet, og at hijab ikke er en av de grunnleggende elementene som definerer henne som muslim.

Roza og Dina, som begge jobbet som engelsk lærere i Syria, fremhever tydelig religiøs og kulturell mangfoldighet i Syria gjennom svarene deres på spørsmål som de møter om hijab. Roza svarer, 'Jeg er ikke muslim, jeg er alawitt, og vi bruker ikke hijab.' Samtidig svarer Dina, 'Jeg er ikke muslim, jeg er drusisk, og vi bruker ikke hijab".
For alawitter og drusere har hver av trossektene spesifikke religiøse praksiser og tradisjoner som skiller dem fra hverandre. Roza forteller at alawismen innehar elementer fra gammel

gresk filosofi, kristendommen og islam. Dina forteller også om drusernes trosretning, som er uavhengig av islam og har sin egen tro og praksis. Hun nevner også at kun de som følger denne trosretningen kan få kjennskap til den, og at de må fullføre 40 år før de kan motta denne læringen. Derfor ser de ikke, både Alawitter og Drusisk, på seg selv som muslimer, som begge sier, når det gjelder spørsmål om klesdrakt og personlig utseende. I disse trosretningene regnes ikke hijab som en del av religiøse praksiser og representerer ikke en sentral del av deres tro.

På den annen side møter deltakerne som bruker hijab ofte et spørsmål om "hvorfor du bærer hijab har du bestemt det"? og "Har du endret hijaben etter ekteskapet?" er vanlige spørsmål som antyder at syriske kvinner er underlagt sine menn.

Nora, som har fått jobb innen matlaging, deler sin historie og gir oss en forståelse av spørsmål knyttet til å bære hijab. Ifølge Nora bestemte hun seg for å bære hijab basert på sitt personlige valg. Samtidig forklarte hun årsaken til dette.

> *Jeg og min beste kollega vanligvis snakker på jobb om flere ting, men en dag spør henne meg hvorfor du bærer hijab har du bestemt det? Eller er det mannen din som la deg bærer hijaben? Jeg svarte henne og forklarte til henne at jeg bestemte meg for å bære hijaben, og det var før at jeg giftet meg med mannen min. Jeg bodde i et område hvor det var vanlig å bruke hijab. Miljøet, familie og vennene mine rundt meg alle har hijab. Så det var naturlig for en kvinne å velge å bruke hijab. Jeg sier ikke at jeg bli presset til å bære hijab, men hvilket miljø du lever i påvirker alle oss, enten det er varierte muslimske miljøer eller til og med miljøer fra andre trosretninger.*

Noras fortelling viser en bevissthet om stereotype forestillinger eller forventninger knyttet til hijab og det bakenforliggende patriarkatet. Også hun reflekterer over hvordan sosialisering spilte en stor rolle i å forme hennes personlighet og identitet, og hvordan det påvirket hennes valg om å bruke hijab. Miljøet hun vokste opp i, inkludert familie, skole og venner, hadde stor innflytelse på hennes verdier og tro, og bidro til å veilede valgene hennes i livet. Hun påpekte også at det er mange forskjellige muslimske miljø i Syria, som inkluderer liberale, moderate og observante muslimer, i tillegg til forskjellige religiøse miljøer. Dette betyr at kvinner generelt lærer verdier fra sine miljøer, noe som påvirker deres valg angående utseende og religiøs praksis. Nora forklarte at slike fenomener er en naturlig del av sosiale og kulturelle interaksjoner.

Et annet syn på mangfold i Syria finner vi i intervjuet med Mariam. Mariam kom til Norge i 2014 samme med mannen hennes og 3 barn og hun har ennå ikke fått lærling plass. Hun

presenterer sin erfaring når det kommer til spørsmål om hijab, og forteller mer om hennes kultur, personlig valg og mannen hennes sitt syn angående hijab. Hun sier:

Min norsk nabo er en snill og nysgjerrig person som er interessert i å kjenne mer om våres kultur og religion. Jeg var glad for det, men en gang så hun et bilde av meg og mine søstre og spurte: "Hvorfor er hijaben din annerledes enn dine søstres? Har den endret seg etter ekteskapet? Jeg svarte henne: Nei, hijaben min har ikke endret seg etter ekteskapet". Dette bildet ble tatt før jeg giftet meg. Jeg forklarte henne at jeg er beduin, og at det er vanlig i min kultur å bære hijaben som et tradisjonelt symbol, hvor halvparten av håret vises mens den andre halvparten dekkes, slik mine søstre gjør det. Imidlertid bruker noen kvinner i min kultur hijaben som en religiøs praksis, hvor alt håret dekkes, slik jeg gjør det og det kommer fra personlig tro. Når det gjelder mannen min, liker han ikke hijaben min og har sagt flere ganger at jeg burde bruke hijaben som mine søstre. Men til slutt respekterte han mitt personlige ønske.

Historien om Mariam kaster lys over en annen variasjon i livsstilen i Syria, gjennom forklaringen på beduin-kulturen når det gjelder hijab. Mariams historie viser også hvordan fordommene om den arabiske mannen som undertrykker kvinnen fortsatt eksisterer, som gjenspeiles i naboenes spørsmål om hijaben hennes har endret seg etter ekteskapet. I tillegg reflekterer Mariams fortelling den individuelle og personlige identitet som spiller en stor rolle i valg og tolkninger av tro og hijaben, og hvordan det kan variere selv blant nære i samme kultur og blant familiemedlemmer. For Mariam er det viktig å stå fast ved sine egne, individuelle tro og sine verdier uavhengig av hva ektemannen hennes mener, noe som viser hennes dype forståelse av seg selv og hennes personlig identitet.

8.2 klær, utseende og identitet

Klær og utseendet spiller en stor rolle i hvordan folk oppfatter en person. Det kan være forventninger eller førsteinntrykk basert på hvordan en person kler seg, noe som reflekterer kulturell eller religiøs identitet. Imidlertid betraktes disse to elementene som måter å uttrykke seg på og gjenspeiler en blanding av smak, personlige verdier og livsstil. Det reflekterer ikke nødvendigvis personens kulturelle og religiøse identitet nøyaktig. Dette gjør tolkningen av personlighet og identitet mer komplisert enn bare klær og utseende. (Kristensen, 2003)

Erfaringene til Roza og Leila, som har forskjellige kulturelle og religiøse bakgrunner, viser hvordan klær kan være en del av samfunnets forventninger i Norge, og hvordan disse forventningene kan være knyttet til spesifikke stereotypier om disse kulturene.

Roza deler sin opplevelse og avslører frustrasjonen hun følte på grunn av en kommentar hun mottok om utseendet sitt. Roza opplevde at noen nordmenn antok at utseendet hennes ikke passet til den vanlige stereotypen om en (syrisk kvinne) kvinner fra Midtøsten.

Hun sier: "*Ofte når noen spør meg hvor jeg er fra, og jeg svarer 'fra Syria', blir svaret 'You don't look like a Syrian woman'. Jeg forstår ikke hva utseendet til en syrisk kvinne kan være? At hun må ha på seg hijab og være brunette og ikke moderne?"*

Roza beskriver hvordan hun ofte møter stereotypiske oppfatninger som forventer at kvinner fra Midtøsten bør ha visse kjennetegn, som å bruke hijab, er ikke lyse, og ikke følge moderne klesstiler. Hennes beskrivelse reflekterer frustrasjon over denne begrensede oppfatningen som er basert på det tradisjonelle og generaliserende. Rozas tanker reflekterer at hennes klesstil representerer modernitet eller utvikling i norsk kultur som ikke er i samsvar med disse tidligere tilhørighetene til et land som Syria. Videre kaster Rozas erfaring lys på forholdet mellom den som brun som presenterte en biologisk karakteristikk, som tilhører en spesifikk gruppe mennesker i Midtøsten. Dette viser hvordan alle disse fremstillinger av Midtøsten kvinner i det norske samfunnet til hvordan utseendet til en syrisk kvinne må være.
Roza forteller at hennes lyse hudfarge viser mangfoldet i raser og opprinnelse i Syria. Ifølge Roza blir mange nordmenn overrasket over hennes utseende, noe som skyldes forskjellen mellom den eksisterende stereotypien og den faktiske virkeligheten.

På den andre siden gir Leila en oversikt til sin kollega på jobb som jobber med flyktninger og viser henne det kulturelle og sosiale mangfoldet blant muslimske samfunn I Syria. Leila forklarer de spørsmålene hun møter på, om forskjellene i klesstil og livsstil mellom flere muslimske kvinner som kommer fra Syria. Hun bekrefter mangfoldet i hennes opprinnelige samfunn blant kvinner når det gjelder klesstil og livsstil. Hun uttrykker:

Mine kolleger la merke den store variasjonen blant syriske kvinner i klesdrakt og livsstil som kommer til Norge, og de spurte meg om å forklare om denne kulturen. Jeg forklarte dem at det fine med Syria var mangfoldet. For det første finnes det ulike etnisiteter og religiøs tro i Syria. Samtidig, blant muslimske miljøer, er det også mangfold. I Syria det er kvinner der som bruker hijab og andre som ikke gjør det, kvinner som velger å ha på kort kjole og andre som foretrekker lange kjoler, noen foretrekker abaya og andre foretrekker jeans. Du finner kvinner som velger bikini og andre som foretrekker burkini. Noen liker å gå ut på fester og drikke alkohol, mens andre finner komfort i å lese Koranen og be. Saken er enkel og avhenger av hva hver og en person liker og føler seg komfortabel med, og hvordan de ser på seg selv, vi har ikke én bestemt stil eller livsstil som alle må følge.

Gjennom hennes personlige erfaring gir Leila en dyp forståelse for Syria og det kulturelle og sosiale mangfoldet som et muslimsk samfunn omfavner og om syriske samfunn generelt. Folk i Syria kommer fra ulike trosretninger, raser og kulturelle strømninger. Dette mangfoldet reflekteres i måtene folk velger å uttrykke seg gjennom klesdrakten. I tillegg presenterte Leila en beskrivelse av ulikhetene i klesdrakt og livsstil blant muslimene i det syriske samfunnet. Noen kvinner velger å bære hijab basert på deres personlige preferanser og i samsvar med religiøse verdier og tro som passer dem, mens andre foretrekker også å kle seg i klær som gjenspeiler deres personlige smak og preferanser. Leila understrekte gjennom hennes erfaring at hijab, klesdrakt og livsstil i samfunnet i Syria har store variasjoner. Hver og en av dem er ikke underlagt bestemte lover som alle må følge.

Leila forklarer videre på en mer omfattende måte at noen kvinner i Syria brukte forskjellige religiøse symboler for å uttrykke sin identitet, mens andre foretrakk å ikke bruke noen religiøse symboler. For eksempel sier Leila:

At sunnimuslimske kvinner bar hijab på en måte for å fremheve sin sunnimuslimske tilhørighet, mens sjiamuslimske kvinner bar hijab på en annen måte. Kristne kvinner bar noen av dem en halskjede med et kors, mens andre bar en halskjede med symbolet av sverd, som sympolisk til Ali som indikerer deres tilhørighet til Alawite-sekten.

Gjennom Leilas presentasjon viser hun hvordan bruk av religiøse symboler utgjorde en naturlig del av deres kultur. Hun reflekterte over det kulturelle, sosiale og religiøse mangfoldet i samfunnet. Ifølge Leila er disse valgene et resultat av respekt for individets rettigheter og frihet til å velge hvordan de vil uttrykke sin identitet og tilhørighet.

8.3 Utdanning og stereotypier knyttet til kulturell identitet og kjønn

I intervjuet kommer det frem at kvinnene opplever at kleskoden, samt kulturelle og religiøse symboler, evnene og kompetansene til syriske kvinner, blir representert av stereotypier og fordommer. Dette viser effekten av forundring og overraskelse som noen nordmenn føler når de innser ferdighetene og høyere utdanning til syriske kvinner.

Et eksempel på dette temaet er historiene til Roza og Sara, som alle selv har opplevd å bli overrasket over reaksjonene de fikk fra nordmenn da de fant ut at de hadde høyere utdanning fra Syria.

Sara, som har høy utdanning fra Syria, er muslim og bærer hijab. Hun deler sin erfaring, som viser en flerdimensjonal reaksjon knyttet til kultur, religion og utdanning.

Hun sa:

Noen av nordmenn uttrykker overraskelse når jeg nevner at jeg har høy utdanning, og de reagerer med overraskelse, sier: " Åh, du studerte i hjemlandet ditt og har høy utdanning, men kan du studere der?" Denne reaksjonen og blikkene antyder en motsetning mellom hijaben min og den høye utdannelsen min. Da blir hijaben fremstilt i norsk media og kultur, som et symbol på at en kvinne som bruker hijab ikke er utdannet. Selv om islam er religionen til alle muslimer, vi er ikke en enhetlig gruppe. Islam varierer mellom Syria og andre land, men utdanning for kvinner er en grunnleggende rettighet. Gjennomføringen av denne rettigheten påvirkes av kulturelle, sosiale og personlige faktorer.

Sara viser forundringen blant noen nordmenn hun møter og knytter den til stereotypiske oppfatninger om muslimske kvinner, hijab, og manglende utdanning i Norge. Hun identifiserte medias rolle i å forme disse oppfatningen og viser hvordan mediepresentasjon kan påvirke folks oppfatninger og reaksjoner. Videre understreker hun viktigheten av å utfordre slike oppfatninger og fremstillinger, da koblingen mellom hijab og manglende utdanning opplever hun som urealistisk og presenterer ikke realiteten for alle muslimske kvinner. Hun bekreftet at utdanning betraktes som en grunnleggende rett i islam, og trekker oppmerksomhet mot mangfoldet innenfor islam og hvordan implementeringen av retten til utdanning varierer basert på kulturelle, sosiale og personlige innflytelser. Sara belyser viktigheten av å forstå at religiøse praksiser ikke er ensartede blant alle muslimer.

Også Roza, som studert bachelor og master og ett år pedagogikk og jobbet som engelsklærer i Syria, forteller hvordan hun stadig blir møtt med forundring når nordmenn spør henne om det med utdannelse:

De spør meg om jeg har studert, jeg svarer ja, jeg studerte mastergrad i Syria, de spør meg igjen hvordan det? Jeg svarer hvordan, hva, hvordan studerte jeg, vi har universiteter i Syria.

Dette utsagnet viser hvordan Roza står overfor en utfordring med å forklare eksistens av universiteter og utdanningssystemet i Syria, og at syriske kvinner har rett til å dra nytte av dette utdanningssystemet. I tillegg trenger Roza fortsette å forklare, ikke bare for å bekrefte utdanningsnivået sitt, men også for å endre feilaktige stereotypier som noen kan ha om Syria, som kommer fra orientalismen, som først har en tendens til å forvrenge bildet av østlige kulturer og ignorere deres effektive bidrag, og å fremstille den kollektive identiteten som «*primitiv og overfladisk ved å fremstille regionen som et sted som bare består av ørkener, telt og kameler*», slik hun selv formulerer det. For det andre er det viktig for henne å klargjøre den syriske kvinnens rolle, som ikke begrenser seg til å være bare en husmor. Rozas sin erfaring reflekterer den stereotype oppfatningen, som ofte blir fremstilt om Orienten, mens Roza forteller at det finnes et utdanningssystem og universiteter i Syria og innenfor syriske

samfunn er kvinnene aktive deltakere i ulike sosiale, økonomiske og politiske aspekter. Sier hun.

8.4 Oppsummering:

Basert på det som er presentert i dette kapittelet, viser dataene at de stereotypiske oppfatningene om syriske kvinner i det norske samfunnet er nært knyttet til flere faktorer og at kultur og religion står helt sentralt.

Kvinnenes erfaringer og holdninger utfordrer stereotypiene, hvor mangfoldet i synspunkter om å bruke hijab eller ikke, i tillegg til mangfoldet i klesvalg, blir tydelig. Disse valgene gjenspeiler de personlige, religiøse og kulturelle identitetene i det syriske samfunnet. Dette mangfoldet gjenspeiler kvinnenes personlige erfaringer og verdier, hvor hijab og klær fungerer som et middel for selvuttrykk og individuelt uttrykk som gjenspeiler verdier og tro for hver enkelt, og ikke som et mål for suksess eller uavhengighet.

Når det gjelder utdanning, påvirkes også samfunnets synspunkter av stereotypiene gjennom samspillet mellom kultur, religion og utdanning. De dominerende stereotypiene knyttet til islamsk religion og Midtøstens kultur i det norske samfunnet har skapt spesifikke forventninger til utdanningsnivået og kvalifikasjonene deres. Dette har påvirket antagelser om syriske kvinners utdanningsnivå og kvalifikasjoner.

Kapittel 9: Oppsummering og diskusjon

I dette avsluttende kapittelet vil jeg oppsummere funnene fra de syriske kvinnenes reise fra migrasjon til integrering slik jeg har presentert det i de foregående analysekapitlene, og diskutere dem i lys av tidligere forskning og sentrale teorier. Først vil jeg imidlertid minne om oppgavens overordnede problemstilling og operasjonaliserte forskningsspørsmål:

Hvordan opplever syriske kvinner møtet med det norske samfunnet?

For å operasjonalisere problemstillingen, stilte jeg følgende forskningsspørsmål**:**

- Hvilke utfordringer møter kvinnene og hvilke strategier tar de i bruk for å håndtere disse?
- Hvilken form for støtte erfarer kvinnene at de får og hva betyr denne støtten for dem?
- Hvordan forstår de seg selv og hvordan opplever de å bli sett av andre?

Et sentralt funn i denne masteroppgaven er at det er flere faktorer som påvirker de syriske kvinnenes tilpasningsprosess og at disse faktorene både kan virke positivt og negativt i deres integreringsprosess. Videre har vi sett at denne studien har som hovedfunn at integrasjon av syriske kvinner varierer fra kvinne til kvinne og avhenger av ulike faktorer, inkludert familiestatus, deres bakgrunn, ressurser, og de faktorene i samfunnet de integreres i. Dette har også påvirket hvor fort integreringsprosessen har gått.

Alle kvinnene jeg intervjuet har vært opptatt av å vise at de har en sterk vilje og åpenhet for å tilpasse seg det nye samfunnet hvor de nå bor. Samtidig viser deres fortellinger at det nye livet i Norge er veldig annerledes enn det livet de hadde forventet og håpet på, som igjen gjør livet utfordrende og veien mot integrasjon mer kompleks og med en rekke utfordringer.

Integrerings utfordringer

I denne delen av funnene ble det trukket frem tre hindringer som ble tematisert. Det er språk, strukturelle utfordringer og støtte til integrering.

Språk

Språk anses som en grunnleggende del av forståelsen til syriske kvinner når det gjelder integrasjon og tilpasning i et nytt land. Å lære det lokale språket betraktes som et

grunnleggende skritt og en nøkkel for å få tilgang til utdanning, arbeid og sosial deltakelse, og for å oppnå deres karriere og utdanningsmål. Men utfordringen ligger ikke bare i å lære språket generelt, men også i å kunne mestre det og bruke det effektivt for å få jobb. Derfor er språkkunnskaper ofte en forutsetning for å kunne søke på jobber, eller å søke om praksisplass, da mange arbeidsgivere foretrekker høye språkkvalifikasjoner. Utfordringen med manglende norskferdigheter skaper et dilemma hvor flere av de syriske kvinnene opplever at de må beherske norsk for å få jobb, samtidig som at det er vanskelig å lære norsk uten å få tilgang til et sted der man kan praktiserer det. Dette funnet er i samsvar med hva Fedreheim et al. (2022) finner i sin studie av "arbeidsinkludering av flyktninger gjennom praksis", hvor de viser at arbeidsgivere vektlegger av språkkunnskaper som en viktig faktor ved vurdering av kandidater til praksisplasser, og at denne vurderingen skaper dilemmaet mellom å kreve at kandidater behersker språket, mens flyktninger trenger arenaer for å lære språket. Dette skaper en hindring for integreringsprosessen, fordi det å praktisere språket i reelle situasjoner er avgjørende for å oppnå flytende språkkunnskaper. Voksenopplæring alene er ofte ikke tilstrekkelig for å lære språket på et nivå som passer for arbeidslivet, da det kan mangle praktisk fokus og relevans for jobbrelaterte kommunikasjonsbehov.

Et annet poeng som ble fremhevet i mine analyser, er at flere syriske kvinner møter utfordringer med språkmestring på grunn av deres familiære forpliktelser. Dette understrekes av Amundsens (2006) studie om innvandrerkvinner, muligheter og begrensninger, som viser at familieforhold som barn og barns alder, kan begrense kvinnes muligheter betydelig. Dette viser betydelige begrensninger blant mine informanter når det gjelder læring og mestring av språk. Leila, Mariam, Dina og Nora står overfor disse utfordringene, til forskjell fra Lina og Roza, som ikke har barn, påvirkes tilgjengelig tid og ressurser til å mestre språk eller delta i språkkurs sterkt av omsorgsforpliktelsene til disse kvinnene. I tillegg er barnas alder også viktig. Nora og Mariam har små barn, mens de andre to kvinnene har litt eldre barn. Selv om barnealderen fra 0 til 5 har stor negativ innvirkning sammenlignet med Leila og Dina, så var de to sistnevnte også alenemødre, noe som resulterte i økte omsorgsforpliktelser og ansvar for alle i forhold til barna, noe som har påvirket kvinnene i integreringsprosessen.

Strukturelle utfordringer

I min studie har jeg identifisert utfordringer med integrering som er knyttet til diskriminering og sosiale barrierer. Disse utfordringene påvirker syriske kvinner på mange måter. Blant annet finner jeg at anerkjennelse av kvalifikasjoner, tilgang til høyt kvalifiserte

arbeidsmarkeder og oversettelse av kulturell kapital gjør at de stenges ute fra arenaer som ville bidratt til å fremme integrering. Det skjer innenfor en kontekst basert på deres kulturelle og religiøse bakgrunn. Disse barrierene kan være vanskelige å overkomme på grunn av både formelle og uformelle hindringer som finnes i samfunnet, som lover, regler, kulturelle normer og fordommer. Dette samsvarer med funnene presentert i Hamborg (2023) sin artikkel "Hindringer for flyktningers muligheter på det norske arbeidsmarkedet", som peker på hvordan landbakgrunn har betydning for hvilke strukturelle hindringer den enkelte flyktning møter på sin vei mot integrasjon i Norge. I lys av dette representeres de felles opplevelsene til syriske kvinner som har høy utdanning disse hindringene. Utdanning beregnes som viktig for å oppnå sysselsetting for flyktninger i Norge og da spiller både nivået av den fullførte utdanningen og hvor denne utdanningen ble gjennomført en rolle i integreringsprosessen og tilgangen til arbeidsmarkedet. Det første er godkjenning i utdannings-systemet, som utgjør en vesentlig del av utfordringene som noen deltakere møter på i Norge. Dette skyldes forskjellene i utdanningssystemet mellom landene, og at de ikke fikk sine utdanninger godkjent gjennom unntak i politikkene og utdanningssystemet. Dette stemmer med funnene til Hamborg (2023), som viser at det foregår diskriminering i godkjenningsprosessen. Når det gjelder europeiske innvandrere så gjøres det unntak i politikkene og utdannings systemet, slik at de får godkjenning av utdanninger, mens dette ikke var tilgjengelig for syriske innvandrere på samme måte. Ulik behandling har ført til at flere av de syriske kvinnenes utdanning ikke har blitt godkjent, noe som har resultert i negative konsekvenser for deres integrering i samfunnet.

I tillegg viser funnene at noen av de syriske kvinnene som har fått godkjent sin utdannelse likevel opplever diskriminering i arbeidsmarkedet på grunn av sin kulturelle bakgrunn. Dette inkluderer fordommer og stereotypier som fører til at arbeidsgivere undervurderer eller overser deres kvalifikasjoner, selv om de har de nødvendige ferdighetene og kompetansen. Dette fører også til at de føler seg redusert til et problem, og ikke som individ med verdifulle ferdigheter og erfaringer. Hamborg (2023) understreker at arbeidsgivere har stereotype antagelser om flyktninger som ikke er fra europeiske land, og at dette var grunnlag for diskriminering i ansettelsesprosessen. Dette hindrer syriske kvinner i å få tilgang til arbeidsmuligheter i lik grad som andre europeiske innvandrere. Derfor møter både de kvinnene med høyere utdanning som ikke har fått godkjenning og de som har fått godkjenning, barrierer mot å komme inn i arbeidsmarkedet. Dette fører igjen til at det ikke dras nytte av disse ressursene i Norge. Informantene viser viktigheten av anerkjennelse av tidligere kvalifikasjoner og erfaringer fra hjemlandet for å lette overgangen til det norske

arbeidsmarkedet. Dermed blir utdanning ikke bare sett på som en individuell investering, men også som en nøkkelfaktor for samfunnets inkluderings- og integreringsstrategier.

Støtte til integrering

Et annet funn som kom frem når det gjelder muligheter og begrensninger knyttet til integrering, var utfordringene for de som ikke har høy utdanning fra hjemlandet og som bestemte seg for å skaffe seg formelle kvalifikasjoner i Norge hvilket viste seg å være vanskelig. Dette hadde sammenheng med kvaliteten i tjenestene og tilbudene i denne perioden. I rapporten *Utfordringene med mottak av høye ankomste*r (2016), som Statistisk Sentralbyrå har publisert og som beskriver de politiske bekymringene som fulgte i kjølvannet av den såkalte flyktningkrisen i 2015, var en påvirkende faktor på integreringens-arbeid. Vanskelighetene mange av informantene hadde med å få tilgang til utdanning understrekes, på bakgrunn av strukturelle utfordringer knyttet til utilstrekkelig infrastruktur for å imøtekomme det store antallet flyktninger. Dette gjelder både skoleplasser og lærlingplasser, samt mangelen på støtte og oppfølging fra veiledere. Haaland (2021) understreker at integrasjon ikke bare er et individuelt ansvar, men i realiteten avhenger av maktforhold i samfunnet, inkludert politiske og integreringspolitiske premisser. Integreringspolitikk og tiltak som vedtas av myndighetene, samt politiske beslutninger som påvirker innvandrere og deres muligheter til deltakelse i samfunnet, spiller derfor en rolle i deres integrering.

Alle disse faktorene har direkte påvirkning på syriske kvinners muligheter til å delta i arbeidsmarkedet og utvikle seg akademisk, noe som igjen påvirker deres muligheter for sysselsetting. Dette forklarer også den lave deltakelsen blant syriske kvinner på arbeidsmarkedet, slik nylige statistikker fra 2024 har vist.

Suksess og strategier

Funnene i denne studien viser tydelig at identiteten til disse kvinnene var den primære drivkraften bak valgene de gjorde og hvilke strategier de benyttet seg av. Strategiene var rettet mot å overvinne utfordringene som kvinnene møtte på individuelt, praktisk og utdanningsrelatert plan. Funnene viser sammenhenger mellom tilpasning og suksess for disse kvinnene, noe som hang sammen med deres dype forståelse av sin egen identitet. Erikson (1968) hevder at identiteten er en subjektiv følelse av en slags stimulerende symmetri og at det er integrasjon mellom fortiden og fremtiden. Funnene viser at forståelsene som syriske kvinner har av sin egen identitet, og deres ønsker fra før, former deres syn på seg selv og

deres mål i fremtiden. Det samme gjelder deres oppfatning av seg selv og sitt forhold til samfunnet rundt dem, som igjen påvirkes av deres sosialisering og som former deres verdier og normer. Dette kan vise seg gjennom funnene at i Syria betraktes utdanning som en sentral verdi og en av de viktigste kulturelle verdiene i samfunnet. Denne verdien har blitt forankret gjennom oppdragelse, der foreldre, spesielt fedre, hadde bevisstheten om betydningen av utdanning som et middel for individuell suksess. Likevel har utdanning for kvinner fått spesiell oppmerksomhet, som ser viktigheten av kvinners utdanning som et grunnleggende skritt mot økonomisk uavhengighet, frigjøring, redusere fattigdom, deltakelse i det offentlige liv, samt personlig vekst og utvikling. Gjennom denne verdien reflekterer syriske kvinner sitt mål med utdanning som vei til økt status og økonomisk kapital, samt å sikre seg stabile jobber. De ser også på utdanning som et middel for personlig og intellektuell vekst, samt en måte å berike sitt liv og utvide sin horisont på. Det er stor grad av likhet mellom funnene mine og Aref (2021), som viste at utdanning anses som en sentral verdi i det syriske samfunn og er integrert i oppdragelsen, og det ser ut til at dette har bidratt til overføringen av slike verdier. Dette synet på utdanning som en verdifull ressurs har blitt videreført fra foreldre til barn, og har vært en drivkraft for syriske kvinner i deres streben etter selvrealisering og sosial integrasjon i sine nye samfunn. Dette forklarer statistisk sentralbyrå (2024) sitt funn at syriske kvinnene har den høyeste andelen under utdanning.

På lik linje med dette, viser også syriske kvinner en forståelse av sin egen identitet og selvoppfatning, som ifølge Tajfel (1981), påvirkes av sosial klassifisering mellom "oss" og "dem", noe som har innvirkning på identitetsdannelsen. Dette påvirker hvilken plass de syriske kvinnene ønsker å finne seg i det nye samfunnet. Basert på dette viste syriske kvinner seg å skape avstand mellom sin oppfatning av seg selv og den stereotypiske identiteten som ofte tillegges flyktninger. Dermed velger syriske kvinner å definere sin egen identitet uavhengig av stereotypier og fordommer som kan eksistere i samfunnet. Ved å fokusere på sine individuelle mål, interesser, verdier og erfaringer, skaper de avstand fra stereotypiske oppfatninger av flyktningidentiteten. Som betraktes som en byrde for samfunnet og som ikke har vilje til integrering. Dette er i tråd med hva Bygnes (2022) fant i sin studie av strategiene som syriske innvandrere bruker i forhold til individuell tilpasning og samspill med sosial grenser de møter, nemlig at syriske flyktningers forsøk på å skape avstand mellom følelsen av seg selv og flyktningeidentiteten, som var en av deres strategier for å motstå og forhandle disse grensene.

Det neste funnet som ble trukket fram var de strategier som syriske kvinnene tar i bruk for å tilpasse seg de utfordringene som de står overfor. Strategiene kvinnene brukte var svært varierte, da hver kvinne valgte en strategi basert på hvilke utfordringer de har, hva deres ønsker, hvilke utdanning, erfaringer og ferdigheter de har, samt hvilket kvalifikasjoner de trenger for å oppnå sine mål. Hvilke alternativer og ressurser er tilgjengelige og hvordan kan de få tilgang til disse resursene. I tillegg tar noen av dem hensyn til sin personlige situasjon og familiære forhold. Dette reflekterer komplekse prosesser som innebærer en grundig vurdering av ulike faktorer som påvirker beslutningene deres og spiller en rolle i utformingen av strategiene de følger.

Slik det ser ut støtter mine funn Make et al (2012) sin (Coping mechanisms) innen migrasjon som har klassifisert disse mekanismene som tilpasnings- og implementeringsstrategier som mennesker tar i bruk for å håndtere endringer, utfordringer og muligheter som innvandrere i et nytt land møter. Strategiene er å finne løsninger og nå sine mål. Gjennom selvoppmuntring viser de en vedvarende vilje til å tilpasse seg ulike situasjoner. Videre viser de en evne til å omfavne forandringer og tilpasse seg nye omstendigheter gjennom kognitiv restrukturering. I tillegg demonstreres deres evne til forhandling og en vedvarende vilje til å samarbeide og integrere seg i det nye samfunnet ved å inngå nødvendige kompromisser for å nå felles mål. Dette viser syriske kvinners evne til å møte utfordringer og løse problemer, og dette reflekterer deres vilje og deres ønske om å integrere seg i samfunnet og finne sin plass i det.

Integrasjon er et felles ansvar for innvandrere og samfunnet

Funnene indikerer at de syriske kvinnene jeg har intervjuet har tatt ansvar for sin egen integrering ved å engasjere seg i læring av språk og å ta i bruk strategier som passer deres behov. Imidlertid er dette ikke tilstrekkelig for å oppnå full integrering. Mottakerlandet har også et ansvar i integrering prosessen. Selv om kvinnenes erfaringer med integrering varierer, understreker funnene viktigheten av støtte i deres vei mot integrasjon i det norske samfunnet. De er tydelige på støtterollen fra arbeidsgivere i å inkludere syriske kvinner, dette gjelder spesielt når det kommer til ansettelse av dem. Ved å tilby jobbmuligheter, gir arbeidsgiverne dem økonomisk stabilitet og uavhengighet, og bidrar til å styrke deres selvtillit og selvfølelse samtidig som at det fremmer likestilling og integrering.

Deltakerne som deltok i NAVs tiltak for å komme i arbeid, gjennom å finne aktiviteter eller praksis, opplevde ofte vellykkede integreringer, spesielt blant syriske kvinner. Arbeidsgivere har høye krav til ansatte, da de søker etter kandidater som har de nødvendige faglige

kvalifikasjonene og sosiale ferdighetene og personlige egenskapene som er viktige for å lykkes i arbeidslivet. Noe som kan være spesielt utfordrende for syriske arbeidstakere er arbeidsgiveres antagelser og fordommer om deres kultur, bakgrunn og utdanning. NAVsine tiltak fungerte som en plattform for å lette deltakernes presentasjon av seg selv, deres evner og erfaringer, samtidig som de tilbød muligheter for bedre kommunikasjon med arbeidsgivere. Fedreheim et al. (2022) viser i sin studie at en effektiv prosessen som foregår med å tilpasse riktig person til riktig praksisplass, var en suksessfull overgang til arbeidslivet. Med dette kunne syriske kvinner finne sitt framtidige yrke og sikre seg fremtidige jobbmuligheter.

Flere syriske kvinner har fått tilgang til for eksempel lånekassen eller, voksenretten, og dette understreker integrerings prinsippet om at innvandrere skal ha like muligheter, og rettigheter til deltakelse innen de samme levekårsarenaer som majoritetsbefolkningen (Røysum, 2016, s 145). Å har tilgang til utdanning og ressurser som er nødvendige for personlig og faglig utvikling har vært hjørnesteiner for å oppnå full integrasjon. Helhetlig felles innsats fra ulike samfunnssektorer og støtte bidrar til å skape et integrert og mangfoldig samfunn. Det er viktig at landet drar nytte av innvandreres ressurser, noe som også er til fordel for innvandrerne selv.

Stereotypier mellom kulturelle forventninger og individuell identitet

Et siste sentralt funn er at syriske kvinner med ulike utdanningsnivåer og kulturelle bakgrunner, samt bosatt i ulike områder av Norge, har blitt konfrontert med stereotypier basert på deres kulturelle bakgrunn. Dette viser hvordan koloniale og imperialistiske tankeganger fortsatt former norske oppfatninger om deres kulturer og identiteter. Gjennom representasjonen av Orienten som førmoderne, og kvinner i islam som undertrykte med hijab, lav utdanning og preget av patriarkalske strukturer, viser syriske kvinner betydningen av mediene og politikernes rolle i å påvirke samfunnets oppfatninger og interaksjoner med dem. Dette viser at taler og fremstillinger ikke formidler et korrekt og balansert bilde av kvinner fra Midtøsten, noe som begrenser den generelle forståelsen av den varierte identiteten og opplevelser blant syriske kvinner. Det ble påvist av (Bygnes, 2022), som studerte påvirkningen av politiske taler på oppfatninger og interaksjoner blant migranter fra muslimske land i det daglige, og hvordan syriske migranter konfronterer og reproduserer disse stereotypiene for å møte utfordringene de står overfor. Min studie viser at mange syriske kvinner gjør en stor innsats for å utfordre stereotypier ved å utvide forståelsen og

belyse mangfoldet og kompleksiteten innenfor disse gruppene, noe som åpnet opp for nye perspektiver om dem.
De kvinnene jeg har intervjuet viste at selv om Syria ligger i Midtøsten, er det forskjeller fra land til land, og innenfor Syria varierer kulturen også fra region til region. Syria består ikke bare av muslimer, og muslimske kvinner utgjør heller ikke en homogen gruppe. Snarere er det forskjellige sosiale lag og borgere med ulike grader av religiøsitet og tro. Likevel er kvinner fra denne kulturen ikke ensartede. Videre viser de at deres beslutninger og valg om å bruke hijab eller ikke, eller deres klesvalg avdekket flere årsaker, som et uttrykk for den personlige identiteten som formet av deres verdier og forståelse, sosialisering, tro, og hvordan de ønsker å uttrykke seg selv. I tillegg viser syriske kvinners erfaring at utdanning utgjør en grunnleggende rolle? for alle kvinner i Syria. Forskjellene i utdanningsnivå og arbeid eller mangel på arbeid blant deltakerne skyldtes ikke religion eller patriarkalske strukturer da disse ikke representerte hindringer for kvinnene i Syria for å få utdanning eller arbeid. I stedet var det flere faktorer som påvirket deres erfaringer inkludert, økonomi, geografisk og klasseforskjeller.

Til slutt, å generalisere alle innvandrerkvinner og behandle dem på en generell måte betraktes som urettferdig. Hvert land har sitt spesielle kjennetegn som skiller seg fra andre, og hver migrant har sin unike situasjon og erfaring som skiller seg fra andre. I tillegg er det viktig å ta hensyn til at integrering er en langvarig og kompleks prosess som ikke har en fast oppskrift man kan følge. Integrering krever ikke bare at migranten selv tar ansvar, men også en innsats fra mottakerland for å lette denne prosessen.

Litteraturliste

Al Abdullah, F. (2010). Realiteten av det ikke-offentlig høy utdanningen i Syria sett fra studentenes perspektiv. Journal of Damascus University, 26(3) https://www.damascusuniversity.edu.sy/mag/edu/images/stories/17-56.pdf.

Ali, H, R., & Farhan, Y. S. (2022). Syriske kvinners kamp under den franske mandatperioden. University of Anbar Journal for Humanities, 19(Issue 1), ISSN: 1995- 8463, E.ISSN: 2706-6673. https://www.iraqjournals.com/article_174734_0.html.

Al-Qash, M. A., & Khleifawi, R. (2007). Kvinners bidrag til økonomisk aktivitet i Syria. Damaskus: syriske statistikkbyrået. http://cbssyr.sy/studies/st22.pdf.

Al- Zaydi Ibraheim. (2024). Reisen til syriske kviner og deres sosiale og økonomiske rolle. Hentet fra Syria TV: https://www.syria.tv/رحلة-المرأة-السورية-ودورها-الاجتماعي-والاقتصادي.

Andersson, Mette 2018. Kapittel 1: 'Introduksjon' i Kampen om vitenskapeligheten: forskningskommunikasjoni et politisk betent felt.Oslo:Universitetsforlaget. https://www.idunn.no/kampen-om vitenskapeligheten#/info

Amundsen, M. (2006). Innvandrerkvinner, muligheter og begrensninger: En analyse av ikke-vestlige innvandrerkvinners muligheter for yrkesaktivitet. Hovedoppgave i sosiologi, Instituttet for sosiologi og samfunnsgeografi. Universitetet i Oslo.

Aref, L. (2021). Etnisk kapital blant syriske flyktninger: En utdanningssosiologisk undersøkelse av syriske flyktningers utdanningsdriv (Masteroppgave i pedagogikk). Oslo Universitetet.

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. Qualitative Research in Psychology, 3(2), 77–101. https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa

Bygnes, Susanne (2022) Experiencing and resisting interwoven social boundaries: the case of highly educated recent refugees in Norway, Journal of Ethnic and Migration Studies, 48:20, 4941-4956, DOI: 10.1080/1369183X.2022.2123437.

Collelo, T. (Ed.). (1987). Syria: A country study. Library of Congress. Federal Research Division.

Creswell, J.W. and Creswell, J.D. (2018) Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches. Sage, Los Angeles.

De nasjonale forskningsetiske komiteene. (2019). Generelle forskningsetiske. Hentet fra: https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/generelle/.

Dib, K. (2012). Syrias samtidshistorie: Fra den franske mandatperioden til sommeren 2011. Dar Al-Nahar forlag, Beirut, Libanon.

Dzamarija, M.T. (red.). (2018). Innvandrere og norskfødt med innvandrereforeldre fra Syria: Rapport]. Oslo: Statistisk sentralbyrå: https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandrere-og-norskfodte-med-innvandrerforeldre-fra-syria.

Eggebø, Helga (2020) 'Kollektiv kvalitativ analyse *i Norsk sosiologisk tidsskrift*, nr (4) Kollektiv kvalitativ analyse Nr 02-2020-Norsk sosiologisk tidsskrift - Idunn.

Erikson, Erik H. 1968. Identity: Youth and Crisis. New York: Norton.

Fedreheim, G. E., Hansen, T. & Aure, M. (2022). Arbeidsinkludering av flyktninger gjennom praksis – En flernivåstudie av arbeidsgiveres synspunkter på det å tilby praksis. *Søkelys på arbeidslivet, 39*(2), 1–14. https://doi.org/10.18261/spa.39.2.1

FN-SAMBANDET. (2022). Syria. United Nations Association of Norway. Hentet fra: https://fn.no/land/syria.

Grønmo, S. (2017). Samfunnsvitenskapelige metoder. Fagbokforlaget.

Haaland, H., Magnussen, M. L & Wallevik, H. (2021). Å bruke erfaringene til nyankomne mannlige syriske flyktninger til å utfordre den store norske integreringsfortellingen. I B. Gullikstad, G. K. Kristensen og T. F. Sætermo (red.) Fortellinger om integrering i norske lokalsamfunn. (s. 87-108). Universitetsforlaget.

Hamborg, C. (2023). Jeg kan jobbe med hva som helst: Hindringer for flyktningers muligheter på det norske arbeidsmarkedet. (Bacheloroppgave i Sosialt arbeid). Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.

Hennink, Monique. (2008). Language and Communication in Cross-Cultural Qualitative Research. 10.1007/978-1-4020-8567-3_2.

Husain, Al-Sheikh, S. (2007). Arbeidsledighet i Syria (1994-2004). Damaskus: syriske statistikkbyrået. http://cbssyr.sy/studies/st7.pdf.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. (2022). Demografi. https://www.imdi.no/om-integrering-i-norge/indikatorer-for-integrering-2022/befolkningen-med-innvandrerbakgrunn-i-norge/

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. (2023). Hvordan går det med integreringen i Norge? Hentet fra: https://www.imdi.no/globalassets/dokumenter/indikatorer-status og-utviklingstrekk/hvordan-gar-det-med-integreringen-i-norge-2023-.pdf.

IQAS international education guides. (uten år). International Education Guide – Syria. Hentet fra: https://www.alberta.ca/iqas-education-guide-syria

Jacobsen, Karen. (2014). *Livelihoods and Forced Migration*. In The Oxfo Handbook of Refugee and Forced Migration Studies. edited by Elena Fiddian-Qasmiyeh, Gil Loescher, Katy Long, and Nando Signa Oxford: Oxford University Press, 2014. https://www.hsph.harvard.edu/wp-content/uploads/sites/134/2018/06/Jacobsen-Livlihoods.pdf

Jenkins, Richard. 2008. *Social Identity*. Third edition. Routledge. London and New York.

Jenssen, Svein Arne (2008) Kapittel 1, 2 og 3 i Prosjektledelse trinn for trinn. Oslo: Universitetsforlaget

Johannessen, Lars E.F. et. al (2018): Hvordan bruke teori? Oslo: Universitetsforlaget.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Kristensen, Guro Korsnes. (2003) Hijab - islams fakkel. En antropologisk studie av muslimske unge kvinners forhold til skaut i en norsk kontekst. Sosialantropologisk institutt, NTNU Hovedfagsoppgave

Kristensen, Guro Korsnes. (2007). Barn og foreldreroller hos 'dem' og 'oss'. Barn, nr. 3-4, s. 81-99. ISSN 0800-1669. Norsk senter for barneforskning

Kristensen, Guro Korsnes. (2010) Trad eller trendy med tre? Om barnetall, likestilling og norskhet" i Berg, Anne-Jorunn m.fl. (red.): Likestilte norskheter. Om kjønn og etnisitet. Tapir, Trondheim. ISBN: 978-82-519-2534-1. s.71-100

Mathisen, Tina. (2020). Vi er med hverandre fordi vi er utlendinger: Om (re)produksjonen av kategoriene «utlending» og «norsk» i skolen. Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning. 1. 124-141. 10.18261/issn.2535-8162-2020-02-03.

Molina, Lucía, & Albir, H Amparo. (2002). Translation Techniques Revisited: A Dynamic and Functionalist Approach." Meta Journal des traducteurs, 47(4), 498. DOI: 10.7202/008033ar

Molstad, C. S., & Steinkellner, A. (2020). *Familieinnvandring og ekteskapsmønster 1990-2018*. (2020/5). Oslo: Statistisk sentralbyrå

Mubayyid, M., & Kylani, A. (2007). Høyere utdanning i Den syriske arabiske republikk: En analytisk studie (1994-2005). Damaskus: syriske statistikkbyrået. http://cbssyr.sy/studies/st18.pdf.

NESH. (2016). Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi (4. utgave). Oslo: De nasjonale forskningsetiske komiteene

Okoroafor, Adaobi Nwachi. (2023). Coping and Resilience Among Skilled Immigrants in Norway. Masteroppgave, Faculty of Health Sciences, University of Stavanger.

Postholm, May Britt (2010). Kvalitativ metode: en innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier. Oslo: Universitetsforlag.

Regjeringa. (2016). Betre bruk av kompetansen til innvandrarane. Hentet fra: https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/regjeringen-solberg/aktuelt-regjeringen-solberg/kd/pressemeldinger/2016/betre-bruk-av-kompetansen-til-innvandrarane/id2514400/

Riessman, C. K. (2008). Narrative methods for the human sciences. Thousand Oask, California: Sage Publications.

Roer-Strier, D., & Sands, R. G. (2015). Moving beyond the 'official story': When 'others' meet in a qualitative interview. *Qualitative Research, 15*(2), 251-268.

Røysum, Anita. 2016. Arbeidsmoral forkledd som likestilling? *Søkelys på arbeidslivet* 33 (1-2): 142-161.

Samordnaopptak. (2013). Syria – opptakskrav. Hentet fra: https://www.samordnaopptak.no/info/utenlandsk_utdanning/syria/opptakskrav/

Schønemann, Julie. (2013). The Stereotyping of Muslims: An Analysis of The New York Times' and The Washington Times' Coverage of Veiling and the Muhammad Cartoon Controversy. Master's thesis, University of Oslo.

Skalstad, J. R. (2020) Norsk som målspråk for elever med arabisk som morsmål: Hvilke ulikheter er det mellom norsk og arabisk, og hva bør en være spesielt oppmerksom på i norskopplæringen til elever med arabisk som morsmål? (Master's thesis). University of Agder, Kristiansand.

Silverman, D. (2017). How was it for you? The Interview Society and the irresistible rise of the (poorly analyzed) interview. Qualitative Research, 17(2), 144-158.

Sikt. (2023). Fylle ut meldeskjema for personopplysninger. hentet fra: https://sikt.no/tjenester/personverntjenester-forskning/fylle-ut-meldeskjema-personopplysninger.

Statistisk sentralbyrå (2024). Hvordan har det gått med flyktningene fra Syria. Hentet fra:https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/artikler/hvordan-har-det-gatt-med-flyktningene-fra-syria.

Statistisk sentralbyrå. (2016). Fra asylsøker til flyktning – før og etter kriseåret 2015. Hentet Fra: https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/fra-asylsoker-til-flyktning-for-og-etter-krisearet-2015.

Syriske statistisk sentralbyrå. (2012). Universiteter, fakulteter, studenter og kandidater etter kjønn, 2007-2011. http://cbssyr.sy.

Sølvberg, Erik. (2018). Sosialisering og identitet. NDLA. Fagbokforlaget. https://ndla.no/nb/subject:d1fe9d0a-a54d-49db-a4c2-fd5463a7c9e7/topic:3cdf9349-4593-498c-a899-9310133a4788/topic:45530d1b-134c-4fb4-94a0-7e26d118fa9c/topic:3127eeeb-a7c8-4f30-8cb1-aa8dde3d8884/resource:1:5185.

Tajfel, Henri. (1981). Human Groups and Social Categories. Cambridge University Press.

Thagaard, T. (2018) Systematikk og innlevelse – En innføring i kvalitativ metode. (5. utg). Bergen. Fagbokforlaget.

Thomsen, T.L., Bo, I.G. og Christensen, A.-D. (2016): Narrativ forskning: Tilgange og metoder. I: Inger Glavind Bo, Ann-Dorte Christensen og Trine Lund Thomsen (red), Narrativ forskning. Tilgange og metoder. København: Hans Reitzels forlag, s 13-33.

Tjora, Aksel (2017). Kvalitative forskningsmetoder i praksis. Oslo: Gyldendal, kapittel 5, s. 145-181.

Tozan, Odai. (2023). The evolution of the Syrian higher education sector 1918-2022: from a tool of independence to a tool of war. *Globalisation, Societies and Education*, 1–15. https://doi.org/10.1080/14767724.2023.2265854.

UN Development Fund for Women (UNIFEM), Women and the People's Assembly in the Syrian Arab Republic, January 2007, https://www.refworld.org/reference/countryrep/unifem/2007/en/77908.

Vriese, M. (2006) 'Refugee Livelihoods: A Review of the Evidence'. Evaluation and Policy Analysis Unit. UNHCR: Geneva https://reliefweb.int/report/world/refugee-livelihoods-review-evidence.

Widerberg, Karin (2001) Kapittel 2 i Historien om et kvalitativt forskningsprosjekt. Oslo: Universitetsforlaget.

Ødegård, P. O. (2010). Her lever Jesu språk. VG. https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/1KVPW/her-lever-jesu-spraak.

Vedlegg

Vedlegg 1: Godkjent meldeskjema for behandling av personopplysninger (Sikt)

Sikt

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer	Vurderingstype	Dato
614416	Standard	08.11.2023

Tittel
Syriske Kvinners stemmer: En analyse av syriske kvinners erfaringer i det norske samfunnet.

Behandlingsansvarlig institusjon
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet / Det humanistiske fakultet / Institutt for tverrfaglige kulturstudier

Prosjektansvarlig
Turid Fånes Sætermo

Student
Lana Jaber al-Zaoki

Prosjektperiode
16.08.2021 - 31.05.2024

Kategorier personopplysninger
Alminnelige
Særlige

Lovlig grunnlag
Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)
Uttrykkelig samtykke (Personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 31.05.2024.

Meldeskjema

Kommentar
Personverntjenester har vurdert endringene registrert i meldeskjemaet. Det vil brukes fysisk isolert maskinvare til oppbevaring av data, i stedet for private enheter som opprinnelig oppgitt.

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg. Behandlingen kan fortsette.

Vi legger til grunn at NTNUs retningslinjer for behandling av personopplysninger i studentprosjekter følges.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET
Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til videre med prosjektet!

Vedlegg 2: Informasjonsskriv og samtykkeerklæring

Forespørsel om deltakelse til intervju.

Forskningens formål

Jeg heter Lana Jaber Al-Zaoki og er masterstudent i likestilling og mangfold utdanning på NTNU. Høsten 2023-våren 2024, - skal jeg gjennomføre et forskningsprosjekt. I dette prosjektet ønsker jeg å utforske erfaringene og prestasjonene til syriske kvinner i det norske samfunnet. Mitt fokus vil ligge på deres tilpasning, mulig suksess og hva de opplever å ha lykkes med her i Norge. Videre ønsker jeg å se nærmere på hvordan syriske kvinner blir framstilt og eventuelle stereotypier som kan være knyttet til dem. Jeg vil også se på deres liv både i Syria og Norge, og synliggjøre de største utfordringene de har stått overfor i mottakerlandet. Det er interessant å se hvordan de har klart å integrere seg og lykkes her i Norge. Denne undersøkelsen vil også se nærmere på hvilken støtte eller hvilke tjenester som har vært mest avgjørende for en vellykket integreringsprosess for syriske kvinner. Videre vil jeg utforske hvordan denne støtten har bidratt til å styrke dem i det nye samfunnet.

Ved å gjøre dette, vil jeg bidra til økt kunnskap om syriske innvandrerkvinner i Norge og deres erfaringer.

Hvilke opplysninger blir registrert

For å være sikker på at jeg får med meg det du forteller, vil det bli tatt lydopptak under intervjuet. Dette vil senere bli lagret på en kryptert harddisk som ingen andre enn meg har tilgang til.

Det er helt frivillig å delta. Når intervjuet er gjennomført har du rett til å ombestemme deg når som helst, uten at du trenger å forklare hvorfor. Da tar du kontakt med meg, og jeg vil slette lydopptak, utskrift av intervju og alle dine personopplysninger. Du har også rett til å få innsyn i hvilke opplysninger som blir registrert om deg. Du kan spørre om å få utlevert en kopi av dette. Det innebærer at du kan få se hva slags informasjon som er blitt lagret. Dette kan du gjøre ved å ta kontakt med meg.

Du har også rett til å få slettet eller rettet opplysninger som er registrert om deg, hvis dette er ønskelig. Om du mener at opplysningene som er registrert ikke er behandlet på en riktig

måte, har du mulighet til å klage til personvernombudet eller til Datatilsynet. Kontaktopplysninger kan du også få ved å ta kontakt med

Hvordan vil opplysningene dine bli brukt?

Alt av informasjon som blir gitt under intervjuet vil behandles med full konfidensialitet. Det vil si at jeg ikke skal bruke navnet ditt eller andre personlig informasjon sånn at noen kan kjenne deg igjen. Når masteroppgaven er levert, vil jeg slette lydopptak, skriftlige notater av lydopptaker og personlige opplysninger som du har gitt. Planen er å være ferdig med masteroppgaven mai 2024, men i tilfelle utsettelse vil jeg beholde dataene innen juli 2024. I selve masteroppgaven vil personlig informasjon bli anonymisert.

Dette forskningsprosjektet er meldt til Personvernombudet ved (Sikt) og de har vurdert at forskningsprosjektet er i samsvar med de reglene som er for personvern.

Samtykke

For å kunne gjennomføre intervju, kreves det samtykke, noe som betyr at du må signere på at du frivillig deltar i dette prosjektet. Før selve intervjuet starter, vil jeg gå igjennom det som er skrevet her for å være sikker på at du har skjønt hva det innebærer å stille opp til intervju og hvilke rettigheter du har.

Spørsmål om forskningsprosjektet?

His du Har spørsmål om forskningsprosjektet, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter ta kontakt med.

- Student Lana Jaber Al-Zaoki 45210369
- Veileder Turid Fånes Sætermo: turid.satermo@ntnu.no
- Personvernombud: Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet [Arbeidsintegrering av lavt kvalifiserte mannlig innvandre i arbeidsmarked], og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet mai 2024.

---------- ----------

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3: Intervjuguide

Intervjuguide- spørsmål til intervju

Åpningsspørsmål:

1. Hvor gammel er du?
2. Er du gift?
3. Har du barn?
4. Hvor kommer du fra (by i Syria)?
5. Hva slags kulturell eller religion bakgrunn har du?

Utdanning og jobb i Syria:

1. Hvordan livet ditt var i Syria?
2. Hvordan er det med kvinner utdanning og jobb i Syria?
3. Hvilken utdanning har du i Syria?
4. Har du jobberfaring fra Syria?
5. Hva slags utfordringen som hadde du i Syria både på jobb eller utdanning felt?

Syriske opplevelse og integrering spørsmål:

1. Når har du kommet til Norge?
2. Bor du sammen med noen av familien din?
3. Hvordan opplever integrerings?
4. Hva som er viktig for integreringsprosessen? Hvorfor er det?
5. Hva slags begrensninger eller utfordringer kan du se for deg når det gjelder integreringsprosessen i Norge?
6. Hvordan har du håndtere disse utfordringene?
7. Kan du fortelle meg om noen eksempler på hva slags suksess har du oppnådd i Norge.
8. Hva har gjorde at du lyktes?
9. Hva slags utfordringer og hindringer har du møte på vei mot suksess i Norge?
10. Hva slags stereotyper har du opplevd i det norske samfunnet som syrisk kvinne?

Norsk støtte:

11. Har du mottatt noen form for støtte fra offentlige eller private organisasjoner, selskaper eller enkeltpersoner for å hjelpe deg med å tilpasse deg til det norske samfunnet?
13. Har du deltatt i noen kurs, eller andre tiltak som tilbys for innvandrere for å hjelpe dem med å integrere seg bedre?
14. Hvordan har denne støtten påvirket din tilpasningsprosess?

Avsluttende kommentarer
Avslutting

Takk for samtalen.